

PROGRAMMA BEGROTING

2019

en

MEERJARENRAMING

2020 – 2022

Voorwoord

Voor u ligt de eerste begroting van ons college. De begroting past binnen de kaders die u bij de Voorjaarsnota hebt vastgesteld. Deze begroting is gebaseerd op het coalitiedocument dat na de raadsverkiezingen 2018 tot stand is gekomen. Wij introduceren hierbij de Agenda van de Samenleving. De Agenda van de Samenleving bevat de speerpunten die wij in het begrotingsjaar willen realiseren. De speerpunten komen tot stand na overleg met uw raad, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Zo bevorderen wij dat wat we als gemeente ondernemen verankering vindt in de lokale samenleving. De Agenda van de Samenleving en Programmabegroting vormen één document.

De basis voor dit document blijft een solide financieel beleid dat kan rekenen op breed draagvlak bij de inwoners van Albrandswaard. Daarnaast is onze inzet een structureel sluitende begroting aan u aan te bieden.

Echter een sluitende begroting alleen is voor ons niet voldoende. Wij kunnen de opgaven waar onze gemeente voor staat niet alleen aan. Van cruciaal belang bij het realiseren van die opgaven is de intensieve samenwerking met anderen. Dit zijn niet alleen uw raad, inwoners, bedrijven en instellingen maar ook onze partners in de samenwerkingsverbanden. Samenwerking is de rode draad in de Agenda van de Samenleving. Samen komen we het verst.

Albrandswaard, 4 september 2018.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Albrandswaard,

Hans Cats,
gemeentesecretaris

drs. Hans-Christoph Wagner,
burgemeester

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
1 ALGEMEEN.....	5
AGENDA VAN DE SAMENLEVING 2019 - 2022.....	6
HOOFDLIJNEN FINANCIËLE GEVOLGEN.....	17
LEESWIJZER	21
2 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG	23
3 PROGRAMMAPLAN.....	27
PROGRAMMA 1 – OPENBARE ORDE & VEILIGHEID & ALGEMEEN BESTUUR	28
1.1 OPENBARE ORDE & VEILIGHEID.....	28
1.2 ALGEMEEN BESTUUR.....	29
PROGRAMMA 2 – RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN & ECONOMIE.....	32
2.1 RUIMTELIJKE ORDENING.....	32
2.2 WONEN	33
2.3 ECONOMIE.....	33
PROGRAMMA 3 – BUITENRUIMTE	35
3.1 BUITENRUIMTE.....	35
3.2 KUNST & CULTUUR.....	38
3.3 MAATSCHAPPELIJK VASTGOED	39
PROGRAMMA 4 – FINANCIËN	41
4.1 FINANCIËN	41
PROGRAMMA 5 – EDUCATIE.....	44
5.1 EDUCATIE	44
PROGRAMMA 6 – SPORT	46
6.1 SPORT	46
PROGRAMMA 7 – SOCIAAL DOMEIN.....	48
7.1 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING.....	49
7.2 KWETSBARE GROEPEN.....	49
7.3 PARTICIPATIEWET	50
7.4 JEUGDZORG	50
7.5 ZORG & WELZIJN.....	51
7.6 WIJKTEAMS	51
NIET IN VOORGAANDE PROGRAMMA'S VERANTWOORDE BATEN EN LASTEN.....	53
1 OVERHEAD	53
2 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	54
3 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)	55
4 ONVOORZIEN	56
4 PARAGRAFEN	57
PARAGRAAF 1 – LOKALE HEFFINGEN.....	58

PARAGRAAF 2 – WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	65
PARAGRAAF 3 – FINANCIERING	75
PARAGRAAF 4 – ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	81
PARAGRAAF 5 – BEDRIJFSVOERING	89
PARAGRAAF 6 – VERBONDEN PARTIJEN	90
PARAGRAAF 7 – GRONDBELEID.....	109
5 FINANCIËLE BEGROTING	112
FINANCIËLE SAMENVATTING	113
INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	114
UITGANGSPUNTEN MEERJARENRAMING	116
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	117
MEERJAREN BALANS.....	129
EMU SALDO.....	131
BIJLAGEN	132
BIJLAGE I – INVESTERINGEN MET ECONOMISCH EN MAATSCHAPPELIJK NUT	133
BIJLAGE II – STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLeningen.....	134
BIJLAGE III – RESERVES EN VOORZIENINGEN	135
BIJLAGE IV – SUBSIDIEPLAFOND 2019	137
BIJLAGE V – TAAKVELDEN.....	138
BIJLAGE VI – VERTREKPUNT CONCEPT BEGROTING 2019 - 2022.....	139

1

ALGEMEEN

Met trots presenteren wij u de Agenda van de Samenleving 2019 – 2022. Het is een eerste uitwerking van ons coalitieakkoord “Albrandswaard: een vitale, zorgzame en zelfstandige gemeente”. Het geeft invulling aan de speerpunten van de raad. In de Agenda van de Samenleving leest u over onze ambities voor de komende jaren. Een dynamische agenda die wij jaarlijks bijstellen in samenspraak met uw raad, inwoners, bedrijven en instellingen.

In de voorbije maanden hebben wij kennismakingsgesprekken gevoerd met inwoners en instellingen. Hun inbreng hebben wij verwerkt in onze speerpunten. Dit zijn lang niet allemaal nieuwe zaken. In een aantal dossiers nemen wij het estafettestokje over van het vorige college en borduren wij voort op in gang gezet beleid.

Onze speerpunten voor het eerstkomende begrotingsjaar 2019 zijn uitgewerkt en financieel onderbouwd in de achterliggende Programma's. Voor de jaren 2020 en volgende bieden wij een doorkijk in de ambities waarvan u en onze inwoners hebben aangegeven deze belangrijk te vinden. Wij staan permanent in verbinding met de samenleving en gaan in onze bestuursperiode continu en op vele manieren het gesprek aan. Hoe? We gaan op werkbezoek. Op uitnodiging komen we graag bij de mensen thuis. Inwoners zijn van harte welkom op ons kantoor. Wij tonen ons telefonisch bereikbaar. We gaan het gesprek aan op straat. Wanneer inwoners andere suggesties of behoeften aan contact hebben, passen we die zoveel mogelijk in. We onderhouden de contacten graag persoonlijk. Besturen doen we vanuit een aantal kernwaarden die we met elkaar hebben opgesteld. Ze komen uit ons hart. Deze kernwaarden zijn leidend in onze bestuursperiode. Ze richten het kompas waarop wij koersen.

BENADERBAAR

BETROUWBAAR

BETROKKEN

MENSELIJK MAAT

Openbare Orde en Veiligheid

In Albrandswaard werken we samen aan een veilige woon- en leefomgeving. Onze inwoners zijn en voelen zich veilig. Integraal werken en inwoners betrekken bij de veiligheid van hun woon- en leefomgeving staat hierbij hoog in het vaandel. De prioriteiten binnen het veiligheidsdomein krijgen hun plek in het Integraal Veiligheidsbeleid. Dit beleid actualiseren we samen met u en onze inwoners elke vier jaar.

Integraal Veiligheidsbeleid:

- 2019/2020 => We evalueren het bestaande beleid en we betrekken inwoners en veiligheidspartners bij het bepalen van de prioriteiten. Samen gaan we voor een veilig(er) Albrandswaard!
- 2020 => Vaststelling van het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid voor de periode van 2021-2024

Inbraken & diefstallen:

- 2019 en verder => Inzetten op hotspots. Die zijn in beeld.

Alcohol & drugs:

- 2019 en verder => Bewustwording creëren over de gevaren van (overmatig) alcoholgebruik.

(Veiligheids)participatie:

- 2019 en verder => Inwoners meer betrekken bij de veiligheid van hun woon- en leefomgeving.

Dienstverlening en Communicatie

Wij staan als gemeente dicht bij onze inwoners. Dat maakt onze schaal mogelijk. Wij kiezen het liefst voor persoonlijk contact. Dat doen wij niet alleen in het gemeentehuis. Wij willen zoveel mogelijk aanwezig zijn in onze wijken en in de sociale netwerken. Het moet voor inwoners makkelijk zijn om direct contact met ons te maken.

Wij gebruiken communicatiemiddelen zoals albrandswaard.nl, de gemeentepagina's in De Schakel en sociale media. Het belang van sociale media in onze contacten met inwoners groeit nog steeds. Zij bieden de mogelijkheid om te communiceren op momenten en op plekken waar gebruikers daaraan behoefte hebben.

Het totale informatieaanbod in de media groeit nog steeds. Daardoor wordt het moeilijker om de aandacht van inwoners voor onze boodschappen te trekken. Het is belangrijker dan ooit om de trends op communicatiegebied goed te volgen. Zo heeft de trend om naast tekst vooral ook beeld te gebruiken in communicatie zich verder doorgezet. Dat geldt zeker voor bewegend beeld. Verder zien we dat het steeds meer gaat om écht beleven in plaats van alleen maar informeren. Denk aan de betekenis van verhalen vertellen en virtual reality. Ook worden ruimtes, gebouwen en evenementen steeds meer ingezet als communicatiemiddel. Wij houden het gebruik van onze media goed in de gaten. Met behulp van gebruiksgegevens en andere data maken wij een afweging op welke kanalen wij inzetten.

Dienstverlening:

- 2019 => Onderzoek naar een effectievere inzet van onze (digitale) mogelijkheden om met burgers te communiceren.
- 2019 en 2020 => Haalbaarheidsonderzoek thuisbezorging paspoorten/identiteitskaarten en rijbewijzen.
- 2019 => Begeleiding/evaluatie en behoud jaarlijkse kinderburgemeester.

Communicatie:

- 2019 => Introductie gemeentelijke Nieuwsbrief per email.
- 2019 en verder => Lancering verbeterde website.
- 2019 en verder => Verbeteren inzet sociale media.
- 2019 en verder => Kernwaarden in de praktijk brengen in contacten met inwoners.

Huis van Albrandswaard

In 2020 wordt aan de Stationsstraat het Huis van Albrandswaard opgeleverd. Zowel het Albrandswaardse wijkteam als de Stichting Welzijn Albrandswaard als het sportcafé van de sporthal krijgen op deze nieuwe locatie hun plek en nieuwe mogelijkheden om hun dienstverlening aan alle inwoners van Albrandswaard te verbeteren. Er is ruimte voor lokale kunst en cultuur. Ook het gemeentebestuur gaat gebruik maken van dit gebouw. De voorziening schept nieuwe kansen voor samenwerking en ontmoeting.

Wij ontvangen positieve reacties vanuit onze samenleving op deze nieuwe voorziening voor onze gemeenschap. We horen ook zorgen over financiën en parkeerdruk.

De vraag is gesteld of de gemeente niet beter kan blijven huren in Poortugaal. Deze variant hebben wij op verzoek en in overleg met de gemeenteraad onderzocht. Het resultaat past niet binnen de financiële kaders van de gemeenteraad. Huren is duur. Voor wat betreft de parkeerdruk doen wij onderzoek. De resultaten van dit onderzoek verwerken we bij de inrichtingsmaatregelen van de buitenruimte.

- 2019 => Start bouw
- 2020 => Oplevering en ingebruikname

Tevredenheidsonderzoek

In 2019 onderzoeken wij de tevredenheid van onze inwoners over hun woonomgeving en de gemeente. Zo'n onderzoek hebben we in 2017 ook gedaan. Voor ons is deze tweejaarlijkse meting belangrijk. Het levert ons informatie op waarvan wij kunnen leren. Wat gaat goed en wat gaat minder goed en kunnen we verbeteren? Uit ervaring weten wij ook dat inwoners gemeenten graag met elkaar vergelijken. Wij maken gebruik van "Waar Staat Je Gemeente". Dat doen ook veel andere gemeenten in Nederland. Daardoor is er een vergelijkingsmogelijkheid. Voor wat betreft de waardering van de dienstverlening door onze Publieksbalie gaan wij in 2019 niet meer op de gebruikelijke wijze enquêteren. We introduceren liever een meting die frequenter meet hoe onze inwoners de dienstverlening ervaren. Dan kunnen we sneller bijstellen als het moet.

- 2019 => Uitvoering van een nieuwe meting/burgerpeiling "Waar Staat Je Gemeente".

Omgevingsvisie

In de omgevingsvisie voor Albrandswaard brengen we alle onderdelen van de Agenda van de Samenleving op het gebied van ruimtelijke ordening, wonen, gezondheid, energietransitie, klimaatbestendigheid en sociaal welbevinden samen. Een raadsbrede discussie over burgerparticipatie maakt deel uit van het proces om tot de omgevingsvisie te komen. Albrandswaard maakt in de omgevingsvisie essentiële keuzes voor de lange termijn over wonen, werken, leefbaarheid, recreatie en landschap. De unieke ligging van Albrandswaard naast Rotterdam en het havengebied, het groene karakter van Rhoon, Poortugaal en Portland en hun buitengebieden, de betekenis ervan voor de regio én de menselijk maat van de lokale gemeenschap zien we als uitgangspunten voor de keuzes waarvoor u in de omgevingsvisie komt te staan. Ook de stevige opgave om tot een evenwichtige woningvoorraad te komen en de visie op de Rand van Rhoon vormen onderdeel van de integrale afweging.

- 2019 => Vaststellen van de Omgevingsvisie als basis voor de verdere implementatie van de Omgevingswet.

Wonen

In 2018 maken gemeenten, provincie en woningcorporaties nieuwe regionale woningmarktafspraken. We dragen bij aan de woningmarkttopgave binnen de grenzen van onze mogelijkheden. Voorzien in de lokale behoefte en behoud van de kwaliteit en leefbaarheid in de dorpen staan bij ons voorop. Dat geldt ook voor de bescherming van de waarde van ons groene buitengebied. De polders leveren immers een positief aandeel in de waardering die de regionale bevolking heeft voor de woonkwaliteit van deze regio.

In de Rotterdamse regio moet in de periode tot 2025/2030 de woningvoorraad van de corporaties met zo'n 11.000 woningen stijgen. De randgemeenten, waaronder Albrandswaard, dienen hieraan een substantiële bijdrage te leveren, zo is de verwachting van Rotterdam, provincie en rijk. Berekeningen van derden duiden op een scenario waarin onze gemeente een programma van zo'n 500-750 sociale huurwoningen ten deel valt. Als het onrendabele deel van de bouwkosten van de sociaal huurwoningen goed gemaakt moet worden met opbrengsten van koopwoningen betekent dit een woningbouwlocatie van enorme proporties. Wij bouwen primair met het oog op de lokale behoefte. Hierbij hoort dat het ontwikkeltempo van locaties en projecten afgestemd blijft op het jaarlijks opnamevermogen van onze samenleving.

Behoud van kwaliteit van de dorpen en het groene buitengebied enerzijds en aandeel nemen in de regionale woningopgave anderzijds vragen naar onze mening om een kwalitatieve benadering. Hierop bereiden wij ons voor. Belangrijk uitgangspunt hierbij is de koppeling tussen wonen, zorg en welzijn.

- 2019 en verder => Het jaar 2019 zal in het teken staan van het maken van programmatische afspraken met de woningcorporaties over het uitbreiden van de woningvoorraad. De jaren daarna komt het aan op uitvoering van deze afspraken.

Economisch beleid en ontwikkelingen

We stellen economisch beleid op. Economische bedrijvigheid is een belangrijk speerpunt in Albrandswaard, in relatie tot de regio. Het college stimuleert opdrachtverstrekking aan lokale ondernemers.

De Nederlandse economie is weer terug op het niveau van voor de crisis. Onze economie maakt zich op voor een tijd van robuuste groei over alle sectoren. Tevens trekt de woningmarkt, vooral in onze regio, weer stevig aan en groeien de investeringen. Door deze ontwikkelingen is de verwachting dat dit ook positieve gevolgen zal hebben voor onze gemeentefinanciën op de langere termijn.

- 2019 => Analyse maken van bedrijventypes/beleid bedrijfstcategorieën omgevingsvisie.
- 2019 => Inventariseren mogelijkheden snel internet t.b.v. selectie technische oplossing.

Duurzaamheidsagenda en Energietransitie

Dit onderdeel van de Agenda van de Samenleving richt zich de komende jaren allereerst op het vergroten van de bewustwording van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties en vervolgens op het opstellen van scenario's voor energietransitie. Daarbij is het van belang de rol van de gemeente en de betrokken partijen te bepalen en het resultaat vast te leggen in een duurzaamheidsagenda.

In het interbestuurlijke programma van rijk, provincie en gemeenten (IBP) is vermeld dat "het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en transitie naar een circulaire economie randvoorwaarden zijn voor het behoud van onze welvaart". Daarmee is duidelijk dat dit thema het gemeentelijke niveau voor een groot deel overstijgt. De gemeente krijgt een regierol ten aanzien van lokale ontwikkelingen. Die nemen wij op ons. Op het niveau van de MRDH wordt een energiestrategie vastgesteld, die de deelnemers de mogelijkheid biedt elkaar te versterken op het punt van duurzame energieproductie.

- 2019 => Opstellen duurzaamheidsagenda.
- 2019 => Scenario's opstellen voor de Energietransitie in Albrandswaard.
- 2020 => Uitvoeren energietransitie als onderdeel van de duurzaamheidsagenda.

Openbare Ruimte

Meer samenhang brengen tussen een kwalitatief hoogwaardige en duurzame openbare ruimte, veiligheid en leefbaarheid zien wij als belangrijke opgave. Binnen het programma Buitenruimte hebben wij diverse speerpunten benoemd. Hierin is de connectie (raakvlakken) met duurzaamheid, milieu en wijkregie aangebracht. Op hoofdlijnen zijn deze:

- 2019 en verder => Verhogen verkeerveiligheid.
- 2018/2019 => Herinrichting park Rhoon.
- 2019 => Effectiever afval scheiden.
- 2019 => Knelpunten in waterafvoer en riolering oplossen.

- 2019 en verder => Toekomstbestendige inzet Buurtbus.
- 2019 => Evaluatie huidige parkeernormen (centra) en criteria opstellen voor maatwerk.
- 2019 en verder => Kwaliteit groenonderhoud verhogen; bewoners actief benaderen.

Samenwerking in het buitengebied

We zetten ons ervoor in dat de mix van landbouw, natuur en recreatie in het Buitenland meerwaarde genereert voor de hele regio. Die meerwaarde beschermt het gebied ook tegen verstedelijking ervan. Albrandswaard beschikt over een open, groene buitenruimte waarvan de omvang uniek is op IJsselmonde. De manier waarop we zorgen voor onze groengebieden ondergaat grote organisatorische veranderingen. Hierdoor zorgen we dat onze inwoners, maar ook mensen van buiten Albrandswaard, kunnen blijven genieten van onze historische polders, grienden en dijken.

In het Buitenland van Rhoon is een coöperatie van belanghebbenden gevormd die gaat zorgen voor een invulling en beheer van het gebied die voor de gebruikers werkbaar is.

Ontwikkelingen Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ)

Met de gemeenten Barendrecht, Ridderkerk, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht, onze NRIJ-partners, bouwen we aan een solide en toekomstbestendige beheerorganisatie voor delen van ons buitengebied. Voor de beoogde transitie van het natuur- en recreatieschap IJsselmonde verkennen we met elkaar de toekomst. Deze verkenning omvat:

- a. Een visie op de relatie en taakverdeling tussen landschapstafel en NRIJ;
 - b. Een visie op de toekomstige organisatievorm voor de samenwerking met betrekking tot de instandhouding en ontwikkeling van groen, natuur- en recreatiegebieden in geheel IJsselmonde;
 - c. Het opstellen van een samenwerkingsagenda tot 2026;
 - d. Het onderzoeken van mogelijke besparingsmogelijkheden om de exploitatietekorten op lange termijn te kunnen opvangen zonder verhoging van de deelnemersbijdragen.
- 2020 => Duidelijkheid toekomststrategieën, zodat besluiten voor de lange termijn kunnen worden genomen.

Wijkregie

Wijkregie betekent voor ons dat we actief contact leggen met inwoners. Hiermee zorgen we ervoor dat we als gemeente weten wat er bij hen leeft, we hun ideeën en initiatieven over hun leefomgeving kennen en - als het even kan of nodig is - we de initiatiefnemer helpen die mogelijk te maken. Dit betekent ruimte geven en vertrouwen bieden. Over en weer. Het houdt ook in dat we inwoners goed moeten meenemen in de (tegenstrijdige) belangen die in veel gevallen afgewogen dienen te worden. Dit vraagt om open, zorgvuldige en respectvolle communicatie. Tussen gemeente en inwoners en tussen inwoners onderling. Waar mogelijk wordt er een koppeling gemaakt met de verenigingen en met welzijnsorganisaties in Albrandswaard.

Door te leren vanuit de praktijk kunnen we in de toekomst beter inschatten welke rol de gemeente kan spelen tijdens deze processen. De koppeling wonen, zorg en welzijn is voor ons een belangrijke opgave. Denk hierbij aan acties rond crowdfunding en right to challenge. Onze inzet richt zich ook op innovatieve vormen van burgerparticipatie. Online-mogelijkheden willen we, als voorbeeld hiervan, graag uitproberen.

- 2019 en verder => Faciliteren/stimuleren burgerinitiatieven.
- 2019 => Inventariseren uitbreiding netwerk.
- 2019 en verder => Doorontwikkeling online burgerparticipatie.

Kunst, Cultuur & Evenementen

We bevorderen dat evenementen bijdragen aan de levendigheid en cohesie van onze gemeenschap. Daarnaast dat zij betekenis geven aan de identiteit van onze samenleving. Ze bevorderen tevens een positief imago aan de verschillende dorpskernen en versterken de lokale economie.

- 2019 => Ontwikkelen visie evenementen.
- 2019 => Voorbereiding 75-jarig jubileum 4-5 mei 2020.

Maatschappelijk vastgoed

Maatschappelijk vastgoed zien wij als een middel om te sturen op realisatie van de beleidsdoelstellingen op het gebied van participatie, sport, cultuur, welzijn en educatie. Hoe dit sturen het beste kan, gaan we in een strategische nota beschrijven.

- 2019 en verder => Strategische nota en uitvoeringsplan.

Financiën

We voeren een stabiel financieel beleid. Dit is een voorwaarde voor een gezonde toekomst van Albrandswaard. Wij zijn kritisch op ons uitgavenpatroon. We geven niet meer uit dan we ontvangen. Structurele lasten worden betaald uit structurele baten, die in evenwicht zijn met elkaar. Zo bekostigen wij duurzaam de voorzieningen voor onze inwoners en zijn wij financieel betrouwbaar voor onze (maatschappelijke) partners.

- 2019 => Vaststelling nadere spelregels over omvang en inzet Algemene Reserve.
- 2019 => Ontwikkelen instrumentarium financieringsbehoefte.
- 2019/2020 => Zorgvuldig proces verkoop aandelen Eneco.

Het “verduurzamen” van onze maatschappij is een van de belangrijkste vraagstukken van de komende decennia. Een groot onderdeel daarvan is de energietransitie. Wij stellen voor een reserve en duurzaamheidsfonds te vormen om de opgaven te bekostigen. Een vorm kan bijvoorbeeld zijn rentevrije leningen voor initiatieven die passen in de duurzaamheidsagenda van Albrandswaard.

- 2020 => Voorstel voor vorming investeringsreserve (incl. spelregels).
- 2021 => Onderzoek duurzaamheidsfonds voor toekomstige financieringsfunctie.

Onze reservepositie dient aan te sluiten op de actuele verwachtingen. De komende jaren staat Albrandswaard een aantal ontwikkelingen te wachten die een financieel risico kunnen zijn. Bij het bepalen van de risicoreservepositie in de begrotingen houden we nu rekening met ontwikkelingen die reeds gestart zijn. Gezien de snel veranderende maatschappij willen we bij de meerjarenbegroting ook de verwachte ontwikkelingen (Investerings en vennootschapsbelasting) betrekken bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

- 2020 => Meerjarenanalyse risico's en investeringen in begroting opgenomen.

De gemeentelijke belastingen voor inwoners en bedrijven houden we zo laag mogelijk en proberen we waar mogelijk te matigen. We maken allereerst een analyse van de verschillende belastingonderdelen. Daarna vergelijken we die met andere gemeenten om te bekijken op welke punten we tot aanpassing kunnen komen.

- 2019/2020 => Scenario's/doorrekenen verschillende belastingcomponenten.
- 2020 => Analyse en vergelijking belastingdruk vormt een vast onderdeel van de P&C.

In het bestuur van de BAR sturen we op een gezonde verhouding tussen kwaliteit van dienstverlening door onze organisatie aan de inwoners en de kosten die hiermee zijn gemoeid. We steunen de ontwikkeling van geleidelijke groei van de digitale dienstverlening. Het is de kunst dat deze ontwikkeling hand in hand gaat met de persoonlijke benadering waarop onze inwoners rekenen.

In de Planning en Control cyclus verbeteren we de integratie tussen (beoogde) beleid en (begrote) kosten van verbonden partijen. Daarnaast brengen we in de P&C-cyclus de interne controle (VIC) op een hoger plan.

- 2019/2020 => Plan + implementatie verbetering in Verbijzonderde Interne Controle (VIC).
- 2021 => Integratieverbetering verbonden partijen in onze P&C-cyclus.

Taalachterstand, het opleidingsniveau van de ouders of een laag gezinsinkomen mag geen belemmering zijn voor de ontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen. Waar nodig krijgen mensen vormen van passende educatie aangeboden. Het hierbij horende doelgroepenvervoer richten we weliswaar zo kostenbewust mogelijk in; de reistijd voor de gebruikers dient evenwel in alle gevallen redelijk te blijven.

- 2019 => Voorbereiding nieuwe aanbesteding doelgroepenvervoer.

- 2020 => Visieontwikkeling vroegschoolse educatie en inzet onderwijsachterstanden.

Sport

Wij koesteren ons verenigingen. Zij dragen veelal bij aan de saamhorigheid in de gemeenschap, de gezondheid van mensen en ze leren de jeugd samen te werken en door te zetten. Tevens zijn ze in de meeste gevallen een laagdrempelige ontmoetingsplek voor veel mensen. Binnen Albrandswaard kennen wij gelukkig een zeer actief verenigingsleven. Zij krijgen onze aandacht en ondersteuning, waarbij wederkerigheid een uitgangspunt is.

In 2019 bieden wij aan de raad een voorstel aan voor een nieuwe locatie van Sportpark de Omloop. Ook zullen wij in 2019 in overleg met de betrokken verenigingen een inhoudelijk programma van eisen ontwikkelen voor de nieuwe locatie. Daarbij gaan wij uit van een toekomstbestendige vereniging die werkt volgens nader uit te werken uitgangspunten van de lopende beleidsvoorbereiding.

- 2019 en verder => Visieontwikkeling en verhuizing sportpark De Omloop.

Sociaal domein

Binnen het sociaal domein staat 'de mens', de 'menselijke maat' en maatwerk voorop. We benutten de eigen kracht van mensen, betuttelen niet en bieden de hulp die echt nodig is. Hierbij werken de hulpverleners integraal en afgestemd op elkaar. Met name voor hulpbehoevenden die met een opstapeling van problemen te maken hebben is integrale aanpak pure noodzaak. De wijkteams en hun maatschappelijke partners zetten op dit vlak al flinke stappen. Wij sturen op het toepassen van de mogelijkheden die wij zien voor verbetering van de interne en externe samenwerking, kennisdeling en het inzetten van creatieve oplossingen.

Maatschappelijke ondersteuning:

- 2019 en verder => Faciliteren en ondersteunen inwoners met zelfstandig wonen in hun eigen buurt.
- 2019 en verder => Faciliteren Stichting Welzijn Albrandswaard (SWA) voor ondersteuning mantelzorgers.
- 2022 => Structureel overleg zorgkantoor over mogelijkheden en knelpunten waarbij verschillende zorgstructuren naadloos op elkaar moeten aansluiten.

Kwetsbare groepen:

- 2019 en verder => Onze kwetsbare inwoners voelen zich gezien en maken eigen keuzes om problemen van wonen, welzijn (eenzaamheid) en zorg in de toekomst te voorkomen.

Werk en inkomen, minima en schuldhulpverlening:

- 2019 => Onderzoek naar mogelijkheden financierbaarheid van een (RET) vervoersmodel voor minima.
- 2019 => Evaluatie minimaregelingen en verbetermaatregelen invoeren.
- 2020 => Uitbreiden van de keuzemogelijkheden van wederdiensten (bij wijze van tegenprestatie) voor bijstandsgerechtigden.
- 2021 => Onderzoek naar- en realisatie van een centrum voor hergebruik in Albrandswaard.

Jeugdhulp:

- 2019 => Investeren in vroegsignalering in samenwerking met maatschappelijke partners.
- 2020 => Opstellen meerjarenbeleidskader Jeugdhulp.
- 2020 => Preventieve en curatieve inzet op het vraagstuk (problematische) echtscheidingen.

Zorg & Welzijn:

- 2019 en verder => Vergroting bereikbaarheid Vraagwijzer.
- 2019 en verder => Stimuleren buurtactiviteiten ter bevordering/begeleiding vergunninghouders.
- 2020 => Implementeren Nationaal Preventieakkoord.

Wijkteams:

- 2019 en verder => Werken vanuit de bedoeling.
- 2019 en verder => Ondersteuning op maat voor cliënten die vanuit eigen netwerk onvoldoende ondersteund (kunnen) worden.

HOOFDLIJNEN FINANCIËLE GEVOLGEN

Bij de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2019 zijn rekenkundige kaders vastgesteld. Daarnaast is een financieel perspectief gegeven van de begrotingssaldi 2019 – 2022. Deze saldi zijn voor de programmabegroting overgenomen en vormen nu het financiële vertrekpunt. In de bijlage VI hebben wij voor de volledigheid de totstandkoming van deze saldi nog eens weergegeven.

Bij de uitwerking en doorrekening van de vastgestelde rekenkundige kaders ontstaan verschillen met het geschetste perspectief van de Voorjaarsnota. In onderstaande tabel geven wij deze weer. Ook de voorstellen vanuit nieuw beleid (financiële uitwerking Agenda van de Samenleving) en het dekkingsplan staan weergegeven.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Financieel uitgangspunt Voorjaarsnota 2019	-126.500	10.300	8.400	110.600
Verschillen Begroting en Voorjaarsnota bestaand beleid:				
- Verwerking meicirculaire 2018	213.000	-33.000	279.000	294.000
- Loonruimte voor nieuwe cao-afspraken 1-1-2019	-100.000	-200.000	-300.000	-400.000
- Gevolgen belastingbeleid (OZB)	19.800	59.100	219.800	423.700
- Loon- en werkgeverslasten gemeente	-49.600	-57.000	-47.300	-46.900
- Indexeringen	-7.600	64.400	104.180	-3.800
- Financieringslasten	2.800	75.900	86.900	237.400
- Technische correcties	-4.300	-16.100	-1.180	-52.200
Verwacht begrotingssaldo bestaand beleid	-52.400	-96.400	349.800	562.800
Nieuw Beleid:				
1. Omgevingsvisie opstellen	-70.000	0	0	0
2. Energietransitie plan opstellen	-84.800	-34.800	-34.800	-34.800
3. Visie Rand van Rhooon opstellen	-40.000	0	0	0
4. Economisch beleid	-25.000	0	0	0
5. Vernieuwing van het lokaal Belastingbeleid	0	-15.000	0	0
6. Verhogen van de verkeersveiligheid	0	-30.000	-60.000	-90.000
7. Voorbereidingskrediet herinrichten park Rhooon	0	0	-3.000	-3.000
8. Behoud buurtbus (mogelijk wegvallen subsidie)	0	pm	pm	pm
9. Metro Poortugaal toezichthouders (Antes) investering huisvesting	0	-5.000	-5.000	-5.000
10. Selectie en analyse snel internet / buitengebied	-7.000	0	0	0
11. Voorbereidingen voor 4 en 5 mei 2020 => 75-jarig jubileum	0	-20.000	0	0
12. Gratis OV voor doelgroep minimabeleid	0	-75.000	-75.000	-75.000
Totaal Nieuw Beleid	-226.800	-179.800	-177.800	-207.800
Dekkingsplan:				
1. Ophogen dividenduitkeringen	25.000	25.000	25.000	25.000
2. Aframen dotatie aan algemene reserve	86.800	86.800	86.800	86.800
3. Verlaging uitvoeringslast Publiek GR-BAR	42.400	51.200	51.200	51.200
4. Verhoging opbrengst bouwleges	50.000	25.000	0	0
5. Projectbudget landschapspark Buytenland	26.300	26.900	27.500	28.200
6. Beheer op orde budgetten Buitenruimte	39.600	39.600	39.600	39.600
7. Aframen budget IBP lokale vertaling	100.000	100.000	0	0
Totaal Dekkingsplan	370.100	354.500	230.100	230.800
Begrotingssaldo 2019	90.900	78.300	402.100	585.800

Toelichtingen verschillen Begroting en Voorjaarsnota

Algemeen en technische correcties

Bij de Voorjaarsnota wordt een globale inschatting gegeven van de financiële uitwerking van rekenkundig kaders. Pas bij het opstellen van de programmabegroting worden budgetten op detailniveau doorgerekend en aangepast. Hierdoor treden verschillen op. Vooral bij de laatste jaarschijf (2022) is dit het geval. Deze is nieuw en wordt voor de Voorjaarsnota in eerste instantie gekopieerd vanuit de laatst bekende jaarschijf (2021).

Verwerking meicirculaire 2018

In de raadsinformatiebrief (RIB) met kenmerk 1340247 bent u geïnformeerd over de gevolgen van de meicirculaire 2018. Aanvankelijk hadden wij voor 2019 een negatief effect van € 187.100 verwacht. Bij de nadere verwerking van de meicirculaire sloeg dit nadeel om in een voordeel.

Dit komt door een nagekomen aanpassing vanuit het ministerie op de maatstaf voor "re-integratie klassiek". Onze algemene uitkering was ten onrechte met € 161.000 gekort. Bij de septembercirculaire wordt dit gecorrigeerd. Daarnaast was een bedrag van € 241.000 aan Rijksmiddelen bij de maartcirculaire 2018 nog niet gealloceerd. Dit is bij de doorrekening van de budgetten nu wel gebeurd.

Loonruimte voor nieuwe cao-afspraken vanaf 1 januari 2019

Vanaf 1 januari 2019 en verder is loonruimte nodig om nieuwe cao-afspraken te bekostigen. De huidige cao Gemeenten loopt immers af op 31 december 2018. Omdat het accres gekoppeld is aan prijs- en loonontwikkelingen op macroniveau, ofwel nationale economische groei, verwachten wij dat de compensatie vanuit het Rijk (accres gemeentefonds) niet 100% kostendekkend gaat zijn.

Wij achten het reëel om rekening te houden met een netto budgettair effect van 1% in verband met toename werkgeverslasten bij de BAR-organisatie.

Gevolgen belastingbeleid (OZB)

Het financiële beleid voor de Onroerende Zaak Belasting is om ieder jaar 3% meer opbrengsten te genereren. Bij het opstellen van de begroting is er altijd nog sprake van een verwachte waardeontwikkeling. Daarop wordt de tarifiering vastgesteld. Er bestaat vervolgens een vertragend effect tussen de verwachte waardeontwikkeling en de definitieve vaststelling na taxatie. Dit heeft nu een positief budgettair effect.

Loon- en werkgeverslasten gemeenten

De hogere werkgeverslasten voor het bestuur, griffie en gemeentesecretaris waren nog niet verwerkt. Dit wordt veroorzaakt door de cao-verhogingen Rijk van 1,4% per januari 2017 (voorlopig akkoord medio 2018) en een stijging van de pensioenpremies.

Indexeringen

De budgetten zijn geïndexeerd conform vastgestelde kaders van de Voorjaarsnota. Op diverse posten treden verschillen op.

Financieringslasten

Onder de noemer financieringslasten vallen de verschillen in kapitaallasten, rente-uitgaven, financieringsresultaat en overige mutaties in financiering. De oplopende voordelen vanaf 2020 komen vooral door een lagere financieringsbehoefte in combinatie met lagere rentelasten. Het aantrekken van geld (korte geldleningen) voor een looptijd van < 1 jaar is erg voordelig. De verwachting van de markt is dat dit niet snel gaat veranderen. Daarom is een percentage van 0% gehanteerd voor korte geldleningen.

Nieuw Beleid

In de tabel een totaaloverzicht van de kosten van het nieuwe beleid. De inhoudelijke toelichtingen geven wij op de raadsprogramma's.

Dekkingsplan

Een dekkingsplan is nodig om tot een sluitende programmabegroting 2019 te komen. Een zevental maatregelen staan opgesomd die zonder aanpassing, of bijsturing van inhoudelijk beleid geïmplementeerd kunnen worden.

1. Ophogen dividenduitkeringen

De dividenduitkering van Stedin (netbeheer) lijkt zich stabiel te ontwikkelen dan met de splitsing met Eneco (als internationaal energieservicebedrijf) werd verwacht.

2. Aframen dotatie aan algemene reserve

De storting in de algemene reserve wordt uitgesteld om budgettaire ruimte te creëren. Vanaf 2020 blijft nog wel een storting van € 150.000 staan, die in 2021 verder oploopt tot € 250.000. Gelet op de incidentele meevallers die wij in de toekomst verwachten (b.v. verkoop Eneco en winsten uit grondexploitaties) achten wij dit passend.

3. Verlaging uitvoeringslast Publiek GR-BAR

In de Voorjaarsnota is een verlaging van de legesopbrengsten aangekondigd. Daarbij is aangegeven dat een voorstel wordt uitgewerkt hoe de organisatie hier in haar bedrijfsvoering mee wil omgaan. Dit heeft geresulteerd in een verlaging van de uitvoeringslast bij de organisatie omdat er minder handelingen in de uitvoering hoeven te worden verricht.

4. Verhoging opbrengst bouwleges

De economie is fors aangetrokken. Op lokaal niveau merken wij dat ook omdat er meer bouwplannen liggen. Voorlopig is de verwachting dat dit incidenteel meer legesopbrengsten oplevert. Voor de middellange termijn moeten eerst de gevolgen van de wet Private Kwaliteitsborging nog uitgekristalliseerd worden (de inkomstenderving leges door privatisering van de kwaliteit van de bouwtechnische toetsing en het toezicht op de uitvoering van de bouw).

5. Projectbudget landschapspark Buytenland

Afgelopen jaren is er geen gebruik meer gemaakt van het projectbudget. Dit budget van € 26.300 is niet meer nodig en kan worden afgeraamd.

6. Beheer op orde budgetten in Buitenruimte

In 2018 zijn de budgetten van het domein Beheer & Onderhoud geactualiseerd omdat er veel onder- en overschrijdingen op individuele budgetten waren. Bij de herschikking van de budgetten bleek dat er onnodige begrotingsruimte bestaat in de budgetten van straatreiniging, fietsenstallingen en kabels en leidingen. In totaal kan € 39.600 worden afgeraamd.

7. Aframen budget Interbestuurlijk Programma (IBP) lokale vertaling

Bij de Voorjaarsnota is voorgesteld om het Rijksbudget dat vanuit de maartcirculaire beschikbaar is gesteld te alloceren voor 8 inhoudelijke maatschappelijke opgaves. Dit zijn opgaves gekoppeld aan het interbestuurlijk programma dat in de algemene ledenvergadering van de VNG op 27 juni is bekrachtigd. In het accres van onze algemene uitkering (maartcirculaire) zitten de bedragen voor de uitvoering van het IBP. Om een inschatting te krijgen van hoeveel budget nodig is voor deze maatschappelijke opgaves, zijn aanvankelijk de investering vanuit het regeerakkoord Rutte III (14,5 miljard) lokaal vertaald. De acties en maatregelen vanuit het nieuwe beleid kunnen veelal opgehangen worden aan de opgaves van het IBP. Daarom wordt het budget nu in 2019 en deels in 2020 ingezet.

In 2020 staat daarvoor nog een bedrag open van € 400.000. In 2021 en 2022 respectievelijk € 650.000 en € 900.000. Deze bedragen kunnen ingezet worden voor de verdere concretisering van de maatschappelijke opgaves door en voor onze gemeente.

Provinciaal toezicht

De door de raad vastgestelde begroting 2019 dient voor 15 november 2018 aan de provincie te worden toegestuurd ter goedkeuring. De provincie toetst of de gemeentebegroting voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten en provinciale regelgeving. De minste vorm van provinciaal toezicht is *repressief* toezicht. Dit betekent dat een gemeente zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie de begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren. Daarbij is leidend dat de *structurele lasten* gedekt moeten zijn door *structurele baten* (zgn. materieel begrotingsevenwicht). Om in beeld te brengen of de begroting materieel in evenwicht is, moet het begrotingssaldo gecorrigeerd worden met het saldo van *incidentele baten en lasten*. Wat het effect daarvan is voor de gemeente Albrandswaard, is opgenomen in onderstaande tabel.

Structureel meerjaren saldo zonder incidenten baten en lasten

	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting	90.900	78.300	402.100	585.800
Saldo incidentele baten en lasten	149.000	190.200	250.000	250.000
gecorrigeerd saldo	239.900	268.500	652.100	835.800
	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel

Indien de begroting niet materieel in evenwicht is, kan de gemeente onder preventief provinciaal toezicht worden geplaatst. Dit betekent dat een gemeente de begroting en begrotingswijzigingen pas mag uitvoeren na voorafgaande goedkeuring van de provincie. Deze begroting laat een mooie meerjarige positieve ontwikkeling zien op het gecorrigeerde saldo (na incidentele baten en lasten). Op basis van bovenstaande is dan ook de verwachting dat voor de gemeente Albrandswaard repressief provinciaal toezicht van toepassing blijft.

Een toelichting op de incidentele baten en lasten is te vinden in het hoofdstuk Incidentele baten en lasten op pagina 114.

Planning & Control-cyclus

De Programmabegroting is één van de producten van de Planning & Control-cyclus. De basis voor deze begroting is de Agenda van de Samenleving 2019 - 2022 en de Voorjaarsnota 2019.

De Programmabegroting 2019 geeft de plannen voor 2019 weer. In 2019 zullen twee tussenrapportages verschijnen waarin aan de raad de afwijkingen gerapporteerd worden met betrekking tot de uitvoering van de in de begroting opgenomen plannen. Daarnaast heeft u via Pepperflow/Begrotingsapp maandactueel zicht op de status van de speerpunten. In de jaarrekening wordt het jaar afgesloten met een eindrapportage.

Indeling van de begroting

Artikel 7 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat een begroting ten minste bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting.

De beleidsbegroting dient vervolgens te bestaan uit:

- het programmaplan
- de paragrafen

De financiële begroting dient ten minste te bestaan uit:

- het overzicht van baten en lasten en de toelichting
- de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Opbouw van deze begroting

Hoofdstuk 1 presenteren wij u de Agenda van de Samenleving 2019 – 2022. Het is een eerste uitwerking van ons coalitieakkoord “Albrandswaard: een vitale, zorgzame en zelfstandige gemeente”. Een dynamische agenda die wij jaarlijks bijstellen in samenspraak met uw raad, inwoners, bedrijven en instellingen. Met het vaststellen van de begroting geeft de raad het college toestemming om tot uitvoering van de programma’s over te gaan en de ter beschikking gestelde middelen te besteden en de geplande inkomsten te realiseren.

Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de begroting op financiële hoofdlijnen en komen de kerngegevens aan bod.

In hoofdstuk 3 is het programmaplan opgenomen, waarin de programma’s van deze begroting centraal staan. Per programma zijn achtergrond en politiek taakveld beschreven. Omdat een programma vaak een breed taakveld bestrijkt, zijn de programma’s onderverdeeld in programmaonderdelen.

Per programmaonderdeel worden voor de speerpunten de volgende (5 W) vragen beantwoord:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we doen?
- Wanneer is het klaar?
- Wat is het streven?
- Wat zijn de extra kosten en formatie-inzet?

In hoofdstuk 4 zijn de paragrafen opgenomen. Dit zijn de paragrafen, zoals deze zijn voorgeschreven in het BBV. Ze geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het gaat met name om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben en/of van belang zijn voor het realiseren van de programma’s. Deze informatie komt in de begroting veelal versnipperd voor en is daardoor minder inzichtelijk voor de gemeenteraad.

Hoofdstuk 5 bevat de financiële begroting. Hierin worden de hoofdstukken 1 tot en met 4 uitgewerkt in een gedetailleerd overzicht van de financiële positie van de gemeente.

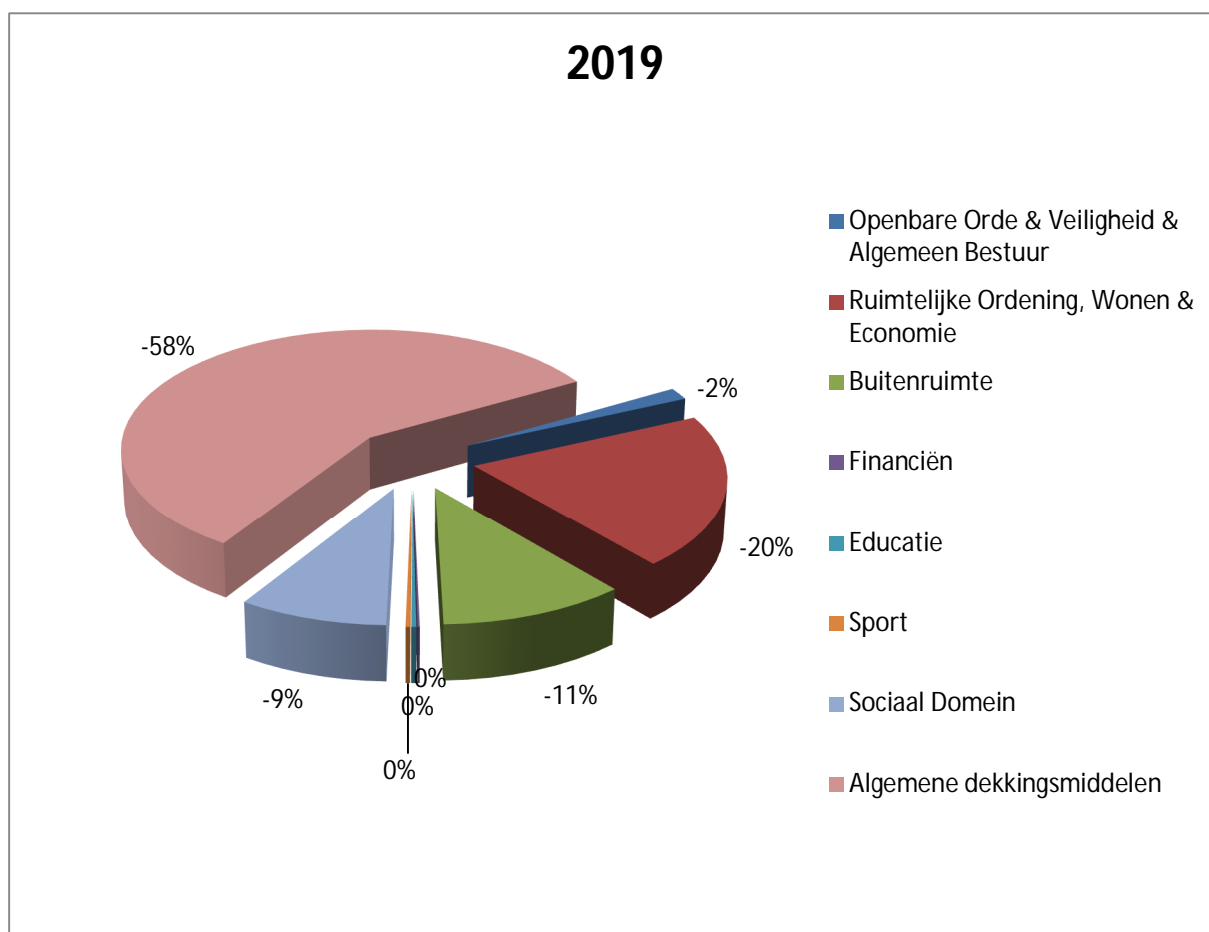
2

BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

Baten per Programma

Programma	Begroting				
	2018	2019	2020	2021	2022
Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	-1.208.750	-951.000	-691.300	-733.600	-806.500
Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie	-9.441.700	-12.152.700	-7.216.900	-546.200	-546.200
Buitenruimte	-6.579.800	-6.483.300	-6.667.800	-6.696.800	-6.776.100
Financiën	-442.400	-81.700	-81.800	-81.900	-81.900
Educatie	-172.200	-174.600	-176.900	-179.400	-179.400
Sport	-149.100	-153.400	-157.800	-162.100	-162.100
Sociaal Domein	-4.986.900	-5.155.800	-5.151.100	-5.064.400	-5.069.100
Totaal programma's	-22.980.850	-25.152.500	-20.143.600	-13.464.400	-13.621.300
Niet onder de programma's vallende baten					
Algemene dekkingsmiddelen	-32.345.900	-34.239.300	-35.262.900	-36.353.400	-37.420.300
Overhead	-13.750	0	0	0	0
Vpb	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Totaal baten	-55.340.500	-59.391.800	-55.406.500	-49.817.800	-51.041.600

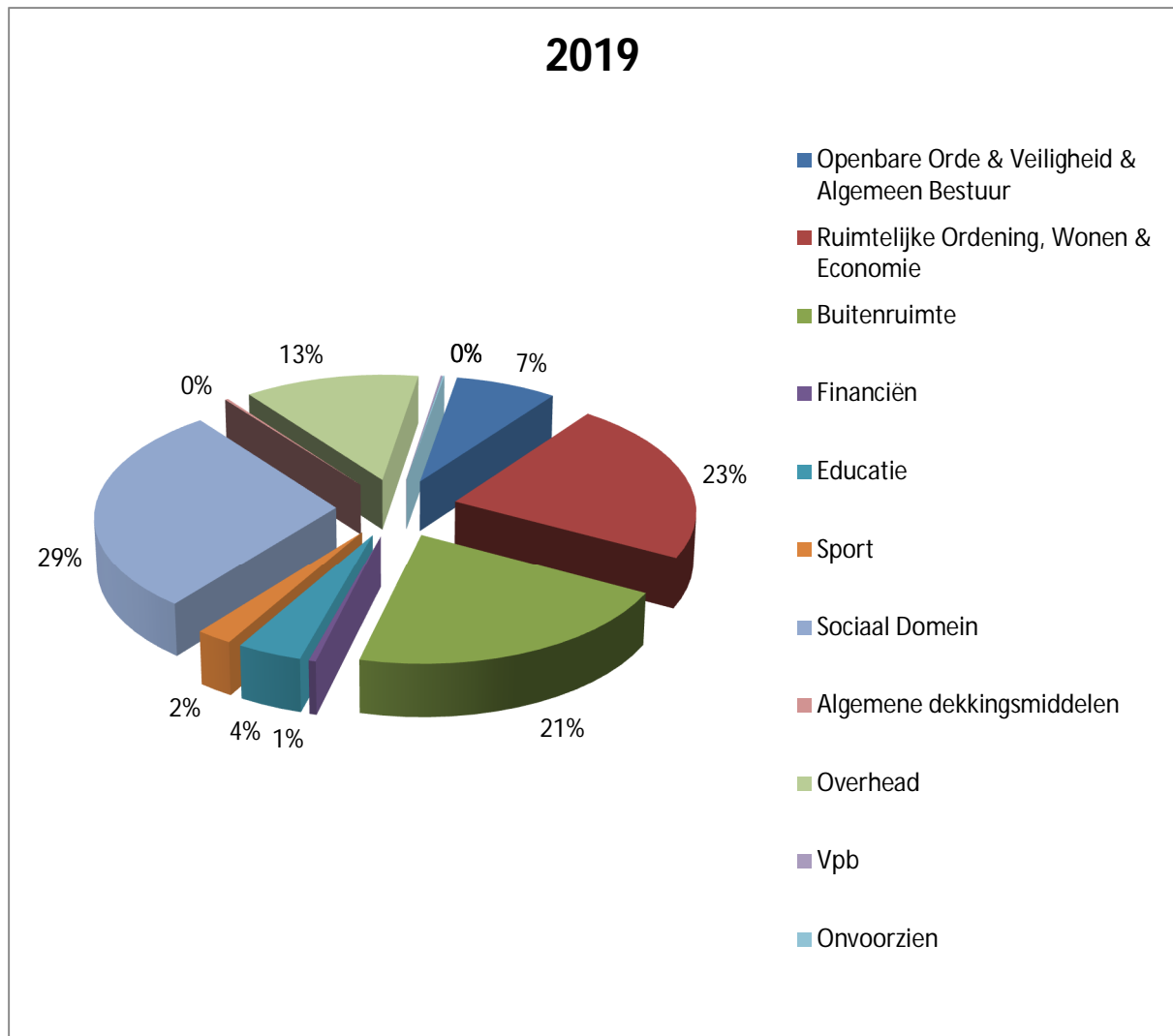
Waar komt het geld vandaan?

Lasten per Programma

Programma	Begroting				
	2018	2019	2020	2021	2022
Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	4.764.850	4.384.900	4.413.300	4.522.800	4.674.700
Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie	10.821.800	13.442.500	8.488.900	1.856.500	1.888.700
Buitenruimte	12.727.100	12.486.100	12.563.900	12.744.100	12.863.800
Financiën	12.200	263.400	736.200	974.600	1.194.200
Educatie	2.370.000	2.382.600	2.372.100	2.397.800	2.420.000
Sport	1.245.000	1.333.300	1.307.600	1.284.100	1.285.100
Sociaal Domein	16.967.600	17.181.100	17.561.200	17.588.700	17.796.700
Totaal programma's	48.908.550	51.473.900	47.443.200	41.368.600	42.123.200
Niet onder de programma's vallende lasten					
Algemene dekkingsmiddelen	-22.800	136.900	459.900	644.700	923.100
Overhead	6.867.850	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500
Vpb	69.400	69.200	69.900	71.300	73.000
Onvoorzien	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal lasten	55.898.000	59.300.900	55.328.200	49.415.700	50.455.800

Waar gaat het geld naar toe?

Kerngegevens

Bestuurlijke structuur	Raadsleden	Wethouders
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)	5	1 (0,85 fte)
Echt voor Albrandswaard (EVA)	4	-
Stem Lokaal	3	1 (0,85 fte)
Leefbaar Albrandswaard	3	1 (0,85 fte)
Christen Democratisch Appel (CDA)	2	1 (0,85 fte)
Partij van de Arbeid (PvdA)	1	-
Nieuwe Albrandswaardse partij (NAP)	1	-
Christen Unie / Staatkundig Gereformeerde Partij (CU/SGP)	1	-
GroenLinks	1	-
Totaal	21	4 (3,4 fte)

Sociale structuur	Jaarrekening	Primaire Begroting	
	2017	2018	2019
Aantal inwoners	25.105	25.185	25.253
Aantal inwoners tot 20 jaar	6.486	6.241	6.214
Aantal inwoners 65 jaar en ouder	4.122	4.176	4.282
Aantal bijstandsgerechtigden	413	396	394

Fysieke structuur	Jaarrekening	Primaire Begroting	
	2017	2018	2019
Oppervlakte gemeente (ha)	2.374	2.374	2.374
Oppervlakte groen (m ²) *)	1.059.971	1.588.341	1.703.640
Oppervlakte water (m ²) **)	510.000	462.436	465.837
Verharde wegen (m ²)	1.145.260	1.150.197	1.144.964
Lengte riolering (m)	135.000	127.500	133.501
Aantal woonruimten (excl. bijzondere woonruimten) ***)	10.332	10.448	10.343

Financiële structuur	Jaarrekening	Primaire Begroting	
	2017	2018	2019
Omvang totale begroting / exploitatieomzet	€ 53.069.037	€ 55.783.200	€ 59.300.900
Begrotingsresultaat (primaire begroting)	-€ 67.155	€ 132.000	€ 90.900
Omvang algemene uitkering	€ 24.276.009	€ 25.392.000	€ 26.761.000
Investerings	€ 3.173.976	€ 3.721.900	€ 1.937.100
Algemene reserve per 1 jan.	€ 8.318.040	€ 8.007.000	€ 8.109.600
Beklemdes reserves en bestemmingsreserves per 1 jan.	€ 10.181.396	€ 9.473.800	€ 9.398.500
Weerstandscapaciteit per 1 jan.	€ 12.015.076	€ 11.414.600	€ 11.265.400
Voorzieningen per 1 jan.	€ 9.694.231	€ 10.101.000	€ 9.114.700

*) De stijging van het aantal m2 groen is het gevolg van de uitbreiding van de Noordrand en de Koedoodzone.

**) Er wordt gewerkt met een nieuw beheerpakket waarbij het water afzonderlijk wordt bijgehouden. In het verleden werden deze areaalgegevens niet apart bijgehouden, hierdoor is in 2017 uitgegaan van een te hoog aantal m2.

***) In de begroting 2018 is uitgegaan van een verkeerd aantal woningen. Het aantal had 10.333 moeten zijn.

3

PROGRAMMAPLAN

PROGRAMMA 1 – OPENBARE ORDE & VEILIGHEID & ALGEMEEN BESTUUR

1.1 Openbare Orde & Veiligheid

Missie

Met inwoners, bedrijven en instellingen willen wij een veilige woon- en leefomgeving realiseren. Het beleid op dit terrein bedenken we met hen en voeren we samen uit. We ondersteunen inwoners en ondernemers bij de realisatie van initiatieven en stimuleren zelforganisatie. Samen gaan we voor een veilig Albrandswaard!

Inbraken & diefstallen

Wat willen we bereiken?				
Minder woninginbraken, auto- en fietsdiefstallen, geweldsdelicten en straatroven in Albrandswaard.				
	Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Inzetten op hotspots middels particuliere beveiliging, acties in de wijk, betrekken van inwoners(groepen) en integraal werken met veiligheidspartners.	Continu.	Proactieve houding voor het terugdringen van high impact crimes, auto- en fietsdiefstallen. Verbetering van het veiligheidsgevoel.	Binnen begroting.

Alcohol & drugs

Wat willen we bereiken?				
Een afname van overmatig alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in Albrandswaard.				
	Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
2a.	Bewustwording creëren over de gevaren van (overmatig) alcohol- & drugsgebruik. In samenwerking met Stichting Welzijn Albrandswaard wordt jaarlijks een planning gemaakt gericht op jongeren, ouders, verenigingen en instellingen.	Continu.	Inspelen op actuele thema's en terugdringen van overmatig alcohol- en drugsgebruik onder jongeren.	Binnen begroting.

(Veiligheids)participatie

Wat willen we bereiken?				
Inwoners betrekken bij de veiligheid van hun woon- en leefomgeving. Vergroten van het veiligheidsgevoel.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
3a.	Optimaliseren van de samenwerking tussen politie, boa's (bijv. leerwerktrajecten/stages), jongerenwerk, buurt bestuurscomités en buurtpreventieteams.	4 ^e kwartaal 2019.	Netwerken, integraal handelen en verbeteren van het veiligheidsgevoel.	Binnen begroting.
3b.	Stimuleren van initiatieven en het gebruik van communicatiemiddelen om (vroeg)signalering en preventie in de wijken te vergroten.	Continu.	Inwoners betrekken bij de veiligheid van hun woonomgeving en vergroten van de meldingsbereidheid.	Binnen begroting.

1.2 Algemeen Bestuur

Missie

Albrandswaard levert dienstverlening aan inwoners, instellingen en bedrijven op de plekken en momenten waarop daar behoefte aan is. Moderne technologie wordt ingezet om de mogelijkheden van persoonlijke dienstverlening te vergroten.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken?				
Dienstverlening die persoonlijk, eigentijds en betrouwbaar is. Wij zijn benaderbaar, zoeken onze inwoners op en bieden een eigentijdse plek voor contacten en ontmoetingen in het Huis van Albrandswaard.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Opstellen business case thuisbezorgen paspoorten en rijbewijzen.	2 ^e kwartaal 2019.	Dienstverlening op de plek en het moment waarop inwoners daar behoefte aan hebben.	Binnen begroting.
1b.	Uitvoeren van een nieuwe meting burgerpeiling "Waar Staat Je Gemeente".	3 ^e kwartaal 2019.	Actuele meting en meer detaillering wijken dan de meting in 2017. Sturingsinformatie voor nieuw beleid.	Binnen begroting.
1c.	Onderzoek naar een effectievere inzet van onze (digitale) mogelijkheden om met burgers te communiceren.	2 ^e kwartaal 2019.	Inzetten van technologie om mogelijkheden van persoonlijke dienstverlening te vergroten.	Binnen begroting.
1d.	Begeleiden en evalueren kinderburgemeester. Uitwerken/ basis leggen voor de komende jaren.	Continu. 1 ^e kwartaal 2019.	Een goede basis leggen voor de komende jaren. Ieder jaar een nieuwe kinderburgemeester.	Binnen begroting.

Communicatie

Wat willen we bereiken?				
Inzet van communicatiemiddelen en –vormen die aansluiten bij wensen van en trends in de samenleving.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
2a.	Lancering verbeterde website.	1e kwartaal 2019.	Verbetering van de online dienstverlening voor onze inwoners.	Binnen begroting.
2b.	Verbeteren inzet sociale media (waaronder Facebook).	Continu.	Vaker, sneller en actuele(re) berichten.	Binnen begroting.
2c.	De kernwaarden betrokken, benaderbaar en menselijke maat in de praktijk brengen in de contacten met inwoners.	Continu.	Inwoners waar mogelijk persoonlijk en direct benaderen (bijvoorbeeld via 1 op 1 gesprekken en bezoeken aan huis); meer 'naar buiten'.	Binnen begroting.

Wat mag het kosten?

Programma	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lasten						
1.1 Openbare orde & Veiligheid	1.643.754	1.691.300	1.692.400	1.702.300	1.726.200	1.766.000
1.2 Algemeen bestuur	3.627.408	3.073.550	2.692.500	2.711.000	2.726.900	2.760.900
<i>Totaal lasten</i>	<i>5.271.162</i>	<i>4.764.850</i>	<i>4.384.900</i>	<i>4.413.300</i>	<i>4.453.100</i>	<i>4.526.900</i>
Baten						
1.1 Openbare orde & Veiligheid	-75.950	-80.400	-80.800	-81.200	-81.600	-81.600
1.2 Algemeen bestuur	-905.732	-557.350	-460.000	-467.000	-560.700	-635.800
<i>Totaal baten</i>	<i>-981.682</i>	<i>-637.750</i>	<i>-540.800</i>	<i>-548.200</i>	<i>-642.300</i>	<i>-717.400</i>
Saldo baten en lasten	4.289.480	4.127.100	3.844.100	3.865.100	3.810.800	3.809.500
Toevoeging reserve	0	0	0	0	69.700	147.800
Onttrekking reserve	-300.303	-571.000	-410.200	-143.100	-91.300	-89.100
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-300.303</i>	<i>-571.000</i>	<i>-410.200</i>	<i>-143.100</i>	<i>-21.600</i>	<i>58.700</i>
Totaal programma 1	3.989.176	3.556.100	3.433.900	3.722.000	3.789.200	3.868.200

Beleidsindicatoren

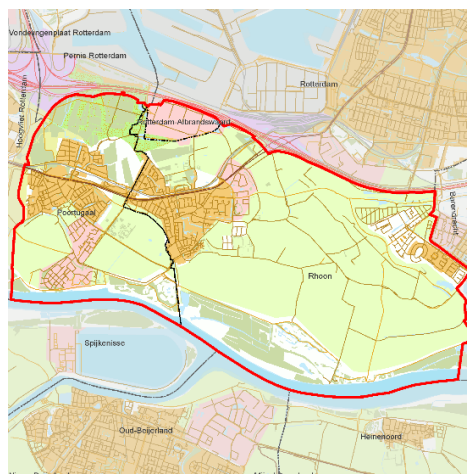
Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Diefstallen uit woning	2017	3	2,6	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
2. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2017	4,4	4,3	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
3. Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	2015	7	7 %		VeiligheidNL
4. Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	2015	6	10 %		VeiligheidNL
5. Verwijzingen Halt	2017	56	122	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt
6. Harde kern jongeren	2014	0,6	0,8	Aantal per 10.000 inwoners	KLPD
7. Winkeldiefstallen	2017	0,2	1,5	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
8. Gewelddsmisdrijven	2017	5,4	3,9	Aantal per 1.000 inwoners	CBS

Waar staat je gemeente d.d. 1 augustus 2018

*) stedelijkheidsklasse matig stedelijk

1. Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
2. Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.
3. Als aandeel van het totaal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
4. Als aandeel van het totaal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
5. Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 – 17 jaar.
6. Het aantal harde kern jongeren per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 – 24 jaar.
7. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
8. Het aantal gewelddsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van gewelddsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag, en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling etc.)

PROGRAMMA 2 – RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN & ECONOMIE

Ondernemers, bewoners, publiek en maatschappelijke instellingen maken de samenleving van Albrandswaard. Wij willen hen optimale condities bieden voor ondernemen, ontspannen, ontmoeten en ontwikkelen. Ingezet wordt op kwaliteit van werken, wonen, recreëren en voorzieningen, in onderlinge samenhang. Centraal staat de vitaliteit van de samenleving in kleinschalige dorpskernen en een landelijke omgeving.

Missie.

De gemeente zet bij ruimtelijke ontwikkelingen in op behoud en versterking bestaande kwaliteiten. Wij spelen snel in op woningmarktontwikkelingen. Dit betreft het dorpse kleinschalige karakter van de kernen en de karakteristieken van het landschap. We streven naar een eigentijdse optimale samenhang tussen werken, wonen en recreëren die voorziet in lokale zowel als regionale behoeften.

2.1 Ruimtelijke ordening

Omgevingswet (Ruimtelijk + Sociaal)

Wat willen we bereiken?				
Tijdig een Omgevingsvisie vaststellen, zodat er voldoende tijd overblijft voor de verdere implementatie van de Omgevingswet.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019
1a.	In co-creatie met de samenleving één of meerdere integrale toekomstscenario's vaststellen op basis van de "krant van de toekomst".	4 ^e kwartaal 2019.	Vaststellen van de omgevingsvisie als basis voor de verdere implementatie van de Omgevingswet.	Incidenteel €70.000

Visie op de rand van Rhooon

Wat willen we bereiken?			
Keuzes maken voor de Rand van Rhooon op de lange termijn.			
Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019
2a. Praktische scenario's uitwerken, op grond waarvan voor de Rand van Rhooon keuzes kunnen worden gemaakt t.a.v. de (strijdige) belangen op het gebied van wonen, recreatie, sport, landschap en economie.	4 ^e kwartaal 2019.	Visie op de rand van Rhooon vaststellen.	Incidenteel € 40.000

2.2 Wonen

Wonen

Wat willen we bereiken?			
Passende huisvesting voor starters en ouderen. Primair bouwen met het oog op de lokale behoefte. Hierbij hoort dat het ontwikkeltempo van locaties en projecten afgestemd blijft op het jaarlijkse opnamevermogen van onze samenleving.			
Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019
1a. Programmatische afspraken met de woningcorporaties maken over uitbreiding en toewijzing van de sociale huurwoningvoorraad met 75-80 sociale huurwoningen op basis van de regionale woningmarkt-afspraken.	4 ^e kwartaal 2019.	Bevorderen van passende huisvesting voor starters en ouderen. Spreiding van statushouders over de kernen van Albrandswaard. Doorstroming en lokale voorrang bevorderen.	Binnen begroting.
1b. In overleg met partners, de regio en de provincie de consequenties verkennen van mogelijke grotere woningbouwopgaven.	4 ^e kwartaal 2019.	Bewaken van de leefbaarheid in Albrandswaard.	Binnen begroting.

2.3 Economie

Economie en bedrijvigheid

Wat willen we bereiken?			
In samenspraak met eigenaren heroriëntatie van functies en mogelijkheden van transformatie onderzoeken.			
Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019
1a. Analyse maken van bedrijventypes en bepalen welke gecombineerd kunnen worden met woon- en verblijfsfuncties.	4 ^e kwartaal 2019.	Selectief beleid t.a.v. bedrijfscategorieën binnen de omgevingsvisie.	Incidenteel € 25.000
1b. Inventariseren mogelijkheden voor snel internet t.b.v. selectie.	4 ^e kwartaal 2019.	Selecteren perspectief in 2020.	Incidenteel € 7.000

Wat mag het kosten?

Programma	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lasten						
2.1 Ruimtelijke ordening	4.765.778	10.136.800	12.856.600	7.913.100	1.271.700	1.293.300
2.2 Wonen	366.024	579.000	486.900	478.700	486.200	494.900
2.3 Economie	104.220	106.000	99.000	97.100	98.600	100.500
<i>Totaal lasten</i>	<i>5.236.023</i>	<i>10.821.800</i>	<i>13.442.500</i>	<i>8.488.900</i>	<i>1.856.500</i>	<i>1.888.700</i>
Baten						
2.1 Ruimtelijke ordening	-4.043.105	-8.743.300	-11.673.700	-6.594.100	-92.600	-92.600
2.2 Wonen	-709.500	-529.800	-441.200	-427.900	-415.000	-415.000
2.3 Economie	-21.248	-37.400	-37.800	-38.200	-38.600	-38.600
<i>Totaal baten</i>	<i>-4.773.853</i>	<i>-9.310.500</i>	<i>-12.152.700</i>	<i>-7.060.200</i>	<i>-546.200</i>	<i>-546.200</i>
Saldo baten en lasten	462.170	1.511.300	1.289.800	1.428.700	1.310.300	1.342.500
Toevoeging reserve	261.335	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	-381.265	-131.200	0	-156.700	0	0
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-119.930</i>	<i>-131.200</i>	<i>0</i>	<i>-156.700</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal programma 2	342.240	1.380.100	1.289.800	1.272.000	1.310.300	1.342.500

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Functiemenging	2017	51,7	51,4 %		LISA
2. Vestigingen (van bedrijven)	2017	101,8	137,2	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA
3. Nieuw gebouwde woningen	2016	6,4	8	Aantal per 1.000 woningen	ABF
4. Demografische druk	2018	71	76,2 %		CBS

Waar staat je gemeente d.d. 1 augustus 2018

*) stedelijkheidsklasse matig stedelijk

- De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen woningen) en 100 (alleen werken). Bij de waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
- Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of boven verwachting (< 100) of beneden verwachting (> 100) wordt gepresteerd.
- Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64 jaar.
- Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 inwoners.
- De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

PROGRAMMA 3 – BUITENRUIMTE

De

gemeente streeft een kwalitatief hoge en duurzaam openbare ruimte na, waarbij aandacht is voor veiligheid en leefbaarheid die wij samen met onze inwoners realiseren.

Wijkregie zet zich in op het bevorderen van meer burgerparticipatie, gerichte communicatie en het verbreden van het netwerk. De werkwijze van Wijkregie kenmerkt zich met een bottom-up benadering, ofwel integraal werken en zoeken naar passende oplossingen en/of mogelijkheden. De speerpunten kenmerken zich door dichtbij de burger zijn en hen betrekken bij beleid en ontwikkelingen in de wijk.

Evenementen dragen bij aan een levendige gemeente, een positief imago van de verschillende dorpskernen. Meer evenementen die de plaatselijke economie en de sociale cohesie bevorderen.

Missie

Een kwalitatief hoge en duurzaam openbare ruimte, waarbij aandacht is voor veiligheid en leefbaarheid die wij samen met onze inwoners realiseren.

3.1 Buitenruimte

Duurzaamheid en milieu

Wat willen we bereiken?				
Brede invulling geven aan duurzaamheid. De portefeuilles van alle collegeleden worden hierbij betrokken. De energietransitie maakt onderdeel uit van het beleid m.b.t. duurzaamheid.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Concrete scenario's opstellen voor de energietransitie in Albrandswaard (in samenwerking met Barendrecht en Ridderkerk), waarin rekening wordt gehouden met landelijke en regionale ontwikkelingen en die flexibel zijn vanwege voortschrijdende techniek.	2 ^e kwartaal 2019.	Uitwerken energietransitie als onderdeel van de duurzaamheidsagenda.	Incidenteel € 50.000 (agenda opstellen). Structureel € 34.800 (FTE)

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

De gemeente streeft een kwalitatief hoge en duurzaam openbare ruimte na, waarbij aandacht is voor veiligheid en leefbaarheid die wij samen met onze inwoners realiseren.

Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
2a. Verhogen verkeersveiligheid. <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitkomsten studie delen. 2. Opstellen actieplan 3. Uitvoeren actieplan 	1 ^e kwartaal 2019 1 ^e kwartaal 2019 2020-2022	Een verkeersveilige school- en leefomgeving	Gedeeltelijk uit investeringen renovatieplannen. Structureel vanaf 2019 € 50.000 (kapitaallasten) ter dekking van een extra investeringskrediet van € 2 miljoen in 4 jaar.
2b. Aanpassing Park Rhooen.	4 ^e kwartaal 2019.	Een park naar de wensen en behoeften van gebruikers en omwonenden.	Binnen begroting. Incidenteel in 2019 € 100.000 krediet.
2c. Effectiever afval scheiden. <ol style="list-style-type: none"> 1. Opstellen actieplan 2. Uitvoering geven aan actieplan 	2 ^e kwartaal 2019. 3 ^e kwartaal 2019 e.v.	Door afvalscheiding een bijdrage te leveren aan de verbetering van het Milieu.	Kosten dekken uit reserve/bijdrage afvalstoffen.
2d. Knelpunten in waterafvoer (groen voor verharding) en riolering oplossen (groene schoolpleinen). <ol style="list-style-type: none"> 1. Opstellen actieplan 2. Uitvoering actieplan 	1 ^e kwartaal 2019. 2 ^e kwartaal 2019 e.v.	Waterafvoer voorbereiden op te verwachten klimaatverandering.	Kosten dienen gedekt te worden uit de reserves van GRP.
2e. Toekomstbestendige inzet van Buurtbus bewerkstelligen. <ul style="list-style-type: none"> • Knelpunten overbezetting spits oplossen. • Meerjarig financiële dekking borgen. 	1 ^e kwartaal 2019. Jaarlijks subsidie verzoek.	Goede OV verbinding binnen de 3 kernen.	Bij wegvallen subsidie mogelijk € 35.000 structureel 2020 e.v.
2f. Parkeren. <ol style="list-style-type: none"> 1. Evaluatie huidige parkeernormen en criteria opstellen voor maatwerk. 2. Onderzoek naar parkeerproblemen nabij Centra. 	1 ^e kwartaal 2019. 2 ^e kwartaal 2019.	Door maatwerk toe te passen toegankelijke centra te behouden en nieuwbouw ontwikkeling mogelijk te maken.	Binnen begroting.
2g. Kwaliteit verhogen van Groenonderhoud. Bewoners actief benaderen voor onderhoud groen.	Continu.	Door samenwerking met inwoners het groenonderhoud om een hoger niveau brengen.	Binnen begroting.

Wat willen we bereiken?				
Bevorderen van de sociale samenhang door in te zetten op gerichte communicatie ter verbetering van burgerparticipatie, overheidsparticipatie en het integraal werken.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
3a.	Faciliteren en stimuleren van burgerinitiatieven t.b.v. de verbetering leefbaarheid, bijvoorbeeld zelfbeheer groen, opruimen zwerfafval, sociale cohesie, veiligheid.	Continu.	Inwoners betrekken bij hun leefomgeving.	Binnen begroting.
3b.	Behoeftte peilen voor het opstarten Netwerk Rhooon en Portland naar het voorbeeld van het netwerk Poortugaal.	4 ^e kwartaal 2019.	Verbinden inwoners, verenigingen, maatschappelijke partners en ondernemers. Up-to-date blijven over de ontwikkelingen in de wijk en waar nodig elkaar versterken.	Binnen begroting.
3c.	Verder ontwikkelen van online burgerparticipatie door gebruik te gaan maken van best-practise tools en vernieuwingen.	Continu.	Inwonersbereik vergroten (meer mensen doen mee) door de zwijgende meerderheid te activeren.	Binnen begroting.

3.2 Kunst & Cultuur

Kunst, Cultuur & Evenementen

Wat willen we bereiken?				
Evenementen dragen bij aan een levendige gemeente, een positief imago van de verschillende dorpskernen. Meer evenementen die de plaatselijke economie en de sociale cohesie bevorderen.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	<p>Ontwikkelen visie evenementen met aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Financiële mogelijkheden om meer evenementen mogelijk te maken; - Vereenvoudigde vergunningverlening voor jaarlijkse evenementen; - Verkeersbegeleiders; - Behoeftte te peilen voor een stichting bestaande uit vrijwilligers die zich inzetten voor evenementen in Albrandswaard. 	<p>Behoeftte peilen in 4^e kwartaal 2019.</p>	<p>Kwaliteitssprong realiseren door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer evenementen mogelijk te maken door een financiële bijdrage. - Regeldruk weg te nemen bij organisatoren die jaarlijks hetzelfde evenement organiseren. - Voldoende verkeersbegeleiders conform vergunningverlening aan te trekken voor groeiend aantal evenementen. - Behoeftte te peilen voor een stichting bestaande uit vrijwilligers die zich inzetten voor evenementen in Albrandswaard. - Indien er animo voor is, doorstart stichting ter bevordering van evenementen in Albrandswaard. 	<p>Binnen begroting.</p>
1b.	<p>Vorbereidingen voor 4 en 5 mei 2020 → 75-jarig jubileum.</p> <p>Organisatoren (zoals 4 en 5 mei comité en ondernemers) bij elkaar brengen en daar waar nodig faciliteren.</p>	<p>4e kwartaal 2019.</p>	<p>Faciliteren, indien organisatoren bereid zijn om evenement te organiseren op 4-5 mei 2020.</p>	<p>€20.000 (incidenteel, garantstelling)</p>

3.3 Maatschappelijk vastgoed

Maatschappelijk vastgoed

Wat willen we bereiken?				
Het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed draagt bij aan de beleidsdoelstellingen op het gebied van participatie, sport, cultuur, welzijn en educatie.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Strategische nota. Maatschappelijk Vastgoed (MV) vaststellen en daarna verder werken aan het uitvoeringsplan.	1 ^e kwartaal 2019. 2019 en verder.	Gemeentelijk maatschappelijk vastgoed wordt ingezet ter ondersteuning van het behalen van de beleidsmatige doelstellingen.	Binnen begroting.

Wat mag het kosten

Programma Buitenruimte	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten						
3.1 Buitenruimte	12.437.628	12.345.700	12.291.200	12.368.400	12.546.100	12.663.700
3.2 Kunst & cultuur	131.441	196.500	190.000	190.600	193.100	195.200
3.3 Maatschappelijk vastgoed						
<i>Totaal lasten</i>	<i>12.569.068</i>	<i>12.542.200</i>	<i>12.481.200</i>	<i>12.559.000</i>	<i>12.739.200</i>	<i>12.858.900</i>
Baten						
3.1 Buitenruimte	-6.723.822	-6.342.900	-6.447.700	-6.631.800	-6.660.400	-6.739.700
3.2 Kunst & cultuur	-13.266	-15.900	-16.300	-16.700	-17.100	-17.100
3.3 Maatschappelijk vastgoed						
<i>Totaal baten</i>	<i>-6.737.089</i>	<i>-6.358.800</i>	<i>-6.464.000</i>	<i>-6.648.500</i>	<i>-6.677.500</i>	<i>-6.756.800</i>
Saldo baten en lasten	5.831.980	6.183.400	6.017.200	5.910.500	6.061.700	6.102.100
Toevoeging reserve	79.877	184.900	4.900	4.900	4.900	4.900
Onttrekking reserve	-119.155	-221.000	-19.300	-19.300	-19.300	-19.300
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-39.278</i>	<i>-36.100</i>	<i>-14.400</i>	<i>-14.400</i>	<i>-14.400</i>	<i>-14.400</i>
Totaal programma 3	5.792.702	6.147.300	6.002.800	5.896.100	6.047.300	6.087.700

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Omvang huishoudelijk restafval	2016	206	onbekend	kg/inwoner	CBS
2. Hernieuwbare elektriciteit	2015	1,5	onbekend	%	RWS

Waar staat je gemeente d.d. 1 augustus 2018

*) stedelijkheidsklasse matig stedelijk

1. De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).
2. Hernieuwde elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

PROGRAMMA 4 – FINANCIËN

Dit

programma bevat de speerpunten over de ontwikkeling van de financiële positie en risico's van gemeente Albrandswaard. De Planning en Control cyclus is het instrument om zicht te houden op de voortgang van het gevoerde beleid en de financiële gezondheid van de gemeente.

4.1 Financiën

Missie

Wij geven niet meer uit dan we ontvangen. Onze structurele lasten zijn in evenwicht met de structurele baten. Op deze wijze kunnen wij de voorzieningen voor onze inwoners duurzaam bekostigen, en zijn wij financieel betrouwbaar voor onze maatschappelijke partners. De gemeentelijke belastingen voor inwoners en bedrijven worden zo laag mogelijk gehouden en waar mogelijk gematigd. Daarnaast blijven we verstandig omgaan met de reserve- en schuldenposities van Albrandswaard en trachten we deze in de komende jaren te verbeteren om zo onze toenemende risico's op te kunnen vangen.

Financieel beleid

Wat willen we bereiken?				
De financiële positie van onze gemeente is gezond en toekomstbestendig.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Nadere spelregels ontwikkelen over de omvang en inzet van de algemene reserve.	1 ^e kwartaal 2019.	Een reservepositie die voldoende bestendig is tegen de manifestatie van voorziene en onvoorziene financiële risico's.	Binnen begroting.
1b.	Ontwikkeling van een instrumentarium om actief te monitoren en te sturen op de financieringsbehoefte.	2 ^e kwartaal 2019.	Tijdige bijsturing op de ontwikkeling van de schuldenpositie en uitvoering van de investeringsagenda.	Binnen begroting.
1c.	Onze aandelen in het bedrijf Eneco verkopen.	4 ^e kwartaal 2019.	Het doorlopen van een zorgvuldig proces dat erop is gericht om Eneco nieuwe eigenaren te geven die de duurzame strategie onderschrijven en de continuïteit en stabiliteit van de onderneming waarborgen.	Binnen begroting.

Lokale lasten.

Wat willen we bereiken?				
Verantwoorde lastenverlichting voor onze bewoners en bedrijven.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
2a.	Scenario's uitwerken hoe, en wanneer de rioolheffing voor de inwoners verlaagd wordt.	2 ^e kwartaal 2019.	Door substantieel lagere rentelasten het tarief van de rioolheffing verlagen ten opzichte van 2019.	Binnen begroting.
2b.	Beleid voor de Onroerende Zaak Belasting (OZB) opstellen. Plan/bestuursopdracht: Uitwerking nieuw beleid:	3 ^e kwartaal 2019. 3 ^e kwartaal 2020.	Differentiatie aanbrengen in het beleid naar areaaluitbreiding en draagkracht i.c.m. verduurzaming-doelstellingen.	Binnen begroting. 2020: € 15.000

Risicobeheersing

Wat willen we bereiken?				
Passende maatregelen om onze risico's te beperken en onze benodigde weerstandscapaciteit te ontlasten.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
3a.	Implementatie van Integrale (V)IC (verbijzonderde interne controle) binnen de BAR die voldoet aan alle gestelde eisen van provincie en accountant.	Plan 4 ^e kwartaal 2019. Werkende implementatie 4 ^e kwartaal 2020 gereed.	Behouden van repressief toezicht door de provincie en een grotere kans op een goedkeurende accountantsverklaring.	Binnen begroting.
3b.	VpB integratie in administratieve werking en als onderdeel van integrale besluitvorming.	4 ^e kwartaal 2019.	Beperking van fiscale risico's. Juiste administratie en rapportages rondom VpB.	Er is in 2017-2018 al extra budget voor vrijgemaakt; het vervolg is standaardwerk BAR dus: binnen begroting

Wat mag het kosten?

Programma Financiën	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten						
4.1 Financiën	551.370	-207.400	252.600	575.400	713.800	933.400
<i>Totaal lasten</i>	<i>551.370</i>	<i>-207.400</i>	<i>252.600</i>	<i>575.400</i>	<i>713.800</i>	<i>933.400</i>
Baten						
4.1 Financiën	-497.664	-3.100	-3.200	-3.300	-3.400	-3.400
<i>Totaal baten</i>	<i>-497.664</i>	<i>-3.100</i>	<i>-3.200</i>	<i>-3.300</i>	<i>-3.400</i>	<i>-3.400</i>
Saldo baten en lasten	53.706	-210.500	249.400	572.100	710.400	930.000
Toevoeging reserve	47.628	219.600	10.800	160.800	260.800	260.800
Onttrekking reserve	-278.959	-439.300	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-231.331</i>	<i>-219.700</i>	<i>-67.700</i>	<i>82.300</i>	<i>182.300</i>	<i>182.300</i>
Totaal programma 4	-177.625	-430.200	181.700	654.400	892.700	1.112.300

PROGRAMMA 5 – EDUCATIE

Het programma Educatie richt zich op het optimaal en naar vermogen kunnen ontwikkelen van kinderen, jongeren en volwassenen. Het maatschappelijk middenveld is een sterke partner bij het behalen van de doelstellingen. Samenwerking zien wij als een belangrijke voorwaarde om succesvol te kunnen zijn.

Missie

Een eventuele taalachterstand, het opleidingsniveau van de ouders of een laag gezinsinkomen mag geen belemmering zijn voor de ontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen. Wij willen dat zij de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooiën.

5.1 Educatie

Educatie

Wat willen we bereiken?				
Bij wie het onderwijs niet helemaal vanzelfsprekend goed verloopt wordt passend onderwijs aangeboden, zodat iedereen zich optimaal en naar vermogen kan ontwikkelen.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Vorbereidingen treffen voor de komende aanbesteding van het doelgroepenvervoer (WMO, leerlingen- en jeugdzorg), waarbij maatwerk en acceptabele reistijden uitgangspunt zijn.	3 ^e kwartaal 2019 (Start schooljaar).	Het doelgroepenvervoer is op een efficiënte en effectieve manier ingericht, waarbij de gebruikers op een passende wijze worden vervoerd.	Binnen begroting.

Wat mag het kosten?

Programma Educatie	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten						
5.1 Educatie	2.410.364	2.370.000	2.382.600	2.372.100	2.397.800	2.420.000
<i>Totaal lasten</i>	<i>2.410.364</i>	<i>2.370.000</i>	<i>2.382.600</i>	<i>2.372.100</i>	<i>2.397.800</i>	<i>2.420.000</i>
Baten						
5.1 Educatie	-167.979	-155.500	-157.900	-160.200	-162.700	-162.700
<i>Totaal baten</i>	<i>-167.979</i>	<i>-155.500</i>	<i>-157.900</i>	<i>-160.200</i>	<i>-162.700</i>	<i>-162.700</i>
Saldo baten en lasten	2.242.385	2.214.500	2.224.700	2.211.900	2.235.100	2.257.300
Toevoeging reserve	26.000	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	-140.856	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-114.856</i>	<i>-16.700</i>	<i>-16.700</i>	<i>-16.700</i>	<i>-16.700</i>	<i>-16.700</i>
Totaal programma 5	2.127.529	2.197.800	2.208.000	2.195.200	2.218.400	2.240.600

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waarde	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Absoluut verzuim	2017	2,81	1,5	Aantal per 1.000 leerlingen	Ingrado
2. Relatief verzuim	2017	26,71	24,16	Aantal per 1.000 leerlingen	Ingrado
3. Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2016	0,9	1,5	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO

Waar staat je gemeente d.d. 1 augustus 2018

*) stedelijkheidsklasse matig stedelijk

1. Het aantal leerlingen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
2. Het aantal leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
3. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
4. Het percentage leerlingen (4 – 12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.

PROGRAMMA 6 – SPORT

In dit programma staat Ontmoeten en Ontspannen centraal. Binnen Albrandswaard kennen wij een zeer actief verenigingsleven, waardoor voor elke inwoner een passende hobby te vinden is. Wij koesteren onze verenigingen, omdat zij saamhorigheid brengen en een laagdrempelige ontmoetingsplek zijn voor veel mensen. Zo wordt de algemene gezondheid bevordert, leren kinderen samen te werken en door te zetten. Om dit te kunnen bewerkstelligen zijn gezonde en sterke verenigingen van groot belang. Zij verdienen aandacht en ondersteuning van de gemeente, waarbij wederkerigheid een uitgangspunt is. Zo trekken wij samen met elkaar op!

Missie

Het verenigingsleven vervult een belangrijke functie in de Albrandswaardse samenleving, zij zijn het cement van de maatschappij. Wij faciliteren en ondersteunen hen bij de uitvoering van hun verenigingsleven, waarbij samenwerking voorop staat.

6.1 Sport

Sport

Wat willen we bereiken?

Het versterken en vergroten van de maatschappelijke functie van het verenigingsleven waarbij onze inwoners beschikken over toekomstbestendige en multifunctionele faciliteiten. Profileren wat Albrandswaard te bieden heeft op het gebied van kunst, cultuur, sport en archeologie en evenementen.

Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Het opstellen van een uitvoeringsagenda. (o.a. aanpassingen subsidie mogelijkheden, oprichten fonds, overlegplatform, multifunctioneel gebruik van verenigingsgebouwen, samenwerken organisaties, profileren van de gemeente regionaal o.g.v. sport, kunst, cultuur en evenementen)	1 ^e kwartaal 2019.	Onze verenigingen zijn verbonden met andere organisaties in het sociaal domein en werken samen. De samenwerkingsverbanden worden ondersteund door het welzijnswerk en de buurtsportcoaches.	Binnen begroting.
1b.	Verhuizing sportpark De Omloop in het gebied van de Rand van Rhoo, waarbij samen met betrokkenen wordt gekeken naar de inpassing op de locatie.	2019 en verder.	Het ontwikkelen van een integraal (sport)park waarbij sport, cultuur, welzijn verbindings legt in de wijk en met andere organisaties.	Grondexploitatie (PM).

Wat mag het kosten?

Programma Sport	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten						
6.1 Sport	1.892.242	1.245.000	1.333.300	1.307.600	1.284.100	1.285.100
<i>Totaal lasten</i>	<i>1.892.242</i>	<i>1.245.000</i>	<i>1.333.300</i>	<i>1.307.600</i>	<i>1.284.100</i>	<i>1.285.100</i>
Baten						
6.1 Sport	-346.261	-149.100	-153.400	-157.800	-162.100	-162.100
<i>Totaal baten</i>	<i>-346.261</i>	<i>-149.100</i>	<i>-153.400</i>	<i>-157.800</i>	<i>-162.100</i>	<i>-162.100</i>
Saldo baten en lasten	1.545.981	1.095.900	1.179.900	1.149.800	1.122.000	1.123.000
Toevoeging reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	-454.917	0	0	0	0	0
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-454.917</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal programma 6	1.091.064	1.095.900	1.179.900	1.149.800	1.122.000	1.123.000

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Niet-sporters	2016	49,9	47,7 %		zie onder**)

Waar staat je gemeente d.d. 1 augustus 2018

*) stedelijkheidsklasse matig stedelijk

***) Gezondheidsmonitor volw assenen, GGD'en, CBS en RIVM

1. Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

PROGRAMMA 7 – SOCIAAL DOMEIN

Binnen het sociaal domein staat 'de mens' centraal en de 'menselijke maat' voorop. Wij vinden het belangrijk om die zorg te bieden waar behoefte aan is, om niet te betuttelen, en uit te gaan van eigen kracht. De zaken die goed gaan en goed lopen willen we voortzetten, regelmatig evalueren en verder verbeteren. Bij knelpunten zoeken we naar flexibele oplossingen en waar nodig kiezen we voor maatwerk.

Het sociale domein is er voor de mensen die dat echt nodig hebben. Aantoonbaar misbruik van de geboden faciliteiten zal niet worden getolereerd.

De beleidsterreinen binnen het sociaal domein willen wij integraal benaderen, want op die manier worden mensen beter geholpen. Het maatschappelijk middenveld speelt hier een belangrijke rol in. Wij stimuleren en faciliteren samenwerking, kennis delen en creatieve oplossingen bedenken, zodat de inwoners worden geholpen.

De link tussen de thema's Wonen, Zorg en Welzijn krijgt deze periode extra aandacht. In de omgevingsvisie op hoofdlijnen en concreter in de prestatieafspraken met de woningbouwverenigingen, de Stichting Welzijn Albrandswaard en met Vluchtelingenwerk. Ook de sport- en cultuurverenigingen spelen via Albrandswaard in Beweging een belangrijke rol in het leggen van verbindingen tussen de thema's.

Missie.

Door de integrale transitie binnen het sociaal domein, wordt maatwerk geleverd en gaan wij uit van de kracht van onze inwoners.

7.1 Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken?			
Inwoners die dat nodig hebben worden ondersteund in hun zelfredzaamheid. De zorg wordt zoveel mogelijk in de wijken georganiseerd, waarbij een integrale aanpak het uitgangspunt is. De bewoners van Albrandswaard kunnen hierdoor zo lang mogelijk thuis, in hun eigen sociale omgeving, blijven wonen. Bewustwording van de zaken die onder de eigen verantwoordelijkheid vallen, is hierbij een belangrijk item.			
Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a. In samenwerking met onze professionele partners (maar ook familie, kennissen, burens etc.) faciliteren en ondersteunen wij onze inwoners in hun eigen buurt.	Continu.	Onze inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen in hun eigen sociale omgeving.	Binnen begroting.
1b. Wij faciliteren de Stichting Welzijn Albrandswaard (SWA) om mantelzorgers de ondersteuning te bieden die zij nodig hebben	Continu.	Mantelzorgers kunnen voor ondersteuning zoals voorlichting, cursussen, lotgenoten etc. terecht bij de SWA. De SWA speelt in op de behoeftes van mantelzorgers.	Binnen begroting.

7.2 Kwetsbare groepen

Kwetsbare groepen

Wat willen we bereiken?			
Onze (kwetsbare) inwoners voelen zich gezien en maken onderdeel uit van een sociaal netwerk. Hiermee willen we ontmoeting stimuleren en trachten te voorkomen dat er eenzaamheid ontstaat.			
Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a. We informeren ouderen over hun verantwoordelijkheid om zelf voor een geschikte woning/ woonomgeving te zorgen door regelmatige communicatie over de zelfredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid van onze burgers door: - Preventieve huisbezoeken; - In samenwerking met partners (SWA, verenigingen, ouderenorganisaties, buurtinitiatieven etc) ontmoeting stimuleren.	Continu.	Onze (kwetsbare) inwoners voelen zich gezien en maken onderdeel uit van een sociaal netwerk. Inwoners maken op tijd hun eigen keuzes om problemen van wonen, welzijn en zorg in de toekomst te voorkomen. Samen met onze netwerkpartners bezoeken wij ieder jaar ca. vijftig 75-plussers die in gaan op onze uitnodiging.	Binnen begroting.

7.3 Participatiewet

Werk en inkomen, minima en schuldhulpverlening.

Wat willen we bereiken?				
Onze inwoners kunnen gebruik maken van vangnetregelingen om armoede te voorkomen. Ieder kind kan zijn/haar eigen keuzes maken voor wat betreft onderwijs, sport en cultuur.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Wij onderzoeken de mogelijkheden van financierbaarheid van een (RET) vervoersmodel voor minima. Op basis van de keuze van de gemeenteraad afspraken maken met de RET	2 ^e kwartaal 2019. 4 ^e kwartaal 2020.	Voor de voorjaarsnota 2020 modellen voorleggen aan de gemeenteraad op basis waarvan keuzes kunnen worden gemaakt om openbaar vervoer voor minima, bereikbaar te maken. Openbaar vervoer is financieel bereikbaar voor inwoners met een minimum inkomen.	Afhankelijk van de scenario-keuzes.
1b.	Jaarlijks voeren wij de armoedemonitor uit. Op basis van de uitkomsten evalueren we de minimaregelingen en verbeteren we die waar mogelijk.	4 ^e kwartaal 2019 evaluatie gereed. Maatregelen met ingang van 2021 ingevoerd.	Ieder kind kan (samen met zijn/haar ouders of voogd) zijn/haar eigen keuzes maken voor wat betreft onderwijs, sport en cultuur en zo zijn/haar toekomst bepalen. Er zijn hierover afspraken met verenigingen, partijen, ondernemers en winkels.	Binnen begroting.

7.4 Jeugdzorg

Jeugdzorg.

Wat willen we bereiken?				
Onze (jeugdige) inwoners worden adequaat geholpen waarbij maatwerk voorop staat.				
Wat gaan we doen.		Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a.	Vormgeven aan de transformatieopgave door te investeren in vroeg-signalering vanuit en in samenwerking met maatschappelijke partners.	4 ^e kwartaal 2019.	Het voorkomen en verminderen van instroom in de specialistische jeugdhulp.	Binnen begroting.

7.5 Zorg & Welzijn

Zorg & Welzijn.

Wat willen we bereiken?			
Onze inwoners zijn zich bewust van hun gezondheid en dragen hier mede zorg voor. Via de omgevingsvisie krijgt gezondheid en sociaal welbevinden een prominente plaats. Vergunninghouders participeren in de Albrandswaardse samenleving.			
Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a. Bewoners worden door de woningbouwverenigingen, vluchtelingenwerk, het welzijnswerk, de buurtsportcoaches en de gemeente gestimuleerd om activiteiten te organiseren in hun buurt en elkaar te helpen waar nodig.	Continu.	(Jonge) vergunninghouders worden begeleid in hun buurt om zo snel mogelijk te participeren en integreren. De leefbaarheid in de buurten wordt verbeterd.	Binnen Begroting.
1b. In samenspraak met de Stichting Welzijn Albrandswaard wordt de bereikbaarheid van de Vraagwijzer vergroot. Vraagwijzer en het Wijkteam werken nauw samen, waarbij wij hen faciliteren en ondersteunen waar nodig.	Continu.	Bewoners kunnen bij Vraagwijzer terecht om een afspraak te maken. Voor acute problemen is 24/7 een telefoonnummer beschikbaar.	Binnen Begroting.

7.6 Wijkteams

Wijkteams.

Wat willen we bereiken?			
Inwoners met een hulpvraag kunnen bij 1 loket terecht voor een integrale aanpak en ondersteuning (integrale toegang).			
Wat gaan we doen.	Wanneer is het klaar.	Wat is het streven.	Extra kosten + FTE in 2019.
1a. Wij werken vanuit de bedoeling. Regels worden toegepast, mits het doel wat wij voor ogen hebben met de cliënt beter wordt behaald. De directe zorg en de 'backoffice' werken nauw samen zodat de juiste zorg snel en doeltreffend wordt geboden. De casusregisseur stemt de benodigde acties met (zorg)collega's af.	Continu.	De wijkteams stellen de cliënt centraal. Zij werken volgens een stappenplan (als hulpmiddel, geen doel op zich). Er is altijd ruimte voor maatwerk en creatieve oplossingen als de cliënt daarbij geholpen is.	Binnen Begroting.
1b. Voor cliënten die vanuit hun eigen netwerk onvoldoende ondersteund worden, bieden wij ondersteuning op maat. Voor complexe zaken is er professionele ondersteuning aanwezig.	Continu.	Iedere cliënt wordt voldoende ondersteund. Cliënten weten waar ze terecht kunnen om ondersteuning bij hun zorgvraag te krijgen.	Binnen Begroting.

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal domein	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten						
7.1 Maatschappelijke ondersteuning	2.553.066	2.983.100	3.016.000	3.225.000	3.248.600	3.294.400
7.2 Kwetsbare groepen	222.366	224.200	229.400	234.600	240.000	245.500
7.3 Participatie	5.901.233	6.234.100	6.283.200	6.360.100	6.316.100	6.385.100
7.4 Jeugdzorg	4.031.236	3.790.000	3.771.200	3.881.300	3.901.200	3.930.500
7.5 Zorg & welzijn	657.478	456.900	720.800	728.300	718.600	715.000
7.6 Wijkteams	1.107.272	1.201.900	1.226.500	1.254.600	1.283.500	1.313.200
Bijdrage BAR naar taakvelden	1.691.499	2.033.000	1.879.600	1.834.300	1.860.700	1.893.000
<i>Totaal lasten</i>	<i>16.164.150</i>	<i>16.923.200</i>	<i>17.126.700</i>	<i>17.518.200</i>	<i>17.568.700</i>	<i>17.776.700</i>
Baten						
7.1 Maatschappelijke ondersteuning	-220.292	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000
7.2 Kwetsbare groepen	0	0	0	0	0	0
7.3 Participatie	-4.495.756	-4.531.400	-4.531.400	-4.520.000	-4.497.000	-4.497.000
7.4 Jeugdzorg	0	0	0	0	0	0
7.5 Zorg & welzijn	-289.208	-202.500	-356.300	-365.600	-375.400	-380.100
7.6 Wijkteams	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal baten</i>	<i>-5.005.255</i>	<i>-4.925.900</i>	<i>-5.079.700</i>	<i>-5.077.600</i>	<i>-5.064.400</i>	<i>-5.069.100</i>
Saldo baten en lasten	11.158.895	11.997.300	12.047.000	12.440.600	12.504.300	12.707.600
Toevoeging reserve	846.408	44.400	54.400	43.000	20.000	20.000
Onttrekking reserve	-270.000	-61.000	-76.100	-73.500	0	0
<i>Mutaties reserves</i>	<i>576.408</i>	<i>-16.600</i>	<i>-21.700</i>	<i>-30.500</i>	<i>20.000</i>	<i>20.000</i>
Totaal programma 7	11.735.303	11.980.700	12.025.300	12.410.100	12.524.300	12.727.600

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Banen	2017	674,8	727,4	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA
2. Jongeren met een delict voor de rechter	2015	0,65	1,15	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut
3. Kinderen in armoede	2015	2,97	4,41	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut
4. Netto arbeidsparticipatie	2017	71,1	67,8	% vd werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking	CBS
5. Jeugdwerkloosheid	2015	1,06	1,17	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut
6. Personen met een bijstandsuitkering	2e hj '17	23,6	28,7	Aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder	CBS
7. Lopende re-integratievoorzieningen	2e hj '17	25,2	24,1	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS
8. Jongeren met jeugdhulp	2e hj '17	6,4	9,4	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
9. Jongeren met jeugdbescherming	2e hj '17	0,5	0,9	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
10. Jongeren met jeugdreclassering	1e hj '17	0,3	0,3	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS
11. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	2e hj '17	47	51	Aantal per 1.000 inwoners	CBS

Waar staat je gemeente d.d. 1 augustus 2018

*) stedelijkheidsklasse matig stedelijk

- Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64 jaar.
- Het percentage jongeren tussen 12 en 21 jaar.
- Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
- Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
- Het percentage werkeloze jongeren (16 – 22 jaar).
- Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners.
- Het aantal lopende reïntegratie-voorzieningen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64 jaar.
- Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
- Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
- Het percentage jongeren (12 - 22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12 - 22 jaar).

NIET IN VOORGAANDE PROGRAMMA'S VERANTWOORDE BATEN EN LASTEN

Baten en lasten die direct verbandhouden met activiteiten die gericht zijn op de externe klant, worden verantwoord in de programma's. Dus alleen de baten en lasten die betrekking hebben op het primaire proces worden in de programma's opgenomen. Baten en lasten die hier niet onder vallen, worden buiten de programma's gehouden. Het gaat hierbij om overheadkosten, algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Zo komt er meer inzicht in de omvang van de baten en lasten van het primaire proces in het algemeen en de overhead in het bijzonder.

1 Overhead

Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (BBV artikel 1 lid 2). In de notitie Overhead van de commissie BBV is aangegeven welke baten en lasten verantwoord worden onder overheadkosten.

In het kort komt het erop neer dat de volgende uitgangspunten gehanteerd kunnen worden.

- Directe kosten worden zoveel mogelijk direct toerekenen aan de desbetreffende taakvelden en programma's.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren daarom tot de overhead.
- Sturende taken vervuld door hiërarchische leidinggevende behoren tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

De baten en lasten voor overhead zijn verantwoord op het taakveld 0.4 Overhead.

Wat mag het kosten?

overhead	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten	6.629.939	6.867.850	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500
Baten	-168.195	-13.750	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	6.461.744	6.854.100	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Totaal overhead	6.461.744	6.854.100	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500

De bedragen zijn als volgt samengesteld:

overhead	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Kosten voormalig personeel	14.055	0	11.000	9.200	0	0
Doorbelasting .gemeentehuis Hofhoek	555.776	350.950	164.900	187.600	187.900	187.500
Bestuursondersteuning	248.167	268.500	414.800	420.300	425.700	431.000
Representaties en overige kosten bestuur	0	0	0	0	0	0
Communicatie en voorlichting	67.588	59.600	60.900	62.300	63.800	65.300
Juridische zaken	97.357	21.100	21.600	22.100	22.700	23.100
Overhead vanuit de BAR	5.646.996	6.167.700	6.872.700	6.578.700	6.556.000	6.554.600
Saldo lasten	6.629.939	6.867.850	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500
Doorbelasting .gemeentehuis Hofhoek	-168.195	-13.750	0	0	0	0
Saldo baten	-168.195	-13.750	0	0	0	0
Totaal overhead	6.461.744	6.854.100	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500

2 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen relatie hebben met een bepaalde activiteit. Onder de algemene dekkingsmiddelen vallen de taakvelden 0.5 Treasury, 0.61 OZB woningen, 0.62 OZB niet-woningen, 0.64 Belasting overig en 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds.

Wat mag het kosten?

algemene dekkingsmiddelen	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten	322.102	-22.800	136.900	459.900	644.700	923.100
Baten	-31.572.348	-32.345.900	-34.239.300	-35.262.900	-36.353.400	-37.420.300
Saldo baten en lasten	-31.250.245	-32.368.700	-34.102.400	-34.803.000	-35.708.700	-36.497.200
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-31.250.245	-32.368.700	-34.102.400	-34.803.000	-35.708.700	-36.497.200

De bedragen zijn als volgt samengesteld:

algemene dekkingsmiddelen	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Financiering	0	1.112.900	1.026.700	927.300	811.700	811.700
Toerekenen rente vanuit de activa	0	-1.107.100	-1.028.400	-1.069.900	-1.049.500	-1.023.300
Toerekenen rente overig	0	-235.200	-90.000	-28.900	0	0
Deelnemingen / effecten / beleggingen	15.194	15.200	24.300	24.300	24.300	24.300
Verzekeringen	70.375	0	0	0	0	0
Geldleningen langer dan 1 jaar	29.682	0	0	0	0	0
Algemene Uitkering	0	0	0	400.000	650.000	900.000
Lasten heffing en invord.gem.bel.	197.170	180.200	194.000	197.000	198.000	200.000
Doorbelasting bijdrage BAR aan taakvelden	9.680	11.200	10.300	10.100	10.200	10.400
Saldo lasten	322.102	-22.800	136.900	459.900	644.700	923.100
Deelnemingen nutsvoorzieningen	-635.212	-629.500	-604.500	-404.500	-404.500	-404.500
Financiering	-274.784	-19.400	-17.200	-12.500	-9.100	-9.100
Toerekenen rente vanuit de activa	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen / effecten / beleggingen	-5.756	0	0	0	0	0
Geldleningen langer dan 1 jaar	-100.971	0	0	0	0	0
Algemene Uitkering	-24.291.772	-25.477.000	-27.211.000	-28.247.000	-29.143.000	-30.006.000
Winstuitkeringen	8.122	0	0	0	0	0
OZB woningen	-3.669.161	-3.881.500	-3.997.900	-4.117.900	-4.241.400	-4.368.700
OZB niet-woningen	-2.603.194	-2.338.500	-2.408.700	-2.481.000	-2.555.400	-2.632.000
Baten hondenbelasting	381	0	0	0	0	0
Saldo baten	-31.572.348	-32.345.900	-34.239.300	-35.262.900	-36.353.400	-37.420.300
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-31.250.245	-32.368.700	-34.102.400	-34.803.000	-35.708.700	-36.497.200

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Gemiddelde WOZ waarde	2017	254	231	Duizend euro	CBS
2. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2018	752	673	In euro's	COELO
3. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2018	878	740	In euro's	COELO

Waar staat je gemeente d.d. 1 augustus 2018

*) stedelijkheidsklasse matig stedelijk

1. De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
2. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
3. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten

3 Vennootschapsbelasting (Vpb)

Door de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen zijn gemeenten met ingang van 1 januari 2016 Vpb-plichtig over hun (winstgevend) ondernemersactiviteiten. Doel van deze wet is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen.

Omdat de Belastingdienst de gemeente in zijn geheel aanslaat voor de Vpb-heffing en deze heffing niet per overheidsonderneming uitsplitst is, wordt de eventueel af te dragen Vpb-heffing van alle ondernemingsactiviteiten opgenomen als één bedrag in het programmaplan en het overzicht van baten en lasten. Het is niet nodig om per programma waarin ondernemingsactiviteiten zijn opgenomen een naar rato-deelbedrag Vpb-heffing te ramen.

De Vpb is verantwoord onder het taakveld 0.9.

Wat mag het kosten?

Vpb	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten	-44.733	69.400	69.200	69.900	71.300	73.000
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	-44.733	69.400	69.200	69.900	71.300	73.000
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
totaal Vpb	-44.733	69.400	69.200	69.900	71.300	73.000

4 Onvoorzien

In de begroting is een bedrag opgenomen voor onvoorziene lasten. Er is sprake van onvoorziene lasten wanneer deze onvoorzienbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar zijn. Deze post is niet bedoeld om overschrijdingen op bestaande budgetten te dekken.

Wat mag het kosten?

Onvoorzien	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten	0	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
totaal onvoorzien	0	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000

4

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 – LOKALE HEFFINGEN

In deze paragraaf treft u informatie aan over de gemeentelijke belastingen en gebonden heffingen. Aan de orde komt het gemeentelijke beleid een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid, en de lokale lastendruk in vergelijking met omliggende gemeenten.

Algemene uitgangspunten lokale heffingen

De uitwerking van de begroting 2019 vloeit voort uit de Agenda van de Samenleving 2019-2022 en de Voorjaarsnota 2019. Een algemeen uitgangspunt is dat de gemeentelijke belastingen zo laag mogelijk worden gehouden en waar mogelijk worden gematigd.

Woonlasten en tarieven belastingen en heffingen

De gemeentelijke woonlasten worden bepaald door de uitgaven van burgers aan Onroerende zaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing. De OZB is een gemeentelijke belasting waarbij de opbrengsten in de algemene dekkingsmiddelen terecht komen en dus vrij besteedbaar zijn. Daarnaast zijn er gebonden heffingen die volledig bestemd zijn voor de uitvoering van gemeentelijke taken. De gebonden heffingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en retributies) mogen wettelijk maximaal 100% kostendekkend zijn (lager mag ook). Dit is inclusief de toe te rekenen compensabele BTW, mutaties in voorzieningen en toe te rekenen kosten voor overhead. Albrandswaard kiest voor tarieven die 100% van de kosten dekken.

Algemene (beleids)ontwikkelingen

Macronorm OZB

In de afgelopen jaren is door de Rijksoverheid de opbrengststijging voor de OZB landelijk beperkt. Daartoe is een macronorm ingesteld die de maximale opbrengststijging voor een bepaald jaar aangeeft. Deze norm wordt achteraf als toets toegepast. Overschrijding van deze norm door alle gemeenten samen kan leiden tot korting in de algemene uitkering. Volgens cijfers van onderzoeksinstituut COELO stijgt de totale landelijke OZB-opbrengst in 2018 met €95,3 miljoen, een stijging van 2,36%. De macronorm was 3,20%. Dat betekent dat de stijging in 2018 binnen de macronorm blijft en er geen korting op de algemene uitkering heeft plaatsgevonden.

Voor 2019 is het effect van de macronorm nog moeilijk in te schatten. Voor 2019 bedraagt de macronorm 4% en is opgebouwd uit 1,6% reële trendmatige groei van het BBP en 2,4% prijsontwikkeling Nationale Bestedingen (volgens het Centraal Economisch Plan 2018). Pas na de inning van de opbrengsten uit de OZB 2019 zal dit op landelijk niveau bekend worden.

De werking van de macronorm staat ter discussie. In het Bestuurlijk overleg financiële verhouding van 23 mei 2018 is afgesproken om een vervolgonderzoek in te stellen naar de invulling van het alternatief voor de macronorm ozb (benchmarking).

Begrotingsregels

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen kostenonderbouwingen voor belastingtarieven moeten zijn opgenomen. Dit geldt in het bijzonder voor de gebonden heffingen. In deze paragraaf zijn er kostenonderbouwingen opgenomen volgens het BBV-model. Deze geven inzicht in de opbouw van de geraamde baten en lasten.

Onderdeel van de begrotingsregels zijn richtlijnen voor de berekening van de overhead. De overhead wordt binnen de gemeentelijke begrotingen afzonderlijk zichtbaar gemaakt. In overeenstemming met de nieuwe regels met betrekking tot de berekening van de overhead en de toe te rekenen kosten conform de financiële verordening van Albrandswaard, wordt een opslag voor de kosten van overhead meegenomen in de tarievenberekening.

Kosten uitvoering van de Wet onroerende zaken (WOZ): niet meer uit gemeentefonds betaald

Op basis van de Wet WOZ komen de kosten voor de Waarderingskamer en voor de Landelijke Voorziening WOZ (LV WOZ) die noodzakelijk zijn voor de Basisregistratie WOZ, voor rekening van de Belastingdienst, de waterschappen en de gemeenten. Gemeenten betalen 50% van de kosten van de Waarderingskamer en 45% van de kosten van het beheer van de LV WOZ. Tot nu toe werd de gemeentelijke bijdrage betaald uit de gemeentefonds. In 2016 heeft de Algemene Rekenkamer geconcludeerd dat deze wijze van betaling niet langer is toegestaan. Met ingang van 2019 wordt dit gemeentelijk aandeel in de kosten rechtstreeks gefactureerd aan de gemeente. Deze kosten zijn voor 2019 geraamd op € 3.500. Albrandswaard ontvangt in het vervolg een factuur hiervoor.

Overzicht geraamde belastingen en heffingen

Hierna treft u een totaal overzicht aan van in de begroting geraamde opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en de gebonden heffingen.

Gemeentelijke belastingen	Begroting				
	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene dekkingsmiddelen					
Onroerende zaakbelastingen	6.220.000	6.406.600	6.598.900	6.796.800	7.000.700

Gebonden heffingen	Begroting				
	2018	2019	2020	2021	2022
Afvalstoffenheffing	2.286.100	2.300.700	2.363.600	2.390.100	2.404.600
Rioolheffing	2.893.600	2.901.700	2.973.700	3.004.000	3.020.600

De geraamde opbrengsten zijn een gevolg van de tariefstelling.

Tarieven 2019

Onroerende zaakbelastingen

De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

Waardepeildatum

De waarde van een onroerende zaak wordt vastgesteld conform de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). De vastgestelde waarde geldt voor een tijdvak van één jaar en heeft als peildatum 1 januari van één jaar eerder. In 2019 zal de OZB daarom berekend worden op basis van WOZ-waarde met als waardepeildatum 1 januari 2018.

Opbrengst OZB

Jaarlijks ontvangen we in juli van het SVHW een raming van de heffingsmaatstaven van de verschillende belastingen en heffingen. Op basis hiervan wordt de berekening gemaakt van de opbrengsten en de tarieven voor de lokale heffingen.

Bij het bepalen van de opbrengst OZB voor de begrotingsjaren 2019 – 2022 is de opbrengstraming van 2018 gecorrigeerd met het stijgingspercentage van 3%. De opbrengst van OZB wordt voor 2019 geraamd op € 6.406.600. In deze opbrengstraming zit de verwachte waardeontwikkeling van de WOZ, areaaluitbreiding en verwachte verminderingen op aanslagen verwerkt.

OZB tarief 2019

Op basis van het voorgaande zien de tarieven OZB voor 2019 er als volgt uit.

Onroerende zaakbelastingen	2018	2019
(als percentage van de WOZ-waarde)		
Eigenaren woningen	0,1400 %	0,1343 %
Eigenaren niet-woningen	0,4090 %	0,3650 %
Gebruikers niet-woningen	0,3270 %	0,2970 %

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten te betalen die de gemeente Albrandswaard maakt voor het (laten) inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Voor de afvalstoffenheffing hanteren wij kostendekkende tarieven in combinatie met een planmatige inzet van de daarvoor gevormde voorzieningen.

Onderbouwing kostendekkende tarieven:

De in de afvalstoffenheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Afvalstoffenheffing	
Omschrijving	2019
Kosten van de activiteit vanuit de NV BAR Afvalbeheer	1.345.000
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	756.700
Inkomsten van de activiteit, exclusief heffingen	-195.400
Netto kosten van de activiteit	1.906.300
<u>Toe te rekenen kosten</u>	
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	258.300
Overhead, inclusief omslagrente	45.600
BTW	390.900
Totale kosten	2.601.100
Opbrengst afvalstoffenheffing	2.300.700
Dekkingspercentage	88,5%

De resterende 11,5% van de totale kosten (€ 300.400) wordt gedekt door de inzet van de beklemde voorziening. De omvang van de voorziening is hier toereikend voor. Hierdoor is sprake van een 100% kostendekkende tariefstelling.

De tarieven voor 2019 zien er als volgt uit.

Afvalstoffenheffing	2018	2019
Eenpersoonshuishouden	177,27	177,27
Meerpersoonshuishouden	236,36	236,36

In 2019 is er een nieuw meerjarige afvalbeleid waarbij de inzet van de voorzieningen als dekkingsmiddel wordt betrokken en waarop tarifiering voor 2020 wordt voorgelegd.

Rioolheffing

Het uitgangspunt van de rioolheffing is om gemeenten in staat te stellen de kosten te verhalen die gepaard gaan met de gemeentelijke wateropgave. De gemeentelijke watertaken die uit de heffing bekostigd mogen worden, zijn de taken die betrekking hebben op:

- de inzameling, de berging en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater en op de zuivering van huishoudelijk afvalwater door middel van kleinere individuele installaties voor de behandeling van afvalwater (IBA);
- de inzameling en de verdere verwerking van afvloeiend hemelwater;
- het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.

De in de rioolheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Rioolheffing	
Omschrijving	2019
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	178.900
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	1.108.700
Inkomsten van de activiteit, exclusief heffingen	-35.200
Voorziening bekleemde middelen	982.900
Netto kosten van de activiteit	2.235.300
<i><u>Toe te rekenen kosten</u></i>	
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	242.800
Overhead, inclusief omslagrente	157.400
BTW	355.600
Totale kosten	2.991.100
Opbrengst rioolheffing	2.901.700
Dekkingspercentage	97%

De resterende 3% van de totale kosten (€ 89.400) wordt gedekt door de inzet van de bekleemde voorziening. De omvang van de voorziening is hier toereikend voor. Hierdoor is sprake van een 100% kostendekkende tariefstelling.

De tarieven rioolheffing 2019 zien er als volgt uit:

Rioolheffing	2018	2019
Eenpersoonshuishouden	202,86	202,86
Meerpersoonshuishouden	270,48	270,48

In 2019 wordt een nieuw meerjarige plan geformuleerd waarbij de inzet van de voorzieningen als dekkingsmiddel wordt betrokken en waarop tarifiering 2020 wordt voorgelegd.

Lijkbezorgingsrechten

Voor het verlenen van diensten door en/of het gebruik van de faciliteiten van de begraafplaatsen in Rhoon en Poortugaal worden rechten geheven voor onder andere begraven, onderhoudsrechten en andere lijkbezorgingsrechten. De in de lijkbezorgingsrechten te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Lijkbezorgingsrechten	
Omschrijving	2019
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	200.800
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	169.600
Inkomsten van de activiteit, exclusief heffingen	
Netto kosten van de activiteit	370.400
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead, inclusief omslagrente	176.700
Totale kosten	547.100
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	264.400
Dekkingspercentage	48%

In 2018 bedroegen de opbrengsten eveneens € 264.400.

Tarieven lijkbezorging

	2018	2019
Dubbel graf in Rhoon voor 25 jaar	3.922	3.922
Enkel graf in Poortugaal voor 25 jaar	1.961	1.961
Begraafkosten (personen vanaf 12 jaar)	565	565
Afkoop van verplichte onderhoudsrechten (25 jr)	1.600	1.600

Tarieven overige gemeentelijke heffingen

De algemene verhoging als gevolg van prijsindexering van de overige gemeentelijke heffingen bedraagt in beginsel 3% met dien verstande dat de opbrengst maximaal kostendekkend mogen zijn.

Leges Publieksdiensten en omgevingsvergunning

Onder de naam leges worden rechten geheven voor verstrekte diensten en producten. Een aantal tarieven van leges zijn wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor paspoorten, aanwezigheidsvergunning speelautomaten of bijvoorbeeld een uittreksel Burgerlijke stand. Voor het overige geldt ook hier dat de tarieven van leges maximaal kostendekkend mogen zijn.

De in de leges publiekszaken te dekken kosten zijn als volgt opgebouwd.

Leges publiekszaken	
Omschrijving	2019
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	178.700
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente	68.500
Netto kosten van de activiteit	247.200
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Afdracht Rijksleges	211.100
Overhead, inclusief omslagrente	157.300
Totale kosten	615.600
Opbrengst leges publiekszaken	457.200
Dekkingspercentage	74%

Deze onderbouwing is exclusief de maatregel in het dekkingsplan. Het dekkingsplan legt een ombuiging voor ter dekking van de verlaagde legesinkomsten Burgerzaken zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2019 (€99.300). Het gaat om een verlaging van de uitvoeringslast door de GR BAR met €42.400 vanwege een forse daling van het aantal klantcontacten aan de balie.

De in de leges omgevingsvergunning te dekken kosten zijn als volgt opgebouwd.

Leges vergunningen

Omschrijving	2019
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	337.000
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	53.300
Netto kosten van de activiteit	390.300
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	28.200
Overhead, inclusief omslagrente	296.600
BTW	7.600
Totale kosten	722.700
Opbrengst leges vergunningen	394.100
Dekkingspercentage	55%

Deze onderbouwing is exclusief de maatregel in het dekkingsplan. Het dekkingsplan bevat een maatregel om de opbrengsten uit bouwleges te verhogen met €50.000.

Gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid

Het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de vastgestelde notitie Verruiming kwijtschelding van belastingen. Op basis hiervan wordt kwijtschelding verleend voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Burgers die voldoen aan de ABW-normen krijgen een volledige kwijtschelding. De overige gemeentelijke bijstandsregelingen kennen afwijkende normen of een afwijkende vergoedingssystematiek.

In de begroting 2019 zijn de volgende bedragen voor kwijtschelding opgenomen.

Kwijtschelding	2018	2019	2020	2021	2022
Afvalstoffenheffing	96.700	97.600	98.600	98.600	98.600
Rioolheffing	112.200	113.300	114.500	114.500	114.500
Totaal	208.900	210.900	213.100	213.100	213.100

Overzicht belastingdruk

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De woonlasten vormen het grootste deel van de opbrengst uit de gemeentelijke heffingen en daarmee grotendeels de lokale lastendruk. Hierna worden de woonlasten voor burgers (woningen) en het bedrijfsleven (niet woningen/ bedrijven) inzichtelijk gemaakt.

Omschrijving	2017	2018	2019	Afwijking	
				Absoluut	In %
+ = stijging en - = daling van lasten					
A: Eénpersoonshuishouden met een huurwoning					
Rioolgebruik	€ 200,08	€ 202,86	€ 202,86	€ 0,00	0%
Afval	€ 177,27	€ 177,27	€ 177,27	€ 0,00	0%
Totaal	€ 377,35	€ 380,15	€ 380,13	€ 0,00	0%
B: Meerpersoonshuishouding met een huurwoning					
Rioolgebruik	€ 266,78	€ 270,48	€ 270,48	€ 0,00	0%
Afval	€ 236,36	€ 236,36	€ 236,36	€ 0,00	0%
Totaal	€ 503,14	€ 506,87	€ 506,84	€ 0,00	0%
C: Eénpersoonshuishouding met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 254.000					
Rioolgebruik	€ 200,08	€ 202,86	€ 202,86	€ 0,00	0%
Afval	€ 177,27	€ 177,27	€ 177,27	€ 0,00	0%
OZB-eigendom	€ 347,20	€ 355,60	€ 341,12	-€ 14,48	-4%
Totaal	€ 724,55	€ 735,73	€ 721,25	-€ 14,48	-2%
D: Meerpersoonshuishouding met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 254.000					
Rioolgebruik	€ 266,78	€ 270,48	€ 270,48	€ 0,00	0%
Afval	€ 236,36	€ 236,36	€ 236,36	€ 0,00	0%
OZB-eigendom	€ 347,20	€ 355,60	€ 341,12	-€ 14,48	-4%
Totaal	€ 850,34	€ 862,44	€ 847,96	-€ 14,48	-2%

Albrandswaard ten opzichte van buurgemeenten

Om de absolute woonlasten te kunnen vergelijken wordt gebruik gemaakt van de woonlasten van deze gemeenten van 2018 ten opzichte van 2017. Hiermee wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de woonlasten. Er is hierbij uitgegaan van de woonlasten van een gezin met een koopwoning van gemiddelde WOZ waarde. Daarnaast is een overzicht gegeven van de geldende tarieven (2018) van gemeentelijke belastingen van deze gemeenten. Voor 2019 is nog geen vergelijking te geven.

Tarieven per gemeente 2018					
	afvalstoffen heffing	rioolheffing	OZB tarief	gem. woning- waarde	Woon- lasten
Albrandswaard	236,36	270,48	0,1400%	254.000	862
Barendrecht	302,64	177,00	0,1181%	247.000	771
Ridderkerk	256,80	153,60	0,1285%	188.000	652
Zwijndrecht	346,44	283,08	0,1279%	172.000	850
Hendrik-Ido Ambacht	321,36	177,00	0,1292%	221.000	784

PARAGRAAF 2 – WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Albrandswaard voert actief beleid op de beheersing van de risico's die de gemeente loopt. Door een scherp inzicht in de actuele risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Ook wordt gekeken naar de maatregelen die worden getroffen om de risico's af te dekken. Voor de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen kunnen worden, bijvoorbeeld omdat het verzekeren ervan te duur zou zijn, wordt ingeschat welke buffer noodzakelijk is. Deze buffer is het weerstandsvermogen.

In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente herijking/ inventarisatie van risico's en maatregelen. Op basis van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare financiële middelen (weerstandscapaciteit) is het weerstandvermogen berekend.

Risicoprofiel concern Albrandswaard

Om de risico's van Gemeente Albrandswaard in kaart te brengen is in samenwerking met het regieteam Albrandswaard en de GR BAR-organisatie een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld.

Omdat binnen de GR BAR-organisatie het grootste deel van de producten en diensten wordt geleverd voor de drie gemeenten en de GR BAR-organisatie geen algemene reserve kent, dient de benodigde weerstandscapaciteit middels de afgesproken verdeelsleutel opgevangen te worden door de deelnemende BAR gemeenten. In de gemeentelijke top 10 ziet u de verzameling aan BAR risico's terug als één geconsolideerd risico. Alle risico's worden 2 maal per jaar herijkt en er wordt continu geanticipeerd op nieuwe risico's. Alle onzekerheden dan wel risico's die niet in de begroting (kunnen) worden opgenomen worden vanaf het moment dat zij kwantificeerbaar zijn opgenomen in het risicoprofiel.

Nieuwe ontwikkelingen

GR BAR organisatie

Het risico van de BAR-organisatie staat in belangrijke mate voor de continuïteit in ontwikkeling zijnde bedrijfsvoering van de uitvoeringsorganisatie. Nieuwe wetten, regels en taken maar ook moeilijk grijpbare bedreigingen van buitenaf zorgen continu voor onzekerheden en daarmee mogelijke schades. Alle informatie beschermen tegen cybercrime is bijvoorbeeld een uitdaging die doorontwikkeling van de medewerkers en gebruikte hulpmiddelen vereist. Maar ook de wijze waarop de organisatie zelf gegevens verwerkt en op welke wijze er systemen worden gebruikt moet aan veel regels voldoen. In 2020 moet de gemeente in staat zijn zelf een in control statement af te geven over de belangrijkste organisatieonderdelen. Om hier op in te kunnen spelen worden nieuwe eisen gesteld aan de organisatie op het gebied van kennis, inrichting en feitelijke capaciteit. Zolang hier niet of deels op is ingespeeld is er sprake van een risico. Het risico neemt af zodra de noodzakelijke stappen zijn gemaakt.

Wet Meldplicht datalekken & algemene verordening gegevensbescherming

Met de invoering van deze wet zijn we ook een risico rijker dat wordt gekenmerkt door het gekoppelde sanctiebeleid rond het niet (tijdig) melden van een datalek. Het risico is gelijkgesteld aan de sanctie bij een niet of te laat gemeld data lek. De wet datalekken gaat niet alleen over data dat door hackers wordt ontfoetseld. Het gaat hierbij bijvoorbeeld ook om de zorgvuldige omgang met usb-sticks, laptops, tablets of ordners. Veel maatregelen zijn te treffen door te sturen op gedrag en zorgvuldigheid. Maar ook toekomstige keuzes op het gebied van het opslaan van-, en werken met gevoelige informatie in de cloud zijn van grote invloed op de ontwikkeling van dit risico. Het is belangrijk om te vermelden dat ook het BAR risico is toegenomen onder invloed van dit risico. Op het bedrijfsvoering vlak (ICT/Beveiliging) worden continu diverse beheersmaatregelen doorgevoerd, rollen gedefinieerd en procedures ingericht. Sinds eind mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht. Dit betreft

Europese wet- en regelgeving toegespitst op accountability ofwel een overheid die aantoonbaar betrouwbaar omgaat met gevoelige gegevens. Hierop geldt een strengere sanctiebeleid.

In onderstaand overzicht staan de 10 belangrijkste (geconsolideerde) risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben op de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's						
Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R1401	3D risico Albrandswaard in GR-BAR.	Geld - Opgenomen risico's 3D's in GR-BAR.	Continue sturing op processen.	100% (BAR)	max.€ 1.698.112	32.50%
R532	Risico's taakuitvoering GR-BAR.	Geld - (Tijdelijk)extra (frictie)kosten/uren/ inhuur personeel.	Risicobewust handelen binnen BAR.	100% (BAR)	max.€ 698.147	26.64%
R1444	Bijdrage aan het ondergronds brengen van hoogspanningsleiding/ elektriciteitskabels conform Rijksregeling.	Geld – Maximale bijdrage van de gemeente is € 900.000	Geen.	70%	Max. € 900.000	16.91%
R1440	Risico invoering wet meldplicht datalekken, regelgeving AVG.	Geld - financieel, juridische aansprakelijkheid.	Goede implementatie Wetgeving.	30%	max.€ 1.000.000	5.75%
R1442	Oplopende kosten in (wegen)bouwsector door stijgende conjunctuur(schaarste).	Geld.	Rekening houden met onvoorziene extra kosten bij ramingen en offertes.	50%	Max. € 250.000	2.38%
R1441	Reserve grondbedrijf (MPO) is niet toereikend.	Geld - Bijstorting uit Algemene reserve door tekort in exploitatiejaar.	Sturing m.b.v. MPO-t.	10%	max.€ 1.000.000	1.86%
R1240	Aangesproken worden voor garantstellingen.	Tijd - Ambtelijke inzet in uren; Geld - Faillissementen instellingen/verenigingen etc, waarvoor de gemeente Albrandswaard garant staat.	Tijdige signalering (rapportages) en sturing (overleg met betrokken partijen).	30%	max.€ 250.000	1.44%
R519	Aftreden wethouder(s) en/of (tussentijdse) collegewisseling.	Geld – (langdurige) wachtgeldverplichting.	Geen.	30%	Max. € 250.000	1.44%
R1226	De gemeente moet een deel van de (grond)saneringskosten zelf dragen van bekende en onbekende saneringen.	Geld - onvoorziene uitgaven.	Gedegen (voor) onderzoek.	30%	max.€ 250.000	1.44%
R501	Algemene Uitkering gemeentefonds wordt lopende het begrotingsjaar lager i.c.m. koppeling rijksuitgaven en aanvullende kortingen.	Geld - Indien Rijksbezuinigingen niet gehaald worden, levert de koppeling minder op en komen er aanvullende kortingen.	Projectstructuur en proces.	30%	max.€ 250.000	1.44%

Totaal grote risico's: € 7.281.259

Overige risico's: € 1.150.000

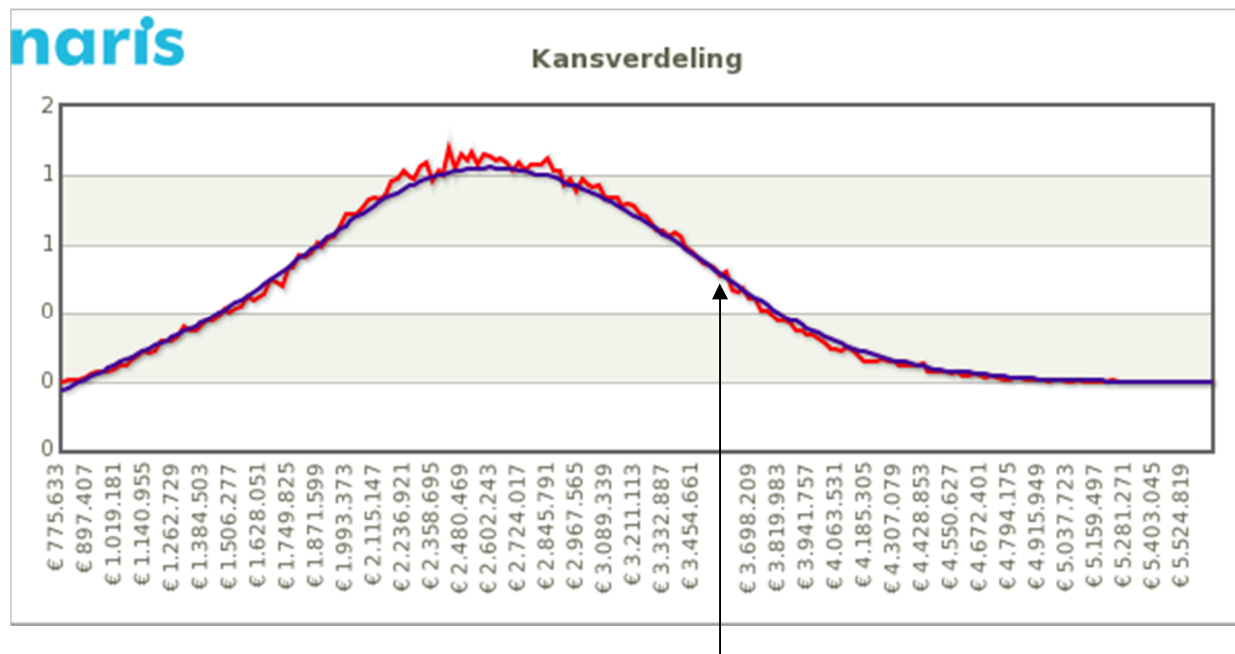
Totaal alle risico's: € 8.431.259

Het overzicht toont risico's die incidenteel schade op kunnen leveren met daarbij het maximale financiële gevolg. De onderstaande tabel geeft aan hoe groot de kans is in lengte van tijd.

Kwantiteit	Referentiebeelden	Kans klasse	Toelichting kansklasse
10%	< 0 of 1 keer per 10 jaar	1	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze zich in de komende jaren voordoen.
30%	1 keer per 5-10 jaar	2	Deze klasse hanteren we voor risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen.
50%	1 keer per 2-5 jaar	3	Deze klasse hanteren we voor risico's die zich in het komende jaar wel maar ook niet kunnen voordoen.
70%	1 keer per 1-2 jaar	4	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar zullen voordoen.
90%	1 keer per jaar of >	5	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar gaan voordoen.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is omdat de risico's nooit allemaal tegelijk en in hun maximale omvang zullen optreden.

Onderstaande figuur en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Uit de simulatie volgt dat 90% zeker is dat alle risico's van Albrandswaard kunnen worden afgedekt met een bedrag van **€3.552.122 (benodigde weerstandscapaciteit)**.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
10%	€ 1.690.315
25%	€ 2.112.890
50%	€ 2.601.409
75%	€ 3.116.775
90%	€ 3.552.122
95%	€ 3.815.086

Risicoprofiel grondbedrijf Albrandswaard

Voor het berekenen van het risicoprofiel voor het grondbedrijf is aangesloten bij het Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten (MPO) 2018. Voor het grondbedrijf wordt het risicoprofiel niet gesimuleerd, maar wordt de kans van optreden maal het effect van optreden opgenomen. Hierbij is rekening gehouden of het gewaardeerde risico binnen het resultaat van het project opgevangen kan worden. Wanneer dit niet het geval is, heeft dit een effect op het risicoprofiel.

Risicoprofiel Bouwgronden in exploitatie:

Project	MPO 2018	MPO 2017	Verschil	Op te vangen in grondexploitatie	Niet op te vangen in grondexploitatie
	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Risico's (gewogen en gesaldeerd)			
	A	B	C=B-A	D	E=D-B
Verliesgevend					
Centrum Ontwikkeling Poortugaal Emmastraat	-54.000	-54.000	-	-	-54.000
Spui	-240.000	-240.000	-	-	-240.000
Portland	432.000	432.000	-	-	-
Af te sluiten					
0	-	-	-	-	-
Subtotaal	138.000	138.000	-	-	-294.000
Winstgevend					
Polder Albrandswaard	-312.000	-316.000	4.000	119.000	-194.000
Binnenland	-546.000	-534.000	-13.000	24.000	-522.000
Overhoeken III	-63.000	-63.000	-	63.000	-
Subtotaal	-921.000	-913.000	-9.000	206.000	-716.000
TOTAAL	-783.000	-774.000	-9.000	205.000	-1.010.000

Risicoprofiel samenwerkingsverbanden:

Risico profiel Samenwerkingsverband (AW)					
Project	MPO 2018	MPO 2017	Verschil	Op te vangen in grondexploitatie	Niet op te vangen in grondexploitatie
	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Risico's (gewogen en gesaldeerd)			
	A	B	C=B-A		
Essendaal	-242.000	-242.000	-	1.901.000	-
TOTAAL	-242.000	-242.000	-	1.901.000	-

Voor het grondbedrijf Albrandswaard kunnen op basis van bovenstaande doorrekening alle risico's worden afgedekt met een totaalbedrag van **€ 1.010.000** (benodigde weerstandscapaciteit).

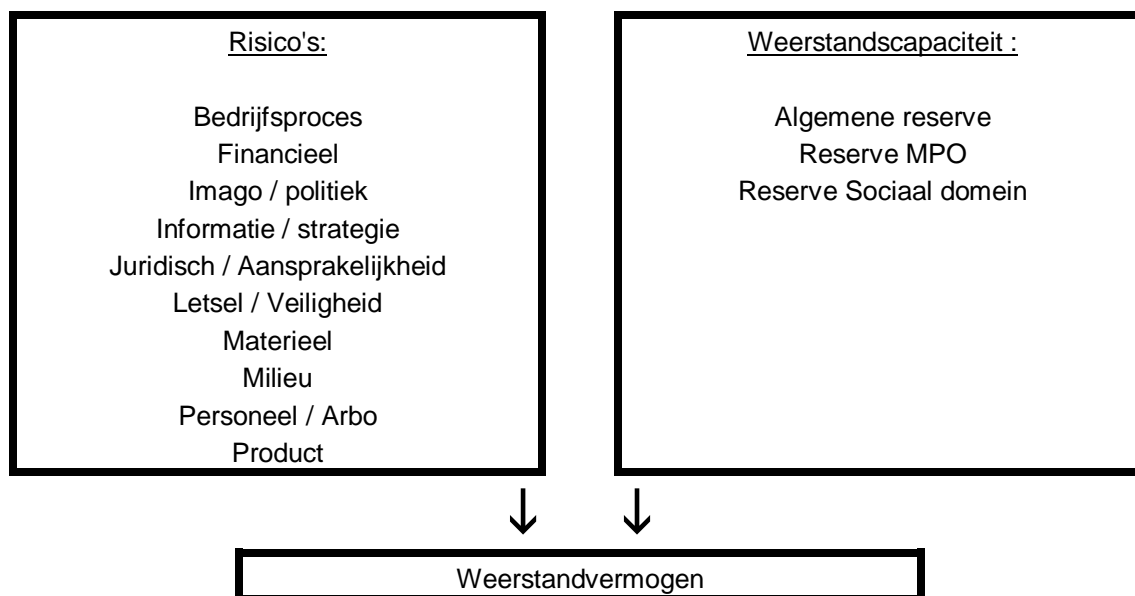
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Albrandswaard bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstandsonderdelen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	€ 8.109.600
Reserve MPO	€ 1.269.700
Reserve sociaal deelfonds	€ 1.886.100
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 11.265.400

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\underline{\underline{\text{€ 11.265.400}}}}{(\text{€ 3.552.122} + \text{€ 1.010.000})} = \underline{\underline{\text{2,47}}}$$

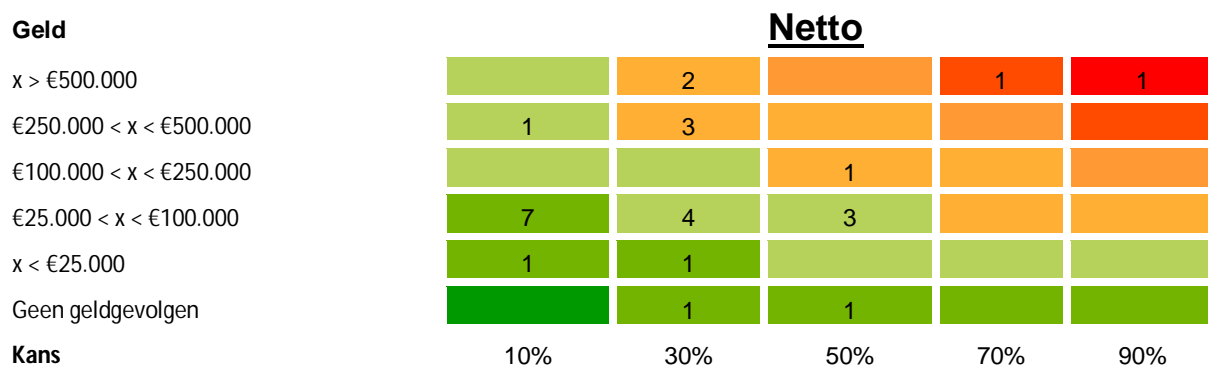
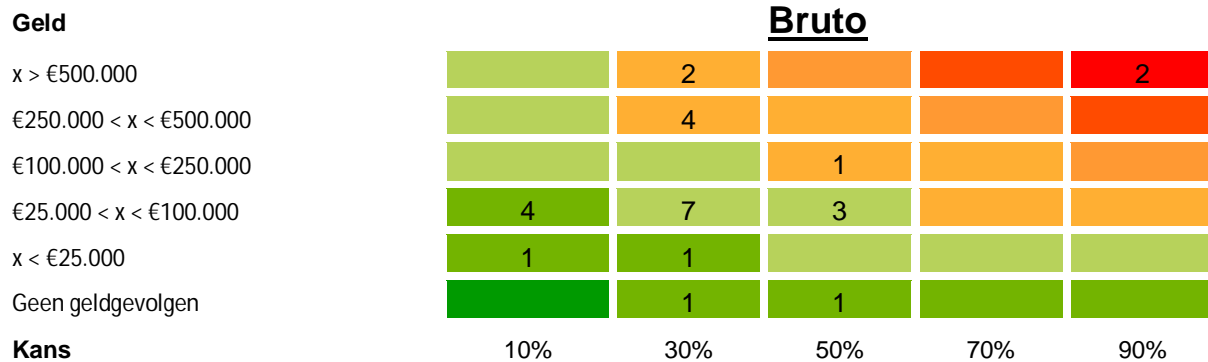
De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio van Albrandswaard valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. Deze kaart toont in één oogopslag de spreiding van de risico's. Er wordt een onderscheid gemaakt in het bruto en netto risico. Het bruto risico geeft de situatie weer voordat er maatregelen zijn getroffen. Het netto risico geeft het resultaat na het nemen van maatregelen.

Kengetallen

In dit onderdeel kengetallen geven wij duiding aan onze financiële positie. Onze begroting 2019 met haar meerjarenperspectief is financieel sluitend. Maar dat zegt nog niet alles; om een goed beeld te krijgen van de financiële positie kijken wij naar de ontwikkelingen aan de hand van een aantal belangrijke financiële kengetallen. Per kengetal geven wij de trend weer en de betekenis ervan voor onze financiële positie. Is de trend bijvoorbeeld risicovol, gunstig, of is het een directe dreiging voor de financiële gezondheid van onze gemeente? Ze hebben geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht. Het reëel en structureel sluitend zijn van de begroting blijft het bepalende criterium.

Omschrijving	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Netto schuldquote	85%	66%	70%	76%	79%	72%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	81%	59%	64%	69%	72%	65%
Solvabiliteitsratio	24%	25%	23%	23%	24%	25%
Grondexploitatie	25%	4%	-4%	-1%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-2,03%	0,24%	0,56%	0,88%	1,86%	2,18%
Belastingcapaciteit	119%	119%	118%	118%	118%	118%

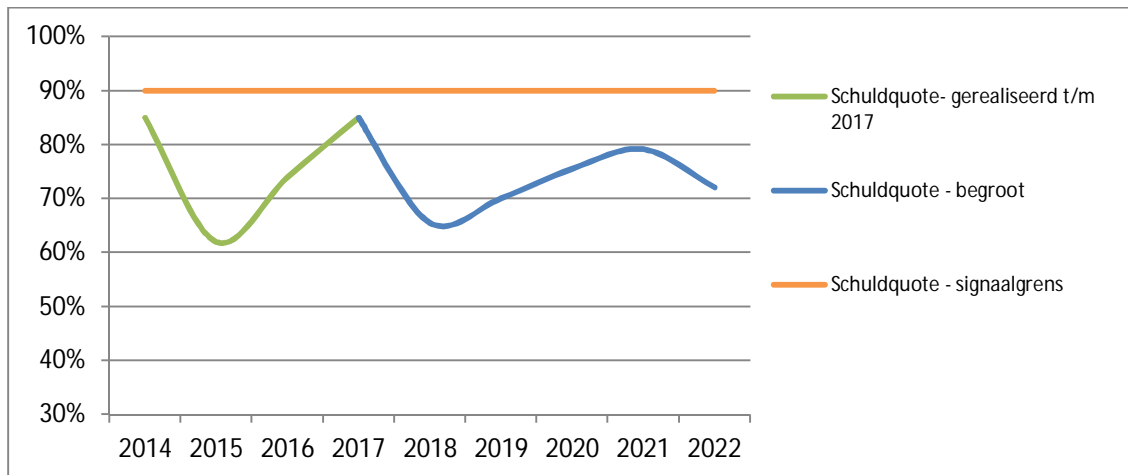
De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in 3 categorieën die aansluiten bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden (2016). Categorie A is het minst risicovol en C het meest risicovol.

<u>Signaleringstabel:</u>	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Betekenis per Kengetal en analyse:

Schuldquote

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie is de omvang van onze schuldverplichtingen in relatie tot onze opbrengsten, oftewel de schuldquote. Onderstaande grafiek illustreert deze ontwikkeling.

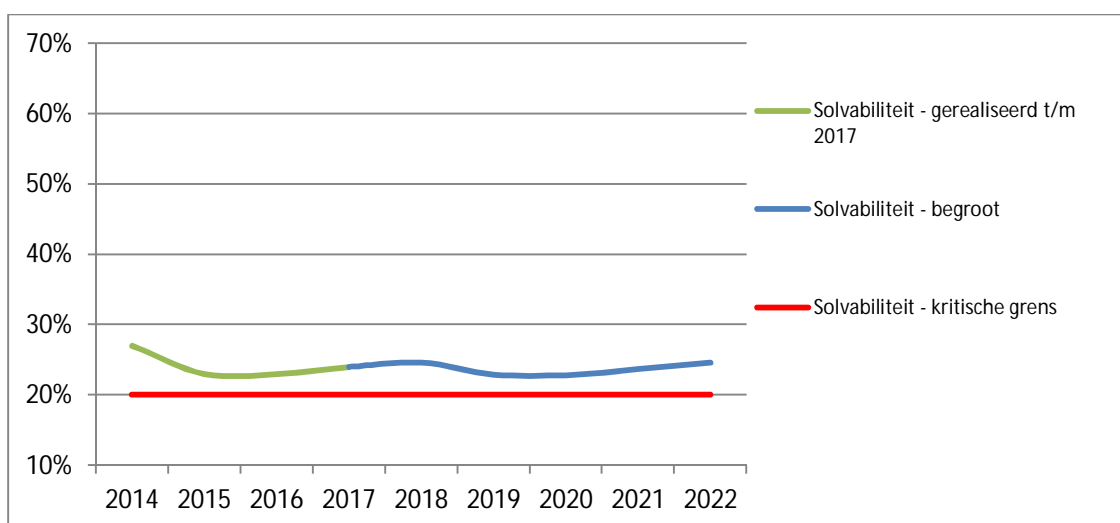

Onze schulden nemen toe. Maar daartegenover staan hogere structurele opbrengsten vanuit het gemeentefonds. Wij zijn nu in staat om hogere schulden te dragen zonder dat dit ten koste gaat van onze financiële ruimte om maatschappelijke voorzieningen te bekostigen.

Het is wel belangrijk deze schuldquote goed te blijven volgen. De ervaring leert dat de uitkering vanuit het gemeentefonds niet altijd betrouwbaar is, en we weten dat de forse opbrengsten vanuit de grondexploitaties maar tijdelijk zijn. Tegelijkertijd is de gemeente ook behoorlijk aan het investeren. Dit past bij de omstandigheden. De rentestanden en daarmee de financieringskosten zijn laag. Het eventueel passeren van de signaalgrens van 90% is op dit moment daarom ook niet dreigend. Maar er blijven risico's. Risico's dat rentestanden in de nabije toekomst toch sneller oplopen dan verwacht. Voorspellen is dus lastig - de quote schommelt. De jaarrekening 2018 is een belangrijk moment om te bezien of sturing nodig is.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan welke gedeelte van je bezit met eigen vermogen is gefinancierd. Een woning bijvoorbeeld, deze is voor 80% gefinancierd bij de bank en 20% betaald met eigen spaargeld. In dit geval is de solvabiliteit 20%. Onderstaande grafiek illustreert de ontwikkeling van dit kengetal voor onze gemeente.

Uit de grafiek blijkt dat de vermogenspositie stabiel is. Gelet op de kritische grens van 20% zitten wij wel in de risicozone. Voor de gemeente is het dus belangrijk om, daar waar mogelijk, te sparen en de weerstandscapaciteit te vergroten. De economie heeft immers een cyclisch karakter en financiële tegenvallers zijn niet altijd goed te voorspellen. De begroting 2019 is robuuster dan die van 2018. Dit

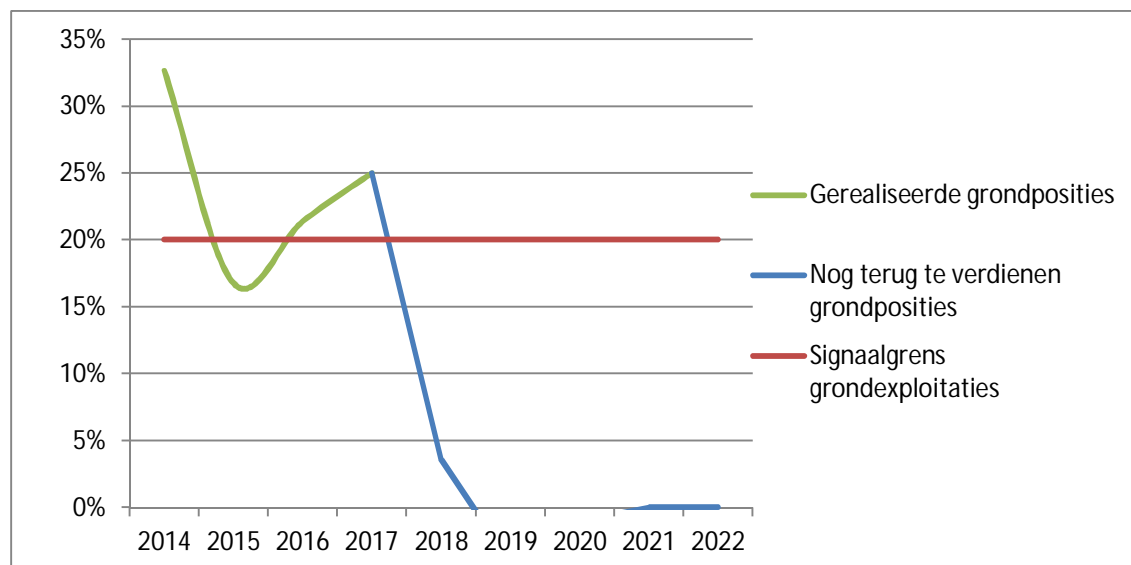
komt omdat meer risico's zijn afgedekt waardoor meer zekerheid bestaat over de haalbaarheid van verwachte exploitatieresultaten en de groei van vermogen.

Een speerpunt 2019 is om voor een relatief kleine gemeente als Albrandswaard te onderzoeken of het stellen van een absolute ondergrens voor de algemene reserve nodig is. Gelet op de schaalgrootte (omzet) van Albrandswaard zijn wij namelijk kwetsbaar. Als een financieel risico zich manifesteert heeft dat grote impact op de stand van onze algemene reserve (op 31 december 2018 ruimschoots 8 miljoen). En daarbij helpt de absolute grens om in tijden van financieel 'slecht weer' goed onderbouwde afwegingen te maken tussen inhoud en financiën.

Grondexploitatie

Afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Bij grondexploitaties volgen de inkomsten altijd pas na de uitgaven. Bijvoorbeeld voor een nieuw woningbouwproject moet de grond eerst gekocht en bouwrijp gemaakt worden voordat het weer verkocht kan worden. De financiering voor grondaankopen en bouwrijp maken leiden normaal gesproken (tijdelijk) tot hogere schulden.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de (financiële) waardes van onze grondposities ten opzichte van de totale opbrengsten (exclusief reservemutaties). Daarbij geldt dat hoe lager de (boek)waardes van onze grondposities (exploitaties) zijn in vergelijking met de totale opbrengsten, des te minder financiële risico's wij lopen. Als de waardes van de grondposities namelijk laag liggen hoeven de (grond)verkoop minder op te leveren om investeringen uit het verleden terug te verdienen.

De prognoses zijn goed. De verwachting over 2018 is wel minder rooskleurig door de opgelopen vertraging in de verkoop van grondposities (MPO 2018). Maar het 'oogsten' is begonnen, gemaakte kosten (boekwaardes) worden terugverdiend. Daarbij is 2019 wel een spannend jaar met grote opbrengsten die voor Binnenland en Polder Albrandswaard op de rol staan.

De realisatie van sociale woningbouw (in combinatie met woningbouw in de vrije marktsector) is een belangrijk speerpunt. Een speerpunt met grote impact op de financiële kengetallen. Een nieuwe exploitatie zal om financiering vragen en geeft inherente risico's bij het terug verdienen. De verwachting is dat de lijn dan weer omhoog schiet.

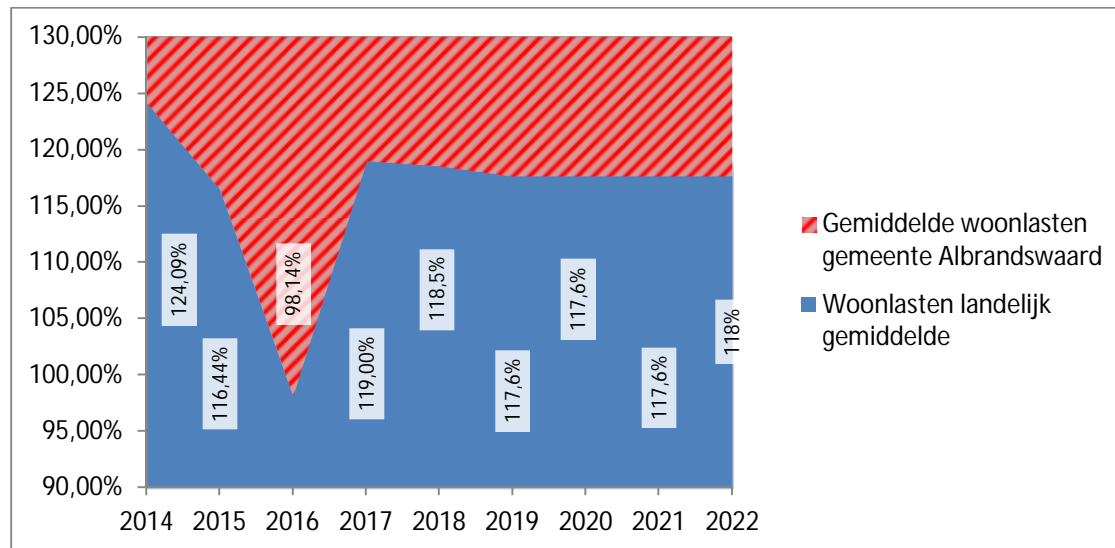
Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De signaalgrens is daarom ook 0%. Wanneer dit cijfer negatief

is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te kunnen blijven dragen en er in de toekomst opbrengststijgingen of ombuigingen nodig zijn.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

De gemeentelijke belastingcapaciteit geeft de gemiddelde woonlasten van de Albrandswaardse inwoner weer ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder woonlasten wordt hier bedoeld de rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerende zaakbelasting (ozb). Oftewel de gemeentelijke belastingen.

De Albrandswaardse inwoner betaalt hogere woonlasten dan de gemiddelde Nederlander¹. Dit betekent echter niet dat wij als gemeente meer financiële ruimte hebben dan 'de gemiddelde gemeente'. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn namelijk financieel gesloten systemen. De baten uit deze heffingen mogen alleen besteed worden aan de bekostiging van de riolering en de reiniging. Deze kosten kunnen hoger liggen dan gemiddeld door bijvoorbeeld de aard van de grond. Om de lasten voor de inwoner te verlichten is het daarom van belang om bedrijfsmiddelen doelmatig in te zetten en/of innovatieve, kostenbesparende maatregelen te nemen. Volgens het landelijk model staat Albrandswaard in het rood (>105%). De relatieve hoge gemeentelijke belastingen zijn, gelet op het voorzieningenniveau, nog steeds nodig om tot een sluitende begroting te kunnen komen. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat de hondenbelasting is afgeschaft, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing structureel zijn verminderd vanaf respectievelijk 2015 en 2016 (de "dip" in de grafiek komt door de eenmalig korting op de afvalstoffenheffing).

Lastenverlichting (waar mogelijk) blijft een bestuurlijk speerpunt. Voor 2020 wordt nieuw beleid voorgelegd waarbij de lastenverlichting wordt afgewogen met de inhoudelijke speerpunten (afval- en rioolbeleid).

Conclusie over huidig risicoprofiel

In de voorgaande onderdelen is een relatie gelegd tussen het risicoprofiel van de gemeente en het benodigde weerstandsvermogen. Onze organisatie valt in klasse A (waarderingscijfer); een uitstekend weerstandsvermogen. We kunnen derhalve stellen dat de organisatie er financieel goed voor staat.

Gezien de dalende algemene reserve en nog steeds fluctuerende algemene uitkering, de verder verlaagde dividendopbrengsten, de mogelijk toekomstige druk op de uitgaven in het sociaal domein en altijd aanwezige risico's in projecten RO is het wel zeer essentieel om de komende jaren vast te blijven houden aan een structureel sluitende begroting op basis van reële ramingen.

¹ Voor de belastingbetaler ligt de ozb-aanslag hoog. De hoge ozb-aanslag is te verklaren doordat de Albrandswaardse woningen een hogere gemiddelde waarde hebben dan landelijk en de tarieven hoger liggen dan gemiddeld in Nederland.

PARAGRAAF 3 – FINANCIERING

In deze paragraaf beschrijven we de plannen en acties op het gebied van liquiditeitsbeheer, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's voor de jaren 2019 tot en met 2022. Naast enkele onderwerpen die verplicht onderdeel uitmaken van deze paragraaf, gaan we ook in op een aantal ontwikkelingen die van belang zijn voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie.

In deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op:

- Wettelijke kaders en treasurystatuut
- Rentevisie en rentebeleid
- Renterisicobeheer
- Financieringsbehoefte en EMU-saldo
- Uitzettingen
- Renteomslag
- Garantstelling
- Relatiebeheer

Wettelijke kaders en treasurystatuut

De kaders voor de uitvoering van de financieringsfunctie zijn vastgelegd in de financiële verordening en uitgewerkt in het treasurystatuut. Hierbij is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) van toepassing. Deze wet stelt de kaders voor een verantwoorde en professionele inrichting van de treasuryfunctie bij decentrale overheden. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is het beheersen van risico's.

In 2017 zijn de financiële verordening en het treasurystatuut herzien en vastgesteld. Hierna zijn er geen wijzigingen geweest in wet en regelgeving of in het gemeentelijk beleid. Aanpassing van de financiële verordening of het treasurystatuut is daarom op dit moment niet aan de orde.

Rentevisie en rentebeleid

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Vooral door de omvang van deze bedragen, is het gewenst dit onderdeel van de begroting voor uw raad inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het om factoren die invloed op de rente hebben en om inzicht te geven in de keuzemogelijkheden. Dit alles vatten wij gemakshalve samen onder de term 'rentebeleid'.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen korte rente en lange rente. We spreken van korte rente bij termijnen tot maximaal 1 jaar en van lange rente bij termijnen van 1 jaar of langer.

Renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zijn belangrijk vanwege de risico's die ze voor ons in kunnen houden. Wij volgen de renteontwikkelingen daarom ook nauwlettend. We maken hiervoor gebruik van de informatie van een aantal geldverstrekkers, waarbij we op ieder moment van de dag de ontwikkelingen kunnen volgen en online op de hoogte worden gehouden van belangrijke veranderingen.

Al een aantal jaren is sprake van lage rente standen. Ook het afgelopen jaar is hier geen verandering in gekomen. Bij de rente voor een kasgeldlening (looptijd < 1 jaar) is al geruime tijd sprake van een negatieve rente. Hierin valt op dat deze het laatste jaar vrij stabiel is. De rente voor een kasgeldlening van 1 maand staat bij de BNG al sinds juli 2016 op -/- 0,38%. Komende tijd wordt hierin ook nog weinig verandering verwacht. De gemeente maakt van deze negatieve rentestand optimaal gebruik door bij liquiditeitstekorten een kasgeldlening af te sluiten en zo min mogelijk gebruik te maken van de kredietfaciliteit op de rekening courant.

Rentevisie BNG².

De verwachting van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) is dat het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) zeer ruim zal blijven. De effectenaankopen zullen na september 2018 verder worden verminderd, maar de officiële tarieven blijven onveranderd. De lange rentetarieven lopen in de komende 12 maanden naar verwachting wat op.

	Actueel	Over een jaar	
		forward rate	prognose BNG
3 maanden interbancair	-0,32	-0,24	-0,20
Staat 10 jaar	0,46	0,64	1,10

Renterisicobeheer

In dit onderdeel krijgt u inzicht in de renterisico's van de gemeente. De rente-risiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar en de kasgeldlimiet op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. Deze twee normen zijn een verplicht onderdeel van deze paragraaf. Het doel van deze normen is om de budgettaire risico's als gevolg van rentestijging te beperken.

Renterisiconorm

De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering en/of renteherziening in aanmerking mag komen.

Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast. Wij hebben geen leningen waarin sprake is van renteherziening.

Het renterisico dat de gemeente in een jaar loopt, is onder andere afhankelijk van nieuw aan te trekken financiering in de komende jaren. Bij het bepalen van de renterisiconorm is in deze begroting rekening gehouden met het aantrekken van eventuele nieuwe leningen in 2019. In principe worden er lineaire leningen afgesloten. Hierdoor zijn de aflossingen over de looptijd gespreid en is het renterisico op vaste schuld lager. Het onderstaande overzicht maakt duidelijk dat er voldoende ruimte is binnen de renterisiconorm om ook eventuele extra investeringen of uitgaven ten behoeve van de grondexploitatie met lang vreemd vermogen te financieren.

Renterisico op vaste schuld	bedragen x €1.000			
	2019	2020	2021	2022
1. Netto renteherziening op vaste schuld	0	0	0	0
2. Betaalde aflossingen	4.028	4.228	3.828	3.528
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	4.028	4.228	3.828	3.528
Renterisiconorm				
4a. Begrotingstotaal 2019	59.301			
4b. Het bij het ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%			
4. Renterisiconorm	11.860			
Toets renterisiconorm				
5a. Ruime onder renterisiconorm (4 - 3)	7.832			
5b. Overschrijding renterisiconorm (4 - 3)				

² Gebaseerd op Ec.beeld BNG 2-7-18

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de vlottende schuld weer.

Met de kasgeldlimiet is een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren.

Wanneer in drie opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet dit gemeld worden bij de toezichthouder.

Hieronder een prognose van de kasgeldlimiet over 2019. Wanneer er sprake is van een liquiditeitstekort wordt een afweging gemaakt of het zinvol is om gebruik te maken van kortlopende of langlopende financiering. Dit is onder andere afhankelijk van de rentestand.

Voor kortlopende leningen is nog steeds sprake van gunstige rentetarieven. Wanneer dit ook in 2019 zo blijft, gebruiken we bij een liquiditeitstekort allereerst de ruimte van de kasgeldlimiet.

		bedragen x €1.000			
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Totaal vlottende schuld		6.667	5.333	3.000	4.333
Totaal vlottende middelen		500	500	500	500
Gemiddeld saldo schuld (+) of overschot (-)		6.167	4.833	2.500	3.833
Kasgeldlimiet		5.041	5.041	5.041	5.041
Begrotingstotaal 2019	59.301				
vastgestelde percentage	8,5%				
Ruimte onder kasgeldlimiet		0	207	2.541	1.207

De financieringsbehoefte en EMU-saldo

De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het investeringsniveau en –tempo, wisselende baten in de grondexploitaties en mutaties in de geldleningenportefeuille. Met een liquiditeitsplanning brengen we meer structuur aan in de verwachte inkomsten en uitgaven. Hierdoor krijgen we een beter inzicht in de financieringsbehoefte.

Verwachte financieringspositie voor de komende jaren

Op basis van de onderstaande berekening van de financieringsbehoefte is de verwachting dat er in 2019 sprake is van een financieringsbehoefte. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door de hogere investeringen in 2019 als gevolg van de bouw van het Huis van Albrandswaard. De verwachting is dat we dit niet alleen met kortlopende leningen kunnen financieren maar gebruik moeten maken van een langlopende lening. In deze begroting is rekening gehouden met het aantrekken van een nieuwe langlopende lening van € 4 miljoen. Financiële consequenties van eventuele aanpassingen van de investeringsplanning en daaruit voortvloeiende wijziging van de financieringsbehoefte worden in de tussenrapportages verwerkt.

Omschrijving	bedrag
Totale boekwaarde investeringen	63.305.842
Begroot tekort/overschot	90.900
Totaal benodigd vermogen 31 december	63.214.942
Totaal financiering	61.911.657
Financieringsbehoefte	1.303.285

Leningenportefeuille

Bij een structureel liquiditeitstekort moet de gemeente geld lenen en sluit daarvoor een langlopende geldlening af. Voor langlopende geldleningen hanteren wij de markrente en berekenen jaarlijks de gemiddelde rente over de langlopende leningen.

In onderstaand overzicht staan de opgenomen langlopende leningen. Hierbij is rekening gehouden met de verwachte financieringsbehoefte voor 2019. De gemiddelde rente van deze leningen per 1 januari 2019 is 2,496%.

Overzicht Langlopende Leningen

bedragen x €1.000					
	01-01-2018	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2022
Stand leningen	38.345	39.725	39.696	35.468	31.639
Nieuwe lening	5.200	4.000	0	0	0
Reguliere aflossingen	3.820	4.028	4.228	3.828	3.528

EMU-saldo

Hieronder wordt een beeld geschetst van het verwachte verloop van ons EMU-saldo over de periode van 2019 tot en met 2022. De gemeentelijke systematiek van nu investeren en afschrijven over een reeks van jaren, strookt niet met de manier waarop het EMU-saldo wordt berekend. Investerings in een jaar worden direct ten laste gebracht van het EMU-saldo. Hierdoor ontstaat een negatief effect op het EMU saldo. Dit effect heeft geen gevolgen.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV. Artikel 17c)	-440	-201	552	816
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.823	2.916	2.873	2.858
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.102	1.213	1.213	1.213
Uitgaven voorzieningen	-1.090	-3.657	-601	-624
Operationele kasstroom	2.395	271	4.036	4.262
Investerings in (im)materiële vast activa die op de balans worden geactiveerd.	-1.400	-1.274	-1.206	-1.206
Grondexploitaties	9.211	623	0	0
Berekend EMU-saldo	10.206	-380	2.831	3.057

Uitzettingen

Wanneer er sprake is van een overliquiditeit zijn de mogelijkheden om dit tijdelijk renderend weg te zetten op een deposito beperkt. Dit als gevolg van de wet op het verplicht schatkistbankieren. Bij de schatkist kunnen overtollige middelen eventueel tijdelijk op deposito worden weggezet. Hier krijgen we een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Op dit moment is deze rente 0%, bij overliquiditeit wordt er daarom geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om dit op deposito zetten.

Bij overliquiditeit kan dit conform het treasury statuut ook gebruikt worden om tijdelijke liquiditeitstekorten binnen de BAR-organisatie op te vangen door het verstrekken van een onderlinge kasgeldlening tegen marktconforme rente. Zolang er sprake is van een negatieve rente op kasgeldleningen worden er geen onderlinge leningen afgesloten.

Verstrekte leningen

In 2014 is een lening verstrekt aan de BAR-Organisatie voor de financiering van de materiële vaste activa die betrekking hebben op de bedrijfsvoering, welke zijn overgedragen van de gemeente aan de BAR-Organisatie.

In 2018 is bij de afwikkeling van de overname van de panden van de Stichting Eerstelijnsvoorziening Portland een lening verstrekt aan Mondzorg Carnisse B.V. in verband met achterstallige renteverplichtingen. Hiervoor wordt een marktconforme rente gehanteerd.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van deze leningen weergegeven.

bedragen x € 1.000

Naam geldnemer	%	saldo uitzettingen 1 januari 2019	mutaties in 2019	saldo uitzettingen 31 december 2019
BAR-organisatie	n.v.t.	223	-92	131
Monzorg Carnisse BV	3%	261	-26	235
Totaal verstrekte gelden		484	-118	366

Renteomslag

In deze paragraaf geven we u inzicht in de rentelasten en het renteresultaat.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat rente via de taakvelden wordt toegerekend aan de programma's. Door gebruik te maken van een renteomslag wordt de manier van verantwoorden van de rente in de begroting geharmoniseerd.

Op advies van de commissie BBV wordt voor het berekenen van de renteomslag onderstaand model gebruikt. Hiermee geven we inzicht in de rentelasten voor externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Het BBV schrijft voor dat de gehanteerde omslagrente niet meer dan 0,5% mag afwijken van de berekende omslagrente. Conform onderstaande berekening komen we voor 2019 uit op een renteomslag percentage van 1,43%. In 2018 is de omslagrente vastgesteld op 1,60 %.

Om onnodige fluctuaties in de rente te voorkomen zal ook in 2019 gerekend worden met een omslagpercentage van 1,60 %. Hiermee blijven we binnen de door de BBV gestelde grens van 0,5%. Hierdoor ontstaat er wel een voordelig renteresultaat op het taakveld treasury omdat er meer rente wordt toegerekend aan de overige taakvelden dan de werkelijk geraamde rentelasten.

Schema rentetoerekening

Externe rentelasten financiering	+/+	1.026.750
Externe rentebaten financiering	-/-	17.227
Saldo rentelasten en rentebaten		1.009.523
Rente die doorberekend wordt aan de grondexploitaties	-/-	90.000
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		919.523
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	1.028.548
Renteresultaat op het taakveld treasury		-109.025
Toe te rekenen rente		919.523
Boekwaarde per 1-1-2019		64.284.259
gemiddelde rente		1,43%

Garantstelling

In het verleden zijn regelmatig garantstellingen geweest voor leningen aan derden. Met het oog op de financiële risico's die de gemeente hierbij loopt, wordt terughoudend omgegaan met het honoreren van deze aanvragen. Alleen als het maatschappelijk belang ermee gediend is en er voldoende zekerheden gesteld worden, wordt een garantie verleend. Per 1 januari 2018 was het totaal van de directe garantstellingen €2,9 miljoen. Door het vervallen van de garantstelling voor de lening aan de Stichting Eerstelijnsvoorziening Portland is dit inmiddels teruggebracht tot €150.000.

Het totaal van de garantstellingen met een achtervangfunctie via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw was €56,2 miljoen. Het risico dat de gemeente loopt bij deze garantstellingen is meegenomen in de berekening van ons weerstandvermogen.

Relatiebeheer

Met onze huisbankier vindt periodiek overleg plaats, waarbij eventuele nieuwe ontwikkelingen worden besproken.

Verschillende banken en financiële instellingen geven regelmatig adviezen over het vastzetten van gelden en het beheer van de leningenportefeuille. In 2019 wordt opnieuw regelmatig gebruik gemaakt van de verschillende adviserende instanties om optimaal te kunnen profiteren van de beschikbare financiële instrumenten.

In het treasurystatuut staat de administratieve organisatie, interne controle en informatievoorziening uitvoerig beschreven. Handhaving hiervan en optimalisatie blijft onder de aandacht.

PARAGRAAF 4 – ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De gemeente beheert een grote hoeveelheid aan kapitaalgoederen waarvoor zij verantwoordelijk is. Alleen al de kapitaalgoederen verhardingen, riolering, civiele kunstwerken, groen, speelgelegenheden, openbare verlichting en watergangen vertegenwoordigen tezamen een vervangingswaarde van ruim € 183 miljoen. Het is van belang om zorgvuldig met dit kapitaal om te gaan. De gemeente is hier verantwoordelijk voor en draagt er zorg voor dat de kapitaalgoederen op een juiste manier beheert en onderhouden worden. Hiermee wordt kapitaalvernietiging voorkomen en dragen we zorg voor een goede instandhouding van ons kapitaal. Daarbij wordt rekening gehouden met alle activiteiten die in deze zelfde openbare ruimte plaatsvinden, zoals wonen, werken en recreëren. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt aangegeven wat de kaders zijn waarbinnen het onderhoud van deze goederen plaats vindt.

Aanwezige kapitaalgoederen

De gemeente Albrandswaard beheert binnen de openbare ruimte de volgende kapitaalgoederen:

- Verhardingen zoals wegen, straten, paden en pleinen binnen de bebouwde kom;
- Straatmeubilair;
- Openbare verlichting;
- Verkeer- en straatnaamborden;
- Gemeentelijke riolering;
- Waterbodems, beschoeiingen,
- Civiele kunstwerken;
- Openbaar groen;
- Speelvoorzieningen;
- Gemeentelijke gebouwen.

Om de kapitaalgoederen die zich in de buitenruimte bevinden goed te kunnen beheren is in oktober 2016 het Beheerplan openbare ruimte 2016 - 2020 door het college vastgesteld. Het beheerplan geeft duidelijkheid over de kosten die gemaakt moeten worden om de openbare ruimte te onderhouden binnen de wettelijke kaders en de met de gemeenteraad afgesproken beleidskaders. Uitgangspunt daarbij is dat de plannings voor vervanging en groot onderhoud zijn gebaseerd op resultaatgericht beheer. Dit houdt in dat wordt onderhouden of vervangen wat daadwerkelijk nodig is, in plaats van onderhouden of vervangen op basis van technische levensduur.

Voor de gemeentelijke riolering vormt het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2017-2020, vastgesteld in september 2016 door de gemeenteraad, de basis voor het onderhoud en de vervangingen. Binnen dit plan staat beschreven op welke locatie welk onderhoud of vervanging noodzakelijk is. Dit vormt ook de basis voor het bepalen van de rioolheffing. Voor het onderhoud en beheer van de gemeentelijke gebouwen is in 2016 voor alle gebouwen een meerjarenonderhoudsplan vastgesteld. Deze plannen vormen de basis voor een goed gebouwenbeheer.

Zorg voor de openbare ruimte

Binnen het vastgestelde beheerplan zijn de beeldnormeringen van de CROW en de landelijke Standaard 2012 het uitgangspunt. Het beheerplan omvat differentiatie op basis van gebiedsindeling en selectief verhogen en verlagen van de kwaliteitsniveaus. Hierbij is kwaliteitsniveau B het uitgangspunt. De afgesproken kwaliteit wordt structureel bewaakt door de implementatie van een professioneel monitoringsplan.

In de beheerplannen zijn projecten en onderhoudsmaatregelen opgenomen om het gewenste kwaliteitsbeeld te realiseren en te behouden. De planningen van de verschillende beheerdisciplines worden op elkaar afgestemd, zodat werkzaamheden waar mogelijk gecombineerd kunnen worden uitgevoerd. Om deze integraliteit te borgen wordt het beheerplan jaarlijks geactualiseerd en binnen de organisatie afgestemd.

De onderliggende beheerplannen en het integrale beheer heeft als doel:

- Het zorgen voor een veilige, comfortabele, leefbare en duurzame openbare ruimte voor de bewoners van Albrandswaard;
- De afgesproken kwaliteit van de openbare ruimte waarborgen door kwaliteitssturing;
- Het beleid en consequenties hiervan v.w.b. de vastgestelde kwaliteitsniveaus aan alle belanghebbenden communiceren, zodat gekozen beleid en daarmee keuzes in de dagelijkse praktijk duidelijk en uitlegbaar zijn;
- Voldoen aan wettelijke normen;
- Budgetbeheersing;
- Integrale afstemming tussen de verschillende beheeractiviteiten;
- Termijnplanning voorhanden;
- Integrale aanpak van de taakvelden om hiermee een efficiëntieslag te behalen.

De beleidskaders waarbinnen het beheer en onderhoud gevoerd wordt is o.a. opgenomen in: Beheerkwaliteitsplan 2012 (BKP), de beleidsnota's Groenbeleidsplan 2009 - 2019, Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2017 -2020, het Gemeentelijke Verkeer-, en Vervoersplan 2012, Beleidsregels oplaadvoorzieningen voor elektrische voertuigen 2016, Speelruimtebeleidsplan 2010 - 2020, Licht op Albrandswaard, beleidskader openbare verlichting 2016, Afvalbeleidsplan 2011 – 2015 en het Baggerplan 2014 – 2017. Dit beleid is vertaald in de genoemde beheerplannen en wordt zo ter uitvoering gebracht.

Aanpassingen beleid 2019

Nog dit jaar doorlopend naar 2019 wordt er voor de beleidsterreinen afval en begraafplaatsen gewerkt aan nieuw beleid. Daarnaast hebben we te maken met een sterk veranderend klimaat. Het college wil graag voorbereid zijn op de toekomst en hierop anticiperen. Het rioleringsstelsel wordt daarom kritisch onder loep genomen om te bezien waar eventuele zwakke plekken zitten. Indien financieel mogelijk worden deze op voorhand opgelost om de klimaatverandering op te kunnen vangen. Voor alle drie de beleidsterreinen wordt daarbij ook naar de kostendekkendheid en de gehanteerde tarieven gekeken om te bezien of deze bijgesteld moeten worden.

Wegen

De functie van het gemeentelijke wegennet is om het verkeer veilig, vlot en comfortabel te verwerken. Als wegbeheerder heeft de gemeente een zorgplicht om haar wegen te onderhouden en veilig te houden. Deze plicht is af te leiden uit de Wegenwet. Onvoldoende zorg hiervoor leidt tot klachten van gebruikers van de buitenruimte en mogelijk tot schadeclaims. Door het opstellen van het beheerplan openbare ruimte 2016 - 2020 is de financiering van het onderhoud van het totale wegenbestand voor de komende jaren inzichtelijk en beheersbaar gemaakt. De onderhoudstoestand van de wegen in relatie tot het beschikbare budget is hierbij onderbouwd. Op dit moment wordt in samenwerking met de bewoners gewerkt aan de plannen voor de reconstructie van de bomenbuurt. Deze reconstructie dient plaats te vinden vanwege de buiten geconstateerde en nader onderzochte technische staat van de verharding en een deel van de riolering. Door op deze wijze te werken is gewaarborgd dat de middelen ingezet worden wanneer ze nodig zijn. In het kader van de integrale aanpak wordt de hele openbare ruimte meegenomen waaronder groen, spelen en openbare verlichting. Daarnaast is rekening gehouden met de optimalisaties zoals beschreven in het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan. Naar verwachting zal deze reconstructie in het voorjaar van 2019 aanvangen en afgerond zijn.

Kwaliteit:

Albrandswaard beschikt over ongeveer 115 hectare aan wegverharding met een vervangingswaarde van circa €66 miljoen. Binnen deze discipline is kwaliteitsniveau A doorgevoerd in de centra gebieden, niveau B in de woonwijken en niveau C op industrieterreinen. Deze niveaus worden getoetst conform de CROW beeldnormeringen. De technische staat van de verharding op dit moment is goed. Het effect van de verlaagde kwaliteit op de industrieterreinen zal pas na meerdere jaren effect hebben. Op termijn is dus wel extra onderhoud noodzakelijk.

Straatreiniging

Voor de straatreiniging is conform landelijk normen beleid vastgesteld. Voor het bepalen van de gewenste beeldkwaliteit wordt gebruik gemaakt van de landelijke beeldnormeringen van de CROW. Deze beeldnormeringen zijn uitgewerkt in beheer- en uitvoeringsplannen en onderhoudsbestekken. Binnen het onderdeel 'schoonhouden van de openbare ruimte' valt ook de onkruidbestrijding op verhardingen. Binnen Albrandswaard wordt hiervoor geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Kwaliteit:

Een schone leefomgeving heeft in onze gemeente een hoge prioriteit. In de dorpscentra (winkelgebieden) wordt kwaliteitsniveau A als norm gehanteerd en voor het overige deel van de openbare ruimte kwaliteitsniveau B. Via onderhoudsbestekken ligt dit kwaliteitsniveau vast en wordt er via wekelijkse controle en een maandelijkse schouw op toegezien dat deze kwaliteit wordt behaald.

Openbare verlichting

Openbare verlichting speelt een belangrijke rol in de openbare ruimte. Als gemeente dragen we zorg voor een goed functionerende openbare verlichting waarmee de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid wordt gediend. Bij de toepassing of vervanging van openbare verlichting hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De gemeente zorgt voor verlichting op maat daar waar het volgens de Richtlijnen Openbare Verlichting 2011 noodzakelijk is of vanuit sociale veiligheid wenselijk is;
- De openbare verlichting is energiezuinig en afgestemd op de behoefte;
- Vervanging van masten/armaturen wordt zoveel mogelijk gecombineerd met geplande reconstructies en uitgevoerd in LED verlichting;
- Om de elektrotechnische veiligheid van de installaties te verbeteren voorzien we niet gearde lichtmasten van dubbel geïsoleerde aansluitkastjes of we zorgen alsnog voor aarding;
- In het buitengebied en bij randen van natuurgebieden hanteren wij het uitgangspunt: 'er wordt niet verlicht, tenzij'.

Ook in 2019 zal de focus liggen op het vervangen van openbare verlichting waarvan de levensduur is verlopen. Waar mogelijk wordt hierbij overgestapt op LED verlichting. In de komende jaren blijven we werken aan het vervangen van oude masten en de overgang naar LED.

Kwaliteit:

Albrandswaard beschikt over een areaal van circa 5.800 lichtmasten en 5.900 armaturen met een vervangingswaarde van circa €5.2 miljoen. De gehele openbare verlichtingsinstallatie voor het preventieve en correctieve onderhoud is uitbesteed aan een daartoe gespecialiseerd bedrijf. Storingen die gerelateerd zijn aan de ondergrondse infrastructuur zijn voor verantwoordelijkheid van Stedin.

De verlichtingskwaliteit zelf is niet via wettelijke of bindende bepalingen geregeld. De Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV) heeft wel richtlijnen opgesteld. De gemeente Albrandswaard volgt hierbij een tweesporen beleid ten aanzien van de te hanteren verlichtingsniveaus:

1. De openbare verlichting ten behoeve van nieuwe infrastructuur bij reconstructies binnen de bebouwde kom dient te voldoen aan de nieuwe Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL);
2. In het buitengebied en bij randen van natuurgebieden hanteren wij het uitgangspunt: 'er wordt niet verlicht, tenzij'.

Verkeer- en straatnaamborden

Het beheerplan voor verkeer- en straatnaamborden is in 2013 geactualiseerd en inmiddels operationeel. In 2017 is een grote saneringsronde uitgevoerd om overbodige bebording te verwijderen. Met het verwijderen van de overbodige borden zijn de wegsituaties overzichtelijker en zijn er per kern 10 tot 15% minder borden in de openbare ruimte. In de komende jaren blijven we kritisch beoordelen of bebording noodzakelijk is.

Kwaliteit:

Voor verkeersmiddelen is geen landelijk afgesproken kwaliteitsnormeringssysteem ontwikkeld. Bij verkeersmiddelen (verkeers- en straatnaamborden) heeft het begrip kwaliteit betrekking op:

- Veiligheid: het juiste bord op de juiste plaats;
- Zichtbaarheid: technische normen voor reflectie.

Riolering

Riolering wordt vaak als vanzelfsprekend ervaren. Toch is de aanleg van riolering één van de belangrijkste ontwikkelingen geweest bij de verbetering van de volksgezondheid. Riolering neemt om deze reden een aparte positie in binnen het gemeentelijk takenveld. Vanwege de gemeentelijke zorgplicht wordt er ook een aparte (riool)heffing geïnd en is er een wettelijke verplichting om in het bezit te zijn van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Deze zorgplicht heeft betrekking op inzameling en transport van afvalwater, hemelwater en grondwater..

De gemeentelijke taken op het gebied van de riolering zijn gebaseerd op de Wet Milieubeheer. Bij de uitvoering van deze wettelijke verplichting is gemeentelijke beleidsruimte aanwezig. Voldaan moet worden aan de richtlijnen van de waterkwaliteitsbeheerder (t.w. het Waterschap Hollandse Delta). Onvoldoende zorg voor het gangbaar houden van het rioolstelsel kan leiden tot slechte afvoer van hemel- en afvalwater, overlast van water op straat en schadeclaims.

Vanwege nieuwe inzichten en langere levensduur van riolering is in 2016 een vernieuwd Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opgesteld. In 2017 is aangevangen met het werken conform het vastgestelde GRP. Het GRP geeft een actueel beeld van de benodigde onderhoudsbehoefte voor de riolering voor de komende 5 jaar en voor de lange termijn. Met deze input is een nieuwe berekening uitgevoerd om de rioolheffing voor de komende jaren te bepalen. Op basis van de hiermee verkregen informatie is in 2017 een nieuw Basisrioleringsplan (BRP) opgesteld. Het huidige college wil voorbereid zijn op de toekomst en de veranderende klimaatomstandigheden. Het huidige rioolstelsel zal daarom in 2019 doorberekend gaan worden op intensievere buien dan waar nu mee gerekend wordt. Hiermee komen de zwakste plekken naar boven die, indien financieel mogelijk, vooruitlopend op de geplande vervanging aangepakt worden.

Kwaliteit:

Albrandswaard beschikt over circa 135 kilometer rioolstelsel met een vervangingswaarde van circa € 64 miljoen. Volgens landelijk maatstaven wordt ten aanzien van de kwaliteit van rioolstelsels niet gesproken in termen van kwaliteitsnormen zoals bij wegen, groen en straatreiniging maar van schadeklassen. Voorbeelden van deze schadeklassen zijn: scheurvorming in buizen, wortel-ingroei, verzakking en zandinloop. De onderhoudskwaliteit steunt dan ook niet zo zeer op (politiek/bestuurlijke) keuzes over intensief, gewoon of extensief onderhoud. De beslissing tot vervanging of renovatie is gebaseerd op de uitkomsten van een concrete rioolinspectie (met videocamera), waarbij de bevindingen worden uitgedrukt in genoemde schadeklassen. De levensduur van de riolering, die normaliter 50 tot 60 jaar bedraagt, en concrete klachten (bijv. over wegverzakkingen) vormen vaak de aanleiding voor het verrichten van deze inspecties. Gemiddeld genomen wordt er jaarlijks circa 13 kilometer rioolstelsel geïnspecteerd. Aan de hand van deze beelden wordt vervolgens beoordeeld wel onderhoud noodzakelijk is.

Groen en bomen

De bomen, beplanting en het gras in een gemeente zijn de aankleding van de openbare buitenruimte en belangrijk voor de beleving van onze buitenruimte. Als gemeente hanteren we het motto Albrandswaard: Dorpen tussen groen en stad en zijn we de groene long in een verder verstedelijkte omgeving. Het ontwikkelen, opbouwen en onderhouden van het openbaar groen is daarom een belangrijk gegeven. De uitgangspunten van groen zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan.

Sinds 2016 wordt er stevig ingezet op een consequent boombeheer gericht op een optimale begeleiding en ontwikkeling van bomen en het uitvoeren van structurele boomveiligheidscontroles. Dit is in 2017 verder doorgevoerd door de ontwikkeling van een bomenvervangingsplan. In 2018 is gestart met de geplande vervangingen. Voor 2019 staan opnieuw locaties in de planning. Voordat deze opgepakt worden zal opnieuw kritisch naar de locaties gekeken worden om te zien welke locaties de hoogste prioriteit hebben. Door deze extra controle wordt ervoor gezorgd dat de beschikbare middelen aan de juiste en meest noodzakelijke locatie(s) wordt uitgegeven.

In 2017 is een inhaalslag geweest en is 2/3 van het bomenbestand gecontroleerd en de noodzakelijke snoeimaatregelen uitgevoerd. In navolging daarop is inzicht gekregen in de bomen die gekapt dienen te worden vanwege veiligheid. In 2018 is aangevangen met de kap en waar mogelijk direct de vervanging. In 2019 wordt hier verder op ingezet om op deze wijze zorg te dragen voor een kwalitatief goed en veilig bomenbestand.

In 2019 wordt ook ingezet op het omvormen van hagen naar onderhoudsvriendelijker plantsoen. Hagen kosten een hoop onderhoud en veel hagen zijn in het verleden onbedoeld ontstaan doordat het onderhoud niet juist is uitgevoerd. In samenwerking met andere disciplines wordt gekeken op welke locaties het beste aangevangen kan worden met de omvormingen.

Kwaliteit:

Albrandswaard beschikt over circa 28 ha beplanting, 80 ha gras en 12.600 bomen met een vervangingswaarde van circa € 12 miljoen. Binnen het groen wordt kwaliteitsniveau A doorgevoerd in de centra gebieden en niveau B in de woonwijken en industrieterreinen. Deze niveaus worden getoetst conform de CROW beeldnormeringen. Het gewenste en gekozen kwaliteitsbeeld is vertaald naar beeldkwaliteitsbestekken die bij aannemers zijn ondergebracht. Intensieve en professionele monitoring conform het CROW heeft geleid tot een consistente beeldkwaliteit.

Waterwegen en baggeren

De gemeente en het waterschap zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van het oppervlaktewater en voor het op diepte houden van de sloten en waterwegen in de gemeente. Het onderhoud bestaat uit het verwijderen van waterplanten en riet (dagelijks onderhoud) en baggeren (planmatig onderhoud). Bij slecht beheer en onderhoud kunnen beide ervoor zorgen dat er een slechte doorstroming en afwatering ontstaat.

Van deze werkzaamheden is baggeren het meest ingrijpend. In alle wateren in ons gebied ligt op de bodem een laag bagger: een mengeling van plantenresten en bezonken slib. De aangroei van bagger is een natuurlijk proces. Gemiddeld groeit bagger met ongeveer een centimeter per jaar. Om te voorkomen dat onze wateren steeds minder diep worden, moeten we de bagger eens in de zoveel tijd weghalen. Met het baggeren komen de sloten en waterwegen weer op de oorspronkelijke diepte. Problemen met de waterhuishouding, waterkwaliteit en te ondiep water worden daarmee opgelost.

In 2017 zijn we tot overeenstemming gekomen met het Waterschap Hollandse Delta over het onderhoud van de Koedood bij Portland. Vanuit het verleden lag het dagelijks onderhoud bij de gemeente en het baggeren bij het waterschap. Per 1 januari 2018 is het baggeronderhoud door het waterschap afgekocht en ligt het volledig beheer bij de gemeente.

Kwaliteit:

Albrandswaard beschikt over circa 51 ha oppervlakte water. Baggeronderhoud wordt vooralsnog planmatig gedaan volgens het bestaande 10-jaren baggerplan van de gemeente Albrandswaard. De hieruit voortkomende werkzaamheden worden in een onderhoudsbestek verwerkt en uitgevoerd door een aannemer. Bij uitvoering van het baggeren speelt de Wet Natuurbescherming en beperking van overlast een belangrijke rol. Daarom vindt uitvoering plaats tussen 1 oktober en 15 maart. Het dagelijks onderhoud van de oevers en het verwijderen van riet en waterplanten wordt jaarlijks uitgevoerd door een aannemer volgens het bestek onderhoud watergangen. Ook hier speelt de Wet Natuurbescherming een belangrijke rol. Uitvoering van deze werkzaamheden vinden plaats vanaf 15 juli. Via toezicht zorgt de gemeente ervoor dat de juiste kwaliteit wordt behaald en voldaan wordt aan de wet- en regelgeving.

Aandachtspunt:

In 2018 is gestart met een samenwerking waarbij met betrokken bewoners en het waterschap wordt gewerkt aan een onderhoudsplan voor de Koedood en de watergangen tussen de eilanden in Portland. Hierbij worden de wensen van bewoners afgewogen tegen wat er technisch, ecologisch en financieel mogelijk. Op deze wijze wordt een onderhoudsplan gemaakt wat aansluit bij de wensen van alle partijen.

Civiele kunstwerken

De civiele kunstwerken in Albrandswaard bestaan uit bruggen, trappen, geluidsschermen, vlonders en visplaatsen. Bruggen vormen hiervan het grootste aandeel. Voor het beheren en onderhouden van de bruggen is in 2016 het beheerplan geupdate. Ten aanzien van de gemiddelde onderhoudskosten en de levensduur van bruggen zijn geen landelijke normen vastgesteld. Reden hiervoor is dat dit per brug sterk afhankelijk is van de ligging, omgevingsaspecten en de toegepaste constructie.

Kwaliteit:

Albrandswaard beschikt over 99 civiele kunstwerken met een vervangingswaarde van circa €7.7 miljoen. Bij het opstellen van het beheerplan en het daarin opgenomen vervangingsplan zijn de hierna genoemde aspecten afgewogen:

- Veiligheid;
- Levensduur verlengend;
- Schoonhouden;
- Esthetische aspecten.

Met de huidige objectgegevens, uitgevoerde technische inspecties en voorgaande uitgangspunten is het beheerplan tot stand gekomen. Dit geeft inzicht in de onderhoudsaanpak. Het daarin opgenomen meerjarig vervangingsplan geeft daarnaast inzicht in de vervangingen die moeten plaatsvinden.

Spelen

De gemeente heeft de wettelijke verplichting het Attractiebesluit uit te voeren en moet kunnen aantonen dat alles in het werk is gesteld de toestellen veilig te plaatsen en in stand te houden. De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen'. In het Attractiebesluit zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd. Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is degene die het speeltoestel beheert altijd als eerste aansprakelijk.

Alle speelruimten en speeltoestellen zijn beoordeeld en afgezet tegen de demografische ontwikkelingen binnen de gemeente. Dit is verwoord in het Speelruimteplan 2010 - 2020. In 2017 heeft er een evaluatie plaatsgevonden van het speelruimteplan. Hiermee is er nieuw inzicht ontstaan in de locaties waar geïnvesteerd en waar vervangen moet worden en welke speellocaties mogelijk opgeheven kunnen worden. Hiermee voorkomen we dat er investeringen op de verkeerde plek gedaan worden.

Kwaliteit:

Albrandswaard beschikt over 141 speelplekken met 433 speeltoestellen, 47 speelprikkels en 10.000 m² veiligheidsvloeren met een vervangingswaarde van circa € 2.8 miljoen. De gemeente dient zich te houden aan zijn wettelijke plicht voor de veiligheid van speeltoestellen dit conform het eerder genoemde Attractiebesluit. Op basis van deze wet dient de gemeente de speeltoestellen vier keer per jaar te inspecteren en geconstateerde afwijkingen en mankementen zo snel mogelijk te verhelpen. De inspectieresultaten, reparaties en aanpassingen worden vastgelegd in een logboek. Tijdens het dagelijks onderhoud door de buitendienst wordt er op gelet dat alles schoon, heel en veilig is.

Gebouwen

In 2016 is voor alle gemeentelijke gebouwen een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Op basis van deze MOP's is een financiële doorrekening gemaakt met de te verwachten onderhoudskosten en hoe deze worden gedekt.

Kwaliteit:

Ten aanzien van de kwaliteitsnorm voor gemeentelijke gebouwen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De gemeentelijke gebouwen bevinden zich op onderhoudsniveau 3.
- Het op planmatige wijze uitvoeren van regulier onderhoud met materialen van gelijkwaardige kwaliteit.

Budgetten en kredieten onderhoud/vervanging kapitaalgoederen

Omschrijving	budget/krediet	opmerking
<i>Budgetten</i>		
Wegen	786.600	excl. € 900.700 kapitaallasten
Riolering	512.400	excl. € 561.100 kapitaallasten
Verkeersmiddelen	112.100	excl. € 76.200 kapitaallasten
Groen, waterwegen en baggeren	1.165.200	excl. € 96.500 kapitaallasten
Spelen	74.900	excl. € 40.300 kapitaallasten
Straatreiniging	278.900	
Openbare verlichting	229.200	excl. € 81.300 kapitaallasten
	<u>3.159.300</u>	
<i>Investerings</i>		
Wegen	877.000	
Riolering	537.000	
Bruggen	30.500	
Beschoeiingen	93.600	
Speeltoestellen	107.500	
Openbare verlichting	200.000	
	<u>1.845.600</u>	

PARAGRAAF 5 – BEDRIJFSVOERING

Inleiding

De bedrijfsvoering wordt vanaf 1 januari 2014 via de GR BAR-organisatie uitgevoerd. 2019 wordt het zesde jaar van de samenwerking tussen de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk. Het fusieproces is afgerond en vanaf 2018 zijn de resultaten van de samenwerking voor de volle 100% zichtbaar. Relevante ontwikkelingen op dit gebied zijn in deze (wettelijk verplichte) paragraaf opgenomen. Voor details verwijzen wij naar de Begroting 2019 GR BAR-organisatie.

De GR BAR-organisatie laat inmiddels goede prestaties zien. In 2017 zijn vrijwel alle prestatie-indicatoren gerealiseerd. Waar-staat-je-gemeente laat op het gebied van de dienstverlening aan de burgers mooie resultaten zien. Er is uitvoering gegeven aan de collegeprogramma's van de drie gemeenten en de 10% taakstelling is gehaald. Daarnaast blijkt uit een benchmark van Berenschot dat afgezet tegen 2016 de GR BAR €3 miljoen goedkoper is dan vergelijkbare organisaties. Daarbovenop is dus nog de jaarschijf 2017 van de taakstelling (€775.000) gekomen.

Deze prestaties zijn behaald in een periode van organisatieopbouw, de bezuinigingstaakstelling en de invulling van nieuwe verantwoordelijkheden inzake de drie decentralisaties in het sociaal domein. Deze resultaten zijn behaald door de tomeloze inzet van de medewerkers en het management. Met hen zijn wij trots op deze resultaten. Natuurlijk gaat niet alles altijd goed en blijven wij werken aan verbetering in het belang van de burgers en het bestuur van onze gemeenten.

Het financieel perspectief voor de komende jaren komt door verschillende oorzaken fors onder druk te staan. Het jaar 2017 is afgesloten met een tekort waarbij een negatief structureel beeld zichtbaar wordt. Dit heeft vooral te maken met de spanning tussen de hoge ambitie op het terrein van de dienstverlening in relatie tot de beschikbare middelen na het realiseren van de taakstelling. Daarnaast vragen nieuwe taken en autonome ontwikkelingen/volumegroei en het sociaal domein om een budgettaire injectie.

Personeel

Bij de start van de GR BAR-organisatie was één van de doelstellingen om te besparen op de personeelsformatie. In de afgelopen jaren is deze formatiereductie gerealiseerd door het laten vervallen van een deel van de vacatureruimte van de BAR-organisatie. Ook voor 2018 zal wederom een deel van de ruimte die ontstaat door vacatures en pensioneringen niet meer ingevuld worden. De daaruit volgende opgave voor de organisatie is de plek waar formatie vrijkomt te matchen met de plek waar de formatie ook daadwerkelijk gemist kan worden.

Het hulp van het Centrum voor Ontwikkeling en Mobiliteit is gestart met het bevorderen van interne mobiliteit. Per domein is een Strategische Personeelsplanning is opgesteld.

CAO gemeenten

De huidige cao heeft een looptijd tot en met 31 december 2018. Een nieuwe cao voor 2019 is er nog niet.

Concernvisie:

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 worden in de zomerperiode 3 collegeprogramma's geschreven. De GR BAR-organisatie zal hierop in spelen en in het najaar van 2018 definitief de prioriteiten voor 2019 vaststellen.

PARAGRAAF 6 – VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

In deze paragraaf wordt eerst de gemeentelijke visie op verbonden partijen beschreven. Vervolgens wordt per verbonden partij specifieke informatie aangegeven. De verbonden partijen zijn daarbij gerangschikt naar de soorten:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen;
- overige verbonden partijen.

Visie verbonden partijen

De gemeente Albrandswaard heeft een nota verbonden partijen vastgesteld voor de periode 2016 – 2020. De nota sluit aan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen die per 1 januari 2015 van kracht is en tot doel heeft de democratische legitimatie te versterken en heeft als doel een methodiek te ontwikkelen waarmee de bestaande verbonden partijen kunnen worden beoordeeld en aangestuurd. Als de uitvoering van een publieke taak aan een verbonden partij is overgedragen, is het onvermijdelijk dat directe sturing door de gemeente minder wordt. Dit omdat de verbonden partij gezamenlijk wordt aangestuurd. De invloed van het gemeentebestuur op een verbonden partij is het grootst als de inzet zich richt op de voorkant van de processen van de verbonden partij. Om de invloed van de gemeente op verbonden partijen te optimaliseren is hiervoor in de nota een methodiek opgenomen. Deze methodiek die kan worden ingezet om de invloed passend te laten zijn bij de situatie bestaat uit: het proces van positiebepaling, een governance-scan, bepalen van een sturingsscenario en het daarbij passende instrumentarium.

Wijzigingen

In de begroting voor 2019 is de gemeenschappelijke regeling Koepelschap buitenstedelijk groen niet meer opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. De gemeenschappelijke regeling is opgeheven per 1 januari 2018 en in 2018 financieel afgehandeld. Voor de begroting 2019 is opgenomen de stichting Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). De gemeente neemt hier financieel aan deel middels subsidie en de gemeente is bestuurlijk vertegenwoordigd middels deelname aan de Raad voor Publiek Belang. Dit is het hoogste gezagsorgaan binnen de stichting.

Overzicht verbonden partijen

AW Stichting Distripark		Stichting	
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	
Ontwikkeling en exploitatie van het Distripark Eemhaven.			
Deelnemende partijen	Gemeente Albrandswaard, Port of Rotterdam N.V.		
Bestuurlijk belang	Financieel belang - gemeente		
In onderling overleg huisvesten van bedrijven passend bij de bestuurlijke afspraken vanuit de bestuursovereenkomst.	Aandelenkapitaal		€ 0,00
	Leningen/garantstellingen		€ 0,00
	Impuls		€ 0,00
	Exploitatie		€ 0,00
Stemverhouding: 50%			
Actuele ontwikkelingen			
Geen, beheerfunctie			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
Geen			

AW Gemeenschappelijke regeling voor het natuur- en recreatiegebied IJsselmonde (NRIJ)	Vestigingsplaats Schiedam	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	
Ontwikkelen en in stand houden van intergemeentelijke buitenstedelijke recreatie en bescherming van natuur en landschap op IJsselmonde. Beheer, ontwikkeling en onderhoud van recreatieve groengebieden op IJsselmonde.			
Deelnemende partijen		BAR-gemeenten, Hendrik-ido-Ambacht, Zwijndrecht, Rotterdam en PZH	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
2 Algemeen bestuursleden waarvan 1 in het Dagelijks Bestuur.		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 178.948,00
Stemverhouding: 14%			
Actuele ontwikkelingen			
Bepaling van de toekomstige rol in samenwerking met de Landschapstafel			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2019	31-12-2019	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 3.212.000,00	€ 3.248.000,00	
Vreemd vermogen	€ 1.675.000,00	€ 1.754.000,00	
Resultaat	€ 00,00		
Risico's			
Geen			

AW Landschapstafel IJsselmonde	Vestigingsplaats Rotterdam		
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	
1. Komen tot afstemming van beleid, uitvoering en monitoring ten aanzien van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde ten einde de kwaliteit van het landschap in stand te houden c.q. te verbeteren; 2. Samen werken aan het Uitvoeringsprogramma 'Groen IJsselmonde' om een stimulans te geven aan en te komen tot een recreatief aantrekkelijk, toegankelijk en bruikbaar groen landschap, waardoor ook kan worden bijgedragen aan de economische ontwikkeling van IJsselmonde; 3. Inzetten op afstemming van het beheer van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde, het stellen van kaders voor het beheer en streven naar een verbetering van de efficiëntie in beheer in overleg met de terreinbeherende instanties.			
Deelnemende partijen			
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
1 collegelid in bestuur	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 12.600,00	
Stemverhouding: %			
Actuele ontwikkelingen			
Voortzetting van beleiden visievorming			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2019	31-12-2019	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 142.900,00	€ 82.700,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	-/- € 60.200,00		
Risico's			
Geen			

AW Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond (GGD Rotterdam- Rijnmond)	Vestigingsplaats Rotterdam	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Gemiddelde
Gezamenlijke uitvoering wettelijke verplichtingen van gemeenten in het kader van de Wet Publieke Gezondheid. De doelstelling: Een evenwichtig productenaanbod zoveel mogelijk gericht op lokale problematiek. In zijn algemeenheid het verbeteren van de volksgezondheid van de bevolking.			
Deelnemende partijen	15 gemeenten regio Rijnmond		
Bestuurlijk belang	Financieel belang - gemeente		
De gemeente heeft bestuurlijke inbreng als lid van het Algemeen Bestuur (AB).	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 163.883,00	
Stemverhouding: 6.7%			
Actuele ontwikkelingen			
Nieuwe kostprijs en inhoud basistakenpakket vastgesteld voor 2019-2022.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
Rotterdam is risicodragers voor de GGD organisatie.			

AW N.V. BAR-Afvalbeheer	Vestigingsplaats Rhoon	Naamloze vennootschap	8. Volksgezondheid en milieu
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	
Inzameling van huishoudelijke afvalstoffen			
Deelnemende partijen		De gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
Collegelid als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders		Aandelenkapitaal	€ 100.000,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 1.345.000,00
Stemverhouding: 33.33%			
Actuele ontwikkelingen			
Geen			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 300.000,00	€ 300.000,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
Beperkt. Eigendom van afval en dus risico op extra verwerkingskosten is bij de gemeente gebleven. NV vooral bedrijfsvoeringsaangelegenheden.			

AW Gemeenschappelijke regeling BAR Organisatie	Vestigingsplaats Barendrecht	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang		Sturingscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	
Doel van de regeling is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het openbaar lichaam van de door de deelnemende gemeenten opgedragen taken. • In samenwerking ten behoeve van de drie gemeenten het werkgeverschap en de inkoopfunctie uit te voeren; • Het doel van de samenwerking is om door het samenvoegen van grote delen van de ambtelijke organisaties de burgers van de drie gemeenten kwalitatief hoogstaande dienstverlening te bieden. • Er wordt invulling gegeven op de zeven inhoudelijk verbindende thema's van de drie gemeenten. Deze thema's zijn: Duurzaamheid, Veiligheid, Economie, Maatschappij, Voorzieningen, Ruimte en Mobiliteit.			
Deelnemende partijen			
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
Het Algemeen Bestuur is het hoogste bestuursorgaan van de BAR-organisatie en bestaat uit de drie colleges van de 3 BAR-gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk). Dit bestuur vergadert vier keer per jaar. Het Dagelijks bestuur bestaat uit zes leden (van het algemeen bestuur), twee van elke deelnemende gemeente, te weten één wethouder en de burgemeester, de voorzitter meegerekend.		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 250.000,00
		Exploitatie	€ 13.000.000,00
Stemverhouding: 33%			
Actuele ontwikkelingen			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 0,00	€ 788.100,00	
Vreemd vermogen	€ 19.538.800,00	€ 25.294.800,00	
Resultaat	€ 788.100,00		
Risico's			
Financieel, imago, aansprakelijkheid etc.			

AW Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Vestigingsplaats Klaaswaal	Gemeenschappelijke regeling	Financiering en algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Hoog
Het SVHW houdt zich bezig met de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen en de waardebeoordeling, in het kader van de wet WOZ.			
Deelnemende partijen		Een waterschap, RAD en 20 gemeenten	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
Bevoegdheden van het College mbt heffing en invordering belastingen, WOZ is overgedragen aan de VP. Het Algemeen Bestuur is het hoogste bestuursorgaan van het SVHW. De gemeente is vertegenwoordigd in de Ambtelijke Commissie: 1 lid (accounthouder VP) en het Algemeen Bestuur: 1 lid (portefeuillehouder Financiën).		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 194.000,00
Stemverhouding: 3.3%			
Actuele ontwikkelingen			
Verdere digitalisering van de dienstverlening. Belastingplichtigen kunnen maximaal digitaal en makkelijk hun belastingzaken via de website, zelf. De inwerkingtreding de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) vraagt om een herinrichting van de processen met betrekking tot gegevensuitwisseling. SVHW heeft de ambitie om haar diensten uit te breiden richting haar deelnemers. De vraag zal zijn of er vanuit de deelnemers behoefte bestaat voor een verdere uitbreiding van haar diensten. Bij gebleken behoefte zal er extra investeringen gedaan worden om dit te realiseren. Gemeentelijke herindeling en fusies van gemeenten kunnen ertoe leiden dat deelnemers gaan uitreden.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 690.000,00	€ 690.000,00	
Vreemd vermogen	€ 5.375.000,00	€ 5.652.000,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
Uittreding van deelnemers waardoor de kosten voor de overgebleven deelnemers gaan stijgen.			

AW N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Vestigingsplaats Den Haag	Naamloze vennootschap	Financiering en algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang		Sturingscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Hoog
<p>BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Ze verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. De klanten zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG vanwege dit maatschappelijke belang en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging.</p>			
Deelnemende partijen		401 gemeenten	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
Aandeelhouder. Vertegenwoordiging in de Algemene vergadering van Aandeelhouders via wethouder Financiën.	Aandelenkapitaal		€ 10.752,00
	Leningen/garantstellingen		€ 0,00
	Impuls		€ 0,00
	Exploitatie		€ 0,00
Stemverhouding: 0.006%			
Actuele ontwikkelingen			
<p>Een betrouwbare verwachting van de resultaten is niet te geven als gevolg van de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten. De bank acht het daarom niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst.</p>			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 3.582.000.000,00	€ 4.163.000.000,00	
Vreemd vermogen	€ 149.923.000.000,00	€ 145.348.000.000,00	
Resultaat	€ 226.000.000,00		
Risico's			
Onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten (renteschommelingen).			

AW B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides (water)	Vestigingsplaats Rotterdam	Besloten vennootschap	
Openbaar belang		Sturingscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	
Zorg dragen voor de watervoorziening binnen het voorzieningsgebied. De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van deze instelling voor nutsvoorzieningen, omdat deze nut heeft voor de inwoners van de gemeente (zie openbaar belang), en dus niet uit een oogpunt van geldbelegging.			
Deelnemende partijen			
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
Aandeelhouder (portefeuillehouder Financiën).	Aandelenkapitaal	€ 901.525,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 0,00	
Stemverhouding: %			
Actuele ontwikkelingen			
Evides verwacht enkele grote investeringsprojecten in de periode 2018-2022 uit te voeren waaronder nieuw pompstation Biesbosch voor € 50 miljoen.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 468.600.000,00	€ 482.400.000,00	
Vreemd vermogen	€ 642.200.000,00	€ 643.100.000,00	
Resultaat	€ 55.800.000,00		
Risico's			
Drinkwater en de tarieven worden steeds meer gereguleerd. Met name de Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft een grote invloed op de tariefstelling en daarmee op de resultaten. Vervuiling van drinkwater.			

AW Stedin groep N.V.		Naamloze vennootschap	
Openbaar belang		Sturingscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Gemiddelde
Stedin Groep (Netwerkbedrijf) draagt zorg voor de gas- en elektriciteitsnetten binnen haar voorzieningsgebied. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat deze maatschappelijk nut heeft. Daarnaast zorgt ze voor financiële opbrengsten (dividend). Door de splitsing van Eneco en Stedin per 31 januari 2017 is geen discussie ontstaan over een verkoop van Stedin. Uiteraard mag je als gemeente je aandelen te koop aanbieden, maar uitsluitend aan publieke partijen en niet aan private partijen.			
Deelnemende partijen	53 gemeenten		
Bestuurlijk belang	Financieel belang - gemeente		
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.	Aandelenkapitaal	€ 607.157,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 0,00	
Stemverhouding: 0.42%			
Actuele ontwikkelingen			
Per eind 2017 steeg de omzet van Stedin met name door de overname van het Zeeuwse Delta/ DNWG, waaronder netbeheerder Enduris. Via statuten en convenant hebben aandeelhouders (m.n. via de aandeelhoudersvergadering) meer invloed op de strategie en investeringen van Stedin. Herijking strategie naar de energietransitie als centraal thema. Focus op toekomstig netbeheer, excellente dienstverlening met nadruk op samenwerking, verduurzamen energiesysteem en robuust en betaalbaar houden.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 1.688.000.000,00	€ 2.082.000.000,00	
Vreemd vermogen	€ 3.054.000.000,00	€ 2.753.000.000,00	
Resultaat	€ 424.000.000,00		
Risico's			
Dalende gereguleerde nettarieven. Stedin heeft laag risicoprofiel als gevolg van gereguleerde markt. Dalende dividendopbrengst.			

AW Eneco groep N.V.		Naamloze vennootschap	
Openbaar belang		Sturingscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Gemiddelde
<p>Eneco Groep (Energiebedrijf) is een internationaal energieservicebedrijf dat energie en aanvullende diensten verkoopt met focus op duurzaamheid en innovatie. Wegens de splitsing van Eneco en Stedin per 31 januari 2017 zijn de openbare - en financiële belangen in de Eneco Groep onderwerp van discussie. De vraag is of onze gemeente nog aandeelhouder in dit bedrijf dient te blijven. In oktober 2017 heeft de gemeenteraad het principebesluit genomen om de aandelen af te bouwen (AW). Een belangrijk sluitstuk van het verkoopproces is dat de gemeente nog in staat zal worden gesteld om de definitieve bieding/ verkoopprijs te beoordelen op basis van de geformuleerde biedingscriteria. Daarmee is het mogelijk om in laatste instantie definitief te besluiten om de aandelen wel of niet te verkopen. De voorbereidingen tot deze definitieve beslissing zullen naar verwachting eind 2018 plaatsvinden.</p>			
Deelnemende partijen	53 gemeenten		
Bestuurlijk belang	Financieel belang - gemeente		
Bestuurlijk belang: Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.	Aandelenkapitaal	€ 1,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 0,00	
Stemverhouding: 0.42%			
Actuele ontwikkelingen			
<p>In oktober 2017 heeft onze gemeente een principebesluit genomen om de aandelen in Eneco te verkopen. Een belangrijk sluitstuk van het verkoopproces is dat we de definitieve bieding/ verkoopprijs nog beoordelen op basis van de geformuleerde biedingscriteria. Daarmee is het mogelijk om in laatste instantie definitief te besluiten om de aandelen wel of niet te verkopen. De voorbereidingen tot deze definitieve beslissing zullen in 2018 en 2019 plaatsvinden.</p>			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 3.118.000.000,00	€ 2.866.000.000,00	
Vreemd vermogen	€ 1.952.000.000,00	€ 2.787.000.000,00	
Resultaat	€ 127.000.000,00		
Risico's			
Eneco heeft een hoog risicoprofiel als gevolg van externe marktfactoren en concurrentie.			

AW Essendael Beheer BV		Besloten vennootschap	
Openbaar belang		Sturingscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Laag
Essendael Beheer BV fungeert als beherend vennoot in GEM Essendael CV.			
Deelnemende partijen	gemeente Albrandswaard en Bouwfonds Property Development B.V. (BPD B.V.)		
Bestuurlijk belang	Financieel belang - gemeente		
Twee wethouders zijn lid van de raad van commissarissen.	Aandelenkapitaal		€ 45.000,00
	Leningen/garantstellingen		€ 0,00
	Impuls		€ 0,00
	Exploitatie		€ 0,00
Stemverhouding: 50%			
Actuele ontwikkelingen			
In 2017 heeft de aantrekkende markt invloed gehad op de ontwikkelsnelheid van deze locatie. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor de oplevering van deze locatie in 2020 in volle gang. Eind 2017 is gestart om binnen de samenwerking een definitief stedenbouwkundig plan vast te stellen voor de afbouw van de locatie. Verwachting is dat dit in het vierde kwartaal 2018 tot een besluit leidt.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 9.000,00	€ 9.000,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
Het belangrijkste risico is een stagneren woningbouwmarkt, dit risico is ondervangen in de grondexploitatie.			

AW Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR)	Vestigingsplaats Schiedam	Gemeenschappelijke regeling	8. Volksgezondheid en milieu
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Gemiddelde
<p>Advisering en ondersteuning van gemeentelijke milieutaken. De DCMR heeft een algemene adviestaak met betrekking tot milieu, adviseert ten aanzien van vergunningverlening en handhaving in het kader van de wettelijke taken als gevolg van de Wet Milieubeheer en ondersteunt de gemeente t.a.v. de uitvoering van het Besluit Bodemkwaliteit.</p>			
Deelnemende partijen		15 Rijnmondgemeenten en de provincie Zuid-Holland	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
1 lid Algemeen Bestuur	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 339.142,00	
Stemverhouding: 1.8%			
Actuele ontwikkelingen			
<p>DCMR werkt aan circulariteit van de economie en aan transitie naar een duurzame energievoorziening, en legt in een steeds verder digitaliserende wereld een solide basis voor een werkwijze zoals met de Omgevingswet beoogt.</p>			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2019	31-12-2019	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 5.754.000,00	€ 3.453.000,00	
Vreemd vermogen	€ 11.100.000,00	€ 11.000.000,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
<p>De gemelde kostenstijgingen en de keuzes hierover in de individuele gemeenteraden versus de beleidsdoelen.</p>			

AW GEM Essendael C.V.		Commanditaire vennootschap	
Openbaar belang		Sturingscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Laag
De C.V. is een samenwerking tussen de gemeente, BPD B.V. en Essendael Beheer B.V. Deze B.V. is beherend vennoot. De gemeente en BPD B.V. zijn de commanditaire vennoten. De C.V. heeft onder andere als doel locatie-ontwikkeling.			
Deelnemende partijen	Gemeente Albrandswaard, Essendael Beheer BV en BPD B.V		
Bestuurlijk belang	Financieel belang - gemeente		
Het bestuur van de C.V. berust bij Essendael Beheer B.V.	Aandelenkapitaal	€ 96.000,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 0,00	
Stemverhouding: 33%			
Actuele ontwikkelingen			
Geen			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 200.000,00	€ 200.000,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
Verliezen komen tot maximaal € 96.000 voor rekening van de gemeente. De jaarlijkse winst komt voor 49% ten gunste van de gemeente			

AW Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond (college vertegenwoordiging) Apparaatskosten Uitvoeringskosten minimaal	Vestigingsplaats Rotterdam	Gemeenschappelijke regeling	7. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Gemiddelde
Doel: • Het beschikbaar houden van specialistische zorg en van 7/24 crisisopvang; • Het realiseren van schaalvoordelen; • Het delen van kennis en expertise. De GR heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop van jeugdhulp zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GR zijn daarmee een optelsom van de beleidsvoornemens van de deelnemende gemeenten.			
Deelnemende partijen		Gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Schiedam, Vlaardingen, Westvoorne en Rotterdam.	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
De gemeente heeft bestuurlijke inbreng als lid van het Algemeen Bestuur (AB).		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 2.328.083,00
Stemverhouding: 3%			
Actuele ontwikkelingen			
In 2019 is er een nieuw inkoop- en hulpverleningsmodel. Het gaat om een resultaatgerichte bekostiging waarbij de hulpverlening wordt opgebouwd via resultaatgebieden en ondersteuningselementen.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 3.648.144,00	€ 2.249.090,00	
Vreemd vermogen	€ 32.808.137,00	€ 36.107.264,00	
Resultaat	€ 0,00		
Risico's			
Deelnemende gemeenten zijn alle 15 volledig risicodragend.			

AW Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)	Vestigingsplaats Rotterdam	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Gemiddelde
(Brand)veiligheid, vervoer van zieken en ongeval slachtoffers, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing met inbegrip van de multidisciplinaire samenwerking en de Gemeenschappelijke meldkamer. De vorming van veiligheidsregio's heeft als doelstelling de versterking van de bestuurlijke aansturing van de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal en nationaal niveau, alsmede de versterking van de geneeskundige hulpverlening en het regionale beheer van de brandweer.			
Deelnemende partijen		15 gemeenten uit het Rijnmond gebied nemen deel aan de VRR.	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
Burgemeester is lid van Algemeen bestuur (+1 plaatsvervangend lid). Bij het nemen van besluiten door het algemeen bestuur brengen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen ieder één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwonertal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit tot een maximum van elf stemmen per gemeente.	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 1.092.287,00	
Stemverhouding: 5%			
Actuele ontwikkelingen			
Bijdrage blijft vrij stabiel. Mutaties in bijdrage voornamelijk als gevolg van indexatie. Verhoging bijdrage per 2020 als gevolg van wegvallen inkomsten OMS systeem.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2019	31-12-2019	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 9.693.000,00	€ 9.041.000,00	
Vreemd vermogen	€ 72.193.000,00	€ 67.504.000,00	
Resultaat	-/- € 502.000,00		
Risico's			
Vrijwaring van gemeenten voor aansprakelijkheid van niet verzekerbare risico's. Het gaat hier om juridische gevolgrisico's, zoals claims. Wegvallen en niet toereikend zijn van subsidie Impuls omgevingsveiligheid. Invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en het risico dat de vrijwilligersstatus bij de brandweer vervalt. Samenvoeging meldkamers per 2021 (LMO). Niet voldoen aan zorgnorm door ambulancedienst Voldoende gekwalificeerd personeel. Invoering van de omgevingswet en invulling hiervan.			

AW Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond (CJG)	Rotterdam	Stichting	7. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Nog vast te stellen
CJG Rijnmond treedt op als uitvoerder van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg. Het CJG is de plek waar ouders en verzorgers, kinderen, jongeren en professionals terecht kunnen voor ondersteuning en advies over opgroeien, opvoeden en gezondheid.			
Deelnemende partijen		De gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.	
Bestuurlijk belang		Financieel belang - gemeente	
Een wethouder is vertegenwoordigd in de Raad voor het Publiek Belang.	Aandelenkapitaal		€ 0,00
	Leningen/garantstellingen		€ 0,00
	Impuls		€ 0,00
	Exploitatie		€ 668.500,00
Stemverhouding: 3.6%			
Actuele ontwikkelingen			
De bekostiging van het Rijksvaccinatieprogramma wordt per 1 januari 2019 overgeheveld naar de gemeenten.			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2018	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 1.403.747,00	€ 1.563.001,00	
Vreemd vermogen	€ 6.955.215,00	€ 5.773.863,00	
Resultaat	€ 159.254,00		
Risico's			
onzekerheid verlening van subsidies/ informatiebeveiliging (risico op datalek)/ onverwachte kostenstijgingen door overheidsmaatregelen/ arbeidsmarkt professionals/ niet realiseerbare subsidievereisten/ vaardigheden personeel/ investeringen cjk-locaties/ beschikbaarheid middelen rijksvaccinatieprogramma			

AW Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2014		Gemeenschappelijke regeling	4. Economische structuur
Openbaar belang		Sturingsscenario (chauffeur/bijrijder/achterbank)	Gemiddelde
Samenwerking in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) op het gebied van verkeer en vervoer en het verbeteren van het economisch vestigingsklimaat. De metropoolregio Rotterdam Den Haag moet leiden tot het verbeteren van het economisch vestigingsklimaat en van de bereikbaarheid van de regio.			
Deelnemende partijen	23 gemeenten		
Bestuurlijk belang	Financieel belang - gemeente		
Versterking economisch vestigingsklimaat en bereikbaarheid van de gemeente en de regio.	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 65.083,00	
Stemverhouding: 2.78%			
Actuele ontwikkelingen			
Evaluatie MRDH, Beleidsnota reserves voorzieningen en fondsen, aanbesteding busconcessies			
Financiële positie - Verbonden partij			
	01-01-2019	31-12-2019	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 14.654.228,00	€ 21.899.374,00	
Vreemd vermogen	€ 1.156.489.600,00	€ 921.818.300,00	
Resultaat	€ 00,00		
Risico's			
Overbesteding, achterblijvende rijkssubsidies			

PARAGRAAF 7 – GRONDBELEID

Inleiding

In de paragraaf grondbeleid is beschreven op welke wijze de gemeente zijn ruimtelijke doelstelling wil bereiken en gaan we in op de actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie en onderbouwing van de eventuele geraamde winstneming. De paragraaf gaat daarnaast in op de trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op het te voeren grondbeleid. De gemeente Albrandswaard voert sinds jaren een passief (faciliterend) grondbeleid. Dat uitgangspunt is leidend in de Nota Grondbeleid 2018 -2022 die in februari 2018 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Algemeen

Het grondbeleid vindt zijn oorsprong in februari 2018 met het vaststellen van de Nota Grondbeleid 2018 -2022. De Nota Grondbeleid vormt het beleidskader waarmee richting wordt gegeven aan de ontwikkeling van gronden in de gemeente Albrandswaard. Het grondbeleid is in hoofdlijnen onderverdeeld in actief en passief of ook wel facilitair grondbeleid. Bij actief grondbeleid verwerft en verkoopt de gemeente zelf de grond. Doel van actief grondbeleid is onder andere het vergroten van de grip en invloed op de ruimtelijke ontwikkeling als ook de inkomsten uit grondverkoop. Schaduwzijde is het risico op vertraging en dalende opbrengsten. Bij faciliterend (passief) grondbeleid is er sprake van ontwikkelingsprojecten vanuit de markt (marktinitiatieven), die de gemeente faciliteert. Als een ontwikkeling in het beleid past, wordt medewerking verleend aan een functiewijziging van een gebied. Daartoe zorgt de gemeente dat haar beleid en kostenverhaal op orde is. De gemeente heeft in deze projecten in principe geen of slechts een geringe grondpositie.

Zowel binnen het actieve als facilitaire grondbeleid zijn diverse vormen van samenwerking met marktpartijen mogelijk. De gemeente Albrandswaard voert in feite faciliterend grondbeleid uit en alleen als de marktpartijen de ontwikkelingen niet oppakken dan kan de gemeente een actieve rol nemen.

Trends en ontwikkelingen

VPB

Vanaf 1 januari 2016 is de VPB ingevoerd dit betekent dat de gemeente voor alle bedrijfsactiviteiten VPB plichtig is. Kort samengevat houdt dit in dat de gemeente voor alle activiteiten, die beschouwd kunnen worden als een commerciële activiteit en waarover - boekhoudkundig - winst wordt gemaakt, verplicht is vennootschapsbelasting te betalen. De fiscale jaarwinstbepaling vindt plaats op basis van de fiscale waarderingsgrondslagen (marktwaarde bij de openingsbalans) en vervolgens door middel van de fiscale vermogensvergelijking, zijnde de vermogensmutatie tussen begin en het einde van het jaar. Voor langjarige projecten zoals bij grondexploitaties zal gedurende de looptijd op basis van goed koopmansgebruik de jaarwinst moeten worden bepaald. De vennootschapsbelasting is voor het jaar 2016 in het voorjaar van 2018 ingediend. Voor het boekjaar 2017 wordt de aangifte eind 2018 gedaan. Voor boekjaar 2016 is de Vpb last nihil en de verwachting is dat voor boekjaar de Vpb last ook nihil is. De doorkijk van de Vpb last vanaf 2018 e.v. wordt thans berekend. De resultaten hiervan worden najaar 2018 verwacht. Doordat de grondexploitaties over meerdere jaren lopen, kan het zijn dat een verliesgevende grondexploitatie (op eindresultaat), toch vennootschapsbelasting moet betalen als in een financieel goed jaar de opbrengsten groter zijn dan de kosten!

BBV

De commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft vanuit de VPB invoering de regels aangepast van het BBV om dit zo beter op elkaar te laten aansluiten. Ook is hierbij gekeken naar de aansluiting bij de regelgeving vanuit de Wro.

Winstneming

Per 1 januari 2017 zijn de BBV regels inzake winstnemingen uit Bouwgrond in Exploitatie (BIE) aangepast. Dit betekent dat bij grondexploitaties die een positief saldo op einddatum hebben nagegaan moet worden of er winstnemingen moeten plaatsvinden. Hiervoor is er een berekeningsmethodiek Percentage of Completion (POC) opgesteld waarbij de voortgang van de kosten en opbrengsten tegen nog te maken kosten en opbrengsten worden afgezet. Op basis hiervan wordt de hoogte van de winstneming vastgesteld. De gemeente is overigens verplicht het berekende bedrag in desbetreffende grondexploitatie administratief te verwerken. Hiervan kan wel worden afgeweken mits het goed gemotiveerd wordt.

Voor alle positieve BIE's is nagegaan of er sprake is van een winstneming. Uit de berekening blijkt dat uit project Polder Albrandswaard en Binnenland een winstuitname dient te geschieden. Gezien de omvangrijke risico's die nog aan deze projecten hangen is besloten om af te zien van de winstnemingen. De omvang van de te nemen winsten vallen in het niet bij de risico bedragen.

Economische en demografische ontwikkelingen

De economie trekt verder aan en dit is terug te zien in toenemende verkopen van de woningen en bedrijfskavels en een stijging in het aantal verleende omgevingsvergunningen. De woningprijzen stijgen en de omloopsnelheid neemt toe. De vergrijzing, decentralisatie en de veranderende regelgeving en gescheiden financiering van wonen en zorg heeft grote gevolgen voor de ruimtelijke ordening.

Grondbeleid

De nota grondbeleid vormt het beleidskader waarmee richting gegeven wordt aan de ontwikkeling van gronden in de gemeente Albrandswaard. De nota geeft ook inzicht in de manier waarop de gemeente haar grondbeleid voert en zorgt daarnaast voor eenduidige kaders. Door middel van deze nota geeft de raad sturing aan het grondbeleid van onze gemeente.

Door de economische ontwikkelingen wordt sterker dan voorheen terughoudend opgetreden bij het voeren van actief grondbeleid die voor gronden die nog niet in eigendom zijn van de gemeente. Dit betekent dat gemeente Albrandswaard niet actief gronden verwerft met het doel deze gronden te ontwikkelen. Tot 2008 werd nog een actiefgrondbeleid gevoerd. Door een actievere rol in de ontwikkeling van projecten te kiezen, hebben we met het instorten van de vastgoedmarkt de financiële gevolgen weten te beperken.

De gemeente Albrandswaard is een regie organisatie die het initiatief zoveel als mogelijk bij de samenleving (markt) legt. Daarnaast heeft de gemeente Albrandswaard actueel beleid en verordeningen om vanuit een faciliterende rol te kunnen sturen. Zo heeft de gemeente Albrandswaard een nota Kostenverhaal vastgesteld waarmee niet alleen de gemeentelijke proceskosten kunnen worden verhaald, maar ook fondsbijdragen kunnen worden gevraagd om gewenste, moeizame of gerelateerde bovenplanse ontwikkelingen te financieren. Op deze wijze hoeft de gemeente geen grond te bezitten om te sturen, maar kan de gemeente de desbetreffende fondsen beschikbaar stellen om onrendabele investeringen/extra voorzieningen binnen de ruimtelijke projecten te dekken.

Bij incidentele gevallen kan op een actieve grondpolitiek teruggegrepen worden wanneer dit de enige wijze is waarop de beoogde ruimtelijke doelstellingen te realiseren zijn.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie:

Zoals in het Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten (MPO 2018) aangegeven verwachten wij dat de volgende grondexploitaties voor een totaalbedrag van € 2.715.000 verliesgevend op eindwaarde worden:

- Centrum Ontwikkeling Poortugaal Emmastraat (2020)
- Spui (2020)
- Portland (2020)

Wij verwachten dat de volgende grondexploitaties voor een totaalbedrag van € 538.000 winstgevend op eindwaarde worden:

- Polder Albrandswaard (2020)
- Binnenland (2020)
- Overhoeken III (2019)

We monitoren en verantwoorden de ruimtelijke ontwikkelingen in het Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten (MPO). In tegenstelling tot voorgaande jaren mogen de marktinitiatieven door gewijzigde verslagleggingsregels niet meer in het MPO worden opgenomen. De marktinitiatieven zijn overgeheveld naar de materiele vaste activa en worden via de regulieren P&C cyclus gemonitord. Het MPO geeft goed inzicht in de status van de ontwikkelingen en de hoogte van de reserves om te kunnen besluiten of ontwikkelingen wel of niet financieel ondersteund dienen te worden. Het streven is om zo helder en transparant mogelijk de financiële informatie te rapporteren. In 2012 heeft de gemeente Albrandswaard de keuze gemaakt om voor het grondbedrijf afzonderlijke reserves te vormen en deze vast te leggen in het document Spelregels Reserve Ontwikkelingsprojecten.

Risico paragraaf

Risicobeleid en risicomanagement strekken zich ook uit tot het grondbeleid. In grondexploitaties doen zich vele risico's voor. In het proces van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft het risicomanagement een vaste plaats gekregen. Iedere herziening of nieuwe grondexploitatie bevat een risicoanalyse, waarbij volgens een vast format per risico de mogelijke financiële consequenties worden aangegeven. Hierbij wordt ook aangegeven of er in het weerstandsvermogen een reservering moet worden gemaakt en/of er beheersmaatregelen kunnen worden getroffen. Alle risico's bij elkaar vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Deze risicoanalyses én het bepalen van de weerstandscapaciteit worden geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting.

Meerjaren Perspectief Ontwikkelingsprojecten

In de Meerjaren Perspectief Ontwikkelingsprojecten (Hoofdrapportage MPO) wordt de financiële stand van zaken van gemeente Albrandswaard gepresenteerd. Dit geeft een terugblik op het jaar voorgaande jaar (2017) en financiële toelichting op de lopende ruimtelijke ontwikkelingsprojecten in onze gemeente. Daarnaast is aangegeven wat we in 2018 mogen verwachten. Dit is tijdens het vaststellen van de begroting van 2019 de meest recente versie van het MPO.

5

FINANCIËLE BEGROTING

FINANCIËLE SAMENVATTING

Aan het opstellen van een nieuwe financiële programmabegroting gaat een aantal stappen vooraf. Eén belangrijke stap is de bepaling van de beleidsmatige en rekenkundige kaders. Dat is gebeurd bij de behandeling van de Kaderbrief 2019. Vervolgens hebben wij in de zomermaanden op basis van deze kaders de begroting opgesteld.

Voor de herkenbaarheid van het proces presenteren wij het verloop van wijzigingen en bouwen vervolgens voort op het gepresenteerde begrotingssaldo van de Kaderbrief (zie tabel 'Vertrekpunt concept begroting 2019-2022' op pagina 24).

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Financieel uitgangspunt Voorjaarsnota 2019	-126.500	10.300	8.400	110.600
Verschillen Begroting en Voorjaarsnota bestaand beleid:				
- Verwerking meicirculaire 2018	213.000	-33.000	279.000	294.000
- Loonruimte voor nieuwe cao-afspraken 1-1-2019	-100.000	-200.000	-300.000	-400.000
- Gevolgen belastingbeleid (OZB)	19.800	59.100	219.800	423.700
- Loon- en werkgeverslasten gemeente	-49.600	-57.000	-47.300	-46.900
- Indexeringen	-7.600	64.400	104.180	-3.800
- Financieringslasten	2.800	75.900	86.900	237.400
- Technische correcties	-4.300	-16.100	-1.180	-52.200
Verwacht begrotingssaldo bestaand beleid	-52.400	-96.400	349.800	562.800
Nieuw Beleid:				
1. Omgevingsvisie opstellen	-70.000	0	0	0
2. Energietransitie plan opstellen	-84.800	-34.800	-34.800	-34.800
3. Visie Rand van Rhoon opstellen	-40.000	0	0	0
4. Economisch beleid	-25.000	0	0	0
5. Vernieuwing van het lokaal Belastingbeleid	0	-15.000	0	0
6. Verhogen van de verkeersveiligheid	0	-30.000	-60.000	-90.000
7. Voorbereidingskrediet herinrichten park Rhoon	0	0	-3.000	-3.000
8. Behoud buurtbus (mogelijk wegvallen subsidie)	0	pm	pm	pm
9. Metro Poortugaal toezichhouders (Antes) investering huisvesting	0	-5.000	-5.000	-5.000
10. Selectie en analyse snel internet / buitengebied	-7.000	0	0	0
11. Voorbereidingen voor 4 en 5 mei 2020 => 75-jarig jubileum	0	-20.000	0	0
12. Gratis OV voor doelgroep minimabeleid	0	-75.000	-75.000	-75.000
Totaal Nieuw Beleid	-226.800	-179.800	-177.800	-207.800
Dekkingsplan:				
1. Ophogen dividenduitkeringen	25.000	25.000	25.000	25.000
2. Aframen dotatie aan algemene reserve	86.800	86.800	86.800	86.800
3. Verlaging uitvoeringslast Publiek GR-BAR	42.400	51.200	51.200	51.200
4. Verhoging opbrengst bouwleges	50.000	25.000	0	0
5. Projectbudget landschapspark Buytenland	26.300	26.900	27.500	28.200
6. Beheer op orde budgetten Buitenruimte	39.600	39.600	39.600	39.600
7. Aframen budget IBP lokale vertaling	100.000	100.000	0	0
Totaal Dekkingsplan	370.100	354.500	230.100	230.800
Begrotingssaldo 2019	90.900	78.300	402.100	585.800

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Gemeenten moeten een structureel sluitende begroting hebben. Dit betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Om inzichtelijke te hebben in hoeverre de begroting structureel sluitend is treft u onderstaand een overzicht aan van de geraamde incidentele baten en lasten.

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN EXPLOITATIE						
nr.	programma	omschrijving kostensoort	2019	2020	2021	2022
1	O&O, veiligheid en bestuur	bijdrage bar	324.900	0	0	0
2	O&O, veiligheid en bestuur	BAR bijdrage: implementeren omgevingswet	69.000	69.000	16.000	0
3	O&O, veiligheid en bestuur	wethouderspensionoenen	74.100	74.100	75.300	89.100
4	RO, wonen en economie	mutaties grondexploitaties	11.584.200	6.659.800	0	0
5	Buitenruimte	verkoop snippergroen	15.000	15.000	0	0
6	Financiën	opstellen omgevingsvisie	70.000	0	0	0
7	Financiën	opstellen visie Rand van Rhoon	40.000	0	0	0
8	Financiën	economisch beleid	25.000	0	0	0
9	Financiën	vernieuwing lokaal Belastingbeleid	0	15.000	0	0
10	Financiën	selectie en analyse snel internet	7.000	0	0	0
11	Financiën	voorbereidingen voor 4 en 5 mei 2020 (75-jarig jubileum)	0	20.000	0	0
12	Sociaal domein	dekking bijdrage bar	-293.100	0	0	0
13	Sociaal domein	exploitatie SEVP	76.100	73.500	0	0
14	Overhead	bijdrage bar overhead	235.300	0	0	0
15	Overhead	kosten vm personeel	11.000	9.200	0	0
Totaal incidentele lasten			12.238.500	6.935.600	91.300	89.100
16	Sociaal domein	storting baten vergunninghouders in res sociaal deelf.	44.400	33.000	10.000	10.000
17	O&O, veiligheid en bestuur	overheveling van vz wethouderspensionoenen naar res	0	0	69.700	147.800
18	RO, wonen en economie	mutaties grondexploitaties	11.584.200	6.503.100	0	0
19	Buitenruimte	verkoop snippergroen	19.000	19.000	0	0
Totaal incidentele baten			11.647.600	6.555.100	79.700	157.800

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN RESERVES						
nr.	programma	omschrijving kostensoort	2019	2020	2021	2022
20	O&O, veiligheid en bestuur	overhevelen wethouderspensionoenen naar reserve	0	0	69.700	147.800
21	Financiën	Algemene reserve versterken weerstandsvermogen	0	150.000	250.000	250.000
22	Sociaal domein	sociaal deelfonds	44.400	33.000	10.000	10.000
Totaal incidentele stortingen in reserves			44.400	183.000	329.700	407.800
23	O&O, veiligheid en bestuur	Algemene reserve implementeren omgevingswet	69.000	69.000	16.000	0
24	O&O, veiligheid en bestuur	reserve wethouderspensionoenen	74.100	74.100	75.300	89.100
25	RO, wonen en economie	reserve ontw.projecten vrije reserve	0	156.700	0	0
26	Sociaal domein	Algemene reserve exploitatie SEVP	76.100	73.500	0	0
27	Sociaal domein	Sociaal deelfonds	267.100	0	0	0
Totaal incidentele onttrekkingen in reserves			486.300	373.300	91.300	89.100
Saldo incidentele baten en lasten			149.000	190.200	250.000	250.000

Toelichting:

1. Betreft een eenmalige bijdrage aan de BAR-organisatie t.b.v. de versterking van de bedrijfsvoering bij een domein en de ontwikkeling WMO en Participatie. Zie ook de punten 12, 14 en 27.
2. Ten behoeve van de implementatie van de omgevingswet is de bijdrage aan de BAR-organisatie incidenteel verhoogd. Deze verhoging wordt gedekt door een onttrekking aan de Algemene reserve. Zie ook punt 23.
3. De uit te betalen pensioenen voormalige wethouders worden gedekt door een onttrekking aan de reserve wethouderspensionoenen. Zie ook punt 24.
4. Voor de verwerking van de grondexploitaties zie ook de punten 18 en 25. Per saldo lopen deze drie posten op €0,00.
5. Voor het project verkoop snippergroen is een incidentele budget geraamd. Zie ook punt 19.
6. Voor het opstellen van de omgevingsvisie is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2019. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financiën.
7. Voor het opstellen van de visie rand van Rhoon is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2019. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financiën.
8. Voor het opstellen van het economisch beleid is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2019. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financiën.

9. Voor het vernieuwen van het lokaal belastingbeleid is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2019. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financiën.
10. Voor de selectie en analyse snel internet is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2019. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financiën.
11. Ten behoeve van de voorbereiding van het 75-jarig jubileum 4 en 5 mei in 2020 is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2019. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financiën.
12. Zie punt 1.
13. Exploitatie eerstelijns gezondheidsvoorziening in Portland 2019 en 2020. Zie punt 26.
14. Zie punt 1.
15. Betreft vm personeel van voor de samenwerking in de BAR-organisatie.
16. Betreft een storting baten vergunninghouders in de reserve sociaal domein. Zie punt 22.
17. In 2021 en 2022 bereiken twee wethouders de pensioengerechtigde leeftijd. Het opgebouwde bedrag wordt overgeheveld van de voorziening naar de reserve. Zie ook punt 20.
18. Zie punt 4.
19. Zie punt 5.
20. Zie punt 17.
21. Ten behoeve van de versterking van het weerstandsvermogen is een storting in de Algemene reserve geraamd.
22. Zie punt 16.
23. Zie punt 2.
24. Zie punt 3.
25. Zie punt 4.
26. Zie punt 13.
27. Zie punt 1.

Structureel meerjaren saldo zonder incidenten baten en lasten

	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting	90.900	78.300	402.100	585.800
Saldo incidentele baten en lasten	149.000	190.200	250.000	250.000
gecorrigeerd saldo	239.900	268.500	652.100	835.800
	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel

Beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Naast de incidentele stortingen en onttrekkingen zijn er ook structurele mutaties in de exploitatie die ten laste of ten gunste van de reserves gebracht worden. Voorbeelden hiervan zijn de bekleemde reserves welke in de begroting zijn opgenomen ter dekking van de structurele lasten van investeringen, de afschrijvingslasten. Een totaaloverzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves is hieronder opgenomen.

Omschrijving	2019	2020	2021	2020
<i>Beoogde structurele toevoegingen aan reserve</i>				
AW Mutatie reserve speelruimteplan	4.900	4.900	4.900	4.900
AW Mutatie reserve groot onderhoud gebouwen	20.800	20.800	20.800	20.800
<i>Beoogde structurele onttrekkingen aan reserve</i>				
AW Mutatie reserve ruimen begraafplaats Poortugaal	7.500	7.500	7.500	7.500
AW Mutatie reserve ruimen begraafplaats Rhooen	11.800	11.800	11.800	11.800
AW Mutatie reserve nieuwbouw sportzaal Portland	36.100	36.100	36.100	36.100
AW Mutatie reserve nieuwbouw buitendienst	42.400	42.400	42.400	42.400
AW Mutatie reserve nieuwbouw school Don Bosco	9.200	9.200	9.200	9.200
AW Mutatie reserve nieuwbouw school Valckesteijn	7.500	7.500	7.500	7.500

UITGANGSPUNTEN MEERJARENRAMING

Voor de samenstelling van de begroting 2019 en meerjarenraming 2020 – 2021 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Begrotingsramingen

Voor de begrotingsramingen in de programma's zijn de gevolgen uit de Voorjaarsnota 2019 meegenomen. Daarnaast zijn de structurele mutaties uit de 1^e tussenrapportage 2018 meegenomen.

Loonkosten

De bedrijfsvoeringkosten zijn per 1 januari 2014 opgenomen in de begroting van de GR BAR-organisatie. Voor de lonen is afgesproken dat deze gecompenseerd worden voor de prijsstijging. De prijsstijging voor 2018 en verder wordt geraamd via de tussenrapportage. Wel is in de begroting 2019 van Albrandswaard een stelpost opgenomen voor de eventuele gevolgen van de nieuwe cao in 2019.

Indexering overige uitgaven

Voor de prijsontwikkeling is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,3%.

Tariefsverhoging inkomsten

Voor de OZB, leges en inkomsten uit verhuur is rekening gehouden met een stijging van 3%. Bij de afvalstoffenheffing, rioolrecht en opbrengsten begraaftplaatsen is uitgegaan van kostendekkendheid.

Rente investeringen

Voor de investeringen (zowel lineair als annuïtair) is een omslagrente berekend van 1,6%.

Algemene uitkering

De raming van de Algemene uitkering is in de begroting 2019 gebaseerd op de meicirculaire 2018.

De uitgangspunten zijn vastgesteld bij de behandeling van de Kaderbrief 2018 – 2019 in de vergadering van de raad van 2 juli 2018.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Mutaties in de exploitatie in €

Programma	baten en lasten	omschrijving subprogramma	rekening 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur	lasten	Openbare Orde & Veiligheid	1.643.754	1.691.300	1.692.400	1.702.300	1.726.200	1.766.000
		Algemeen Bestuur	3.627.408	3.073.550	2.692.500	2.711.000	2.726.900	2.760.900
	baten	Openbare Orde & Veiligheid	-75.950	-80.400	-80.800	-81.200	-81.600	-81.600
		Algemeen Bestuur	-905.732	-557.350	-460.000	-467.000	-560.700	-635.800
Totaal Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur			4.289.480	4.127.100	3.844.100	3.865.100	3.810.800	3.809.500
Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie	lasten	Ruimtelijke ordening	4.765.778	10.136.800	12.856.600	7.913.100	1.271.700	1.293.300
		Wonen	366.024	579.000	486.900	478.700	486.200	494.900
		Economie	104.220	106.000	99.000	97.100	98.600	100.500
	baten	Ruimtelijke ordening	-4.043.105	-8.743.300	-11.673.700	-6.594.100	-92.600	-92.600
		Wonen	-709.500	-529.800	-441.200	-427.900	-415.000	-415.000
		Economie	-21.248	-37.400	-37.800	-38.200	-38.600	-38.600
Totaal Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie			462.170	1.511.300	1.289.800	1.428.700	1.310.300	1.342.500
Buitenruimte	lasten	Buitenruimte	12.437.628	12.345.700	12.291.200	12.368.400	12.546.100	12.663.700
		Kunst & Cultuur	131.441	196.500	190.000	190.600	193.100	195.200
	baten	Buitenruimte	-6.723.822	-6.342.900	-6.447.700	-6.631.800	-6.660.400	-6.739.700
		Kunst & Cultuur	-13.266	-15.900	-16.300	-16.700	-17.100	-17.100
Totaal Buitenruimte			5.831.980	6.183.400	6.017.200	5.910.500	6.061.700	6.102.100
Financiën	lasten	Financiën	551.370	-207.400	252.600	575.400	713.800	933.400
	baten	Financiën	-497.664	-3.100	-3.200	-3.300	-3.400	-3.400
Totaal Financiën			53.706	-210.500	249.400	572.100	710.400	930.000
Educatie	lasten	Educatie	2.410.364	2.370.000	2.382.600	2.372.100	2.397.800	2.420.000
	baten	Educatie	-167.979	-155.500	-157.900	-160.200	-162.700	-162.700
Totaal Educatie			2.242.385	2.214.500	2.224.700	2.211.900	2.235.100	2.257.300
Sport	lasten	Sport	1.892.242	1.245.000	1.333.300	1.307.600	1.284.100	1.285.100
	baten	Sport	-346.261	-149.100	-153.400	-157.800	-162.100	-162.100
Totaal Sport			1.545.981	1.095.900	1.179.900	1.149.800	1.122.000	1.123.000
Sociaal Domein	lasten	Maatschappelijke Ondersteuning	2.553.066	2.983.100	3.016.000	3.225.000	3.248.600	3.294.400
		Kwetsbare Groepen	222.366	224.200	229.400	234.600	240.000	245.500
		Participatie	5.901.233	6.234.100	6.283.200	6.360.100	6.316.100	6.385.100
		Jeugdzorg	4.031.236	3.790.000	3.771.200	3.881.300	3.901.200	3.930.500
		Zorg & Welzijn	657.478	456.900	720.800	728.300	718.600	715.000
		Wijkteams	1.107.272	1.201.900	1.226.500	1.254.600	1.283.500	1.313.200
	baten	Doorberekening bijdrage BAR	1.691.499	2.033.000	1.879.600	1.834.300	1.860.700	1.893.000
		Maatschappelijke Ondersteuning	-220.292	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000
		Kwetsbare Groepen	0	0	0	0	0	0
		Participatie	-4.495.756	-4.531.400	-4.531.400	-4.520.000	-4.497.000	-4.497.000
		Jeugdzorg	0	0	0	0	0	0
		Zorg & Welzijn	-289.208	-202.500	-356.300	-365.600	-375.400	-380.100
Wijkteams	0	0	0	0	0	0		
Totaal Sociaal Domein			11.158.895	11.997.300	12.047.000	12.440.600	12.504.300	12.707.600
Niet onder de programma's verantwoorde baten en lasten	lasten	Algemene dekkingsmiddelen	322.102	-22.800	136.900	459.900	644.700	923.100
		Overhead	6.629.939	6.867.850	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500
		Vpb	-44.733	69.400	69.200	69.900	71.300	73.000
		Onvoorzien	0	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
	baten	Algemene dekkingsmiddelen	-31.572.348	-32.345.900	-34.239.300	-35.262.900	-36.353.400	-37.420.300
		Overhead	-168.195	-13.750	0	0	0	0
		Vpb	0	0	0	0	0	0
		Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal niet onder de programma's verantwoorde baten en lasten			-24.833.234	-25.370.200	-26.412.300	-27.377.900	-28.306.300	-29.087.700
Totaal exploitatie			751.361	1.548.800	439.800	200.800	-551.700	-815.700

Mutaties in de reserves in €

Programma	baten en lasten	omschrijving subprogramma	rekening 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur	lasten	reserves programma 1	0	0	0	0	69.700	147.800
	baten	reserves programma 1	-300.303	-571.000	-410.200	-143.100	-91.300	-89.100
Totaal Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur			-300.303	-571.000	-410.200	-143.100	-21.600	58.700
Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie	lasten	reserves programma 2	261.335	0	0	0	0	0
	baten	reserves programma 2	-381.265	-131.200	0	-156.700	0	0
Totaal Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie			-119.930	-131.200	0	-156.700	0	0
Buitenruimte	lasten	reserves programma 3	79.877	184.900	4.900	4.900	4.900	4.900
	baten	reserves programma 3	-119.155	-221.000	-19.300	-19.300	-19.300	-19.300
Totaal Buitenruimte			-39.278	-36.100	-14.400	-14.400	-14.400	-14.400
Financiën	lasten	reserves programma 4	47.628	219.600	10.800	160.800	260.800	260.800
	baten	reserves programma 4	-278.959	-439.300	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
Totaal Financiën			-231.331	-219.700	-67.700	82.300	182.300	182.300
Educatie	lasten	reserves programma 5	26.000	0	0	0	0	0
	baten	reserves programma 5	-140.856	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
Totaal Educatie			-114.856	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
Sport	lasten	reserves programma 6	0	0	0	0	0	0
	baten	reserves programma 6	-454.917	0	0	0	0	0
Totaal Sport			-454.917	0	0	0	0	0
Sociaal Domein	lasten	reserves programma 7	846.408	44.400	54.400	43.000	20.000	20.000
	baten	reserves programma 7	-270.000	-61.000	-76.100	-73.500	0	0
Totaal Sociaal Domein			576.408	-16.600	-21.700	-30.500	20.000	20.000
Totaal mutaties in reserves			-684.207	-991.300	-530.700	-279.100	149.600	229.900
Totaal generaal			-67.155	-557.500	90.900	78.300	402.100	585.800

Programma 1 Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur

Dit programma gaat over het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving. Samenwerking met inwoners, bedrijven en instellingen staat hierin centraal.

Daarnaast wordt maximaal ingezet op stimuleren en faciliteren van initiatieven van de samenleving waarbij integer en transparant besturen voorop staat.

Taakvelden programma Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.1	Bestuur	1.833.676	1.586.500	1.614.100	1.616.900	1.636.500
0.2	Burgerzaken	1.239.874	1.106.000	1.096.900	1.110.000	1.124.400
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	69.700	147.800
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.132.400	1.162.500	1.179.300	1.208.400	1.238.500
1.2	Openbare orde en Veiligheid	558.900	529.900	523.000	517.800	527.500
totaal lasten programma 1		4.764.850	4.384.900	4.413.300	4.522.800	4.674.700
0.1	Bestuur	-7.475	-600	-600	-70.300	-148.400
0.2	Burgerzaken	-549.875	-459.400	-466.400	-490.400	-487.400
0.10	Mutaties reserves	-571.000	-410.200	-143.100	-91.300	-89.100
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-26.800	-27.200	-27.600	-28.000	-28.000
totaal baten programma 1		-1.208.750	-951.000	-691.300	-733.600	-806.500
saldo programma 1		3.556.100	3.433.900	3.722.000	3.789.200	3.868.200

Verschillenanalyse

Ten opzichte van de begroting 2018 is het aandeel in de kosten voor het gemeentehuis lager.

De baten op het taakveld Bestuur betreffen in de jaren 2021 en 2022 de vrijval van de voorziening wethouderspensiolen ten gunste van de reserve pensioenen voormalig wethouders. Zie de toelichting bij de mutaties reserves.

Op basis van de voorjaarsnota 2019 zijn de legesinkomsten reisdocumenten verlaagd met € 90.000.

Toelichting mutaties reserves

Lasten

In 2021 en 2022 bereiken voormalige wethouders de pensioengerechtigde leeftijd. De opgebouwde pensioenrechten worden overgeheveld van de voorziening wethouderspensiolen naar de bestemmingsreserve wethouderspensiolen.

Baten

Ten behoeve van het implementeren van de omgevingswet is de bijdrage aan de BAR-organisatie voor de jaren 2019 tot en met 2021 verhoogd. Deze verhoging wordt gedekt door een onttrekking aan de Algemene reserve.

Ter dekking van de pensioenlasten van voormalige wethouders wordt jaarlijks een onttrekking aan de reserve wethouderspensiolen geraamd van circa € 75.000.

In de begroting 2019 is op basis van de voorjaarsnota 2019 een éénmalige onttrekking aan de reserve Sociaal domein geraamd ter dekking van het versterken van de bedrijfsvoering.

Investeringsprogramma Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur

Investeringsprogramma Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	2019	2020	2021	2022
Bestuurkosten	23.300	23.300	23.300	23.300
Totaal investeringen	23.300	23.300	23.300	23.300

Programma 2 Ruimtelijke ordening, wonen & economie

Dit programma gaat over onze inzet bij het scheppen van optimale condities voor ondernemen, ontspannen, ontmoeten en ontwikkelen. Levendigheid in de dorpskeren en de landelijke omgeving zijn de spil in dit geheel.

Taakvelden programma Ruimtelijke ordening, wonen & economie

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	272.300	276.500	272.200	275.300	278.600
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	106.000	99.000	97.100	98.600	100.500
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.730.500	1.977.200	2.016.700	17.100	17.400
8.1	Ruimtelijke Ordening	889.500	688.000	680.300	691.500	704.700
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.244.500	9.914.900	4.943.900	287.800	292.600
8.3	Wonen en bouwen	579.000	486.900	478.700	486.200	494.900
totaal lasten programma 2		10.821.800	13.442.500	8.488.900	1.856.500	1.888.700
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-51.800	-36.200	-37.700	-39.300	-39.300
0.10	Mutaties reserves	-131.200	0	-156.700	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-12.400	-12.800	-13.200	-13.600	-13.600
3.1	Economische ontwikkeling	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.711.800	-1.959.900	-1.996.900	0	0
8.1	Ruimtelijke Ordening	-53.300	-53.300	-53.300	-53.300	-53.300
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-5.926.400	-9.624.300	-4.506.200	0	0
8.3	Wonen en bouwen	-529.800	-441.200	-427.900	-415.000	-415.000
totaal baten programma 2		-9.441.700	-12.152.700	-7.216.900	-546.200	-546.200
saldo programma 2		1.380.100	1.289.800	1.272.000	1.310.300	1.342.500

Verschillenanalyse

In de begroting 2018 is het budget Bestemmingsplannen eenmalig verhoog voor de digitalisering van dossiers voor de omgevingswet.

Het lagere budget voor het taakveld Ruimtelijke Ordening is het gevolg van het eenmalig overhevelen van budget van 2017 naar 2018 ten behoeve van de Rabobankstrip, het aframen van het budget voor Buytenland en een lagere doorberekening van de bijdrage van de BAR-organisatie naar dit taakveld. De afwijkingen op de taakvelden Fysieke bedrijfsinfrastructuur en Grondexploitatie hebben te maken met de verantwoording van de grondexploitaties.

De lagere baten op het taakveld Wonen en bouwen zijn het gevolg van een lagere raming voor baten Wabovergunningen.

Toelichting mutaties reserves

De mutaties in de reserve zijn geraamd op basis het MPO 2018.

Programma 3 Buitenruimte

De buitenruimte staat centraal in dit programma. Op het gebied van de buitenruimte wordt het thema 'meedoen werkt' vorm gegeven door gebruik te maken van eigen kracht, vrijwillige inzet en slimme combinaties.

Taakvelden programma Buitenruimte

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	57.100	57.200	57.300	57.300	57.300
0.10	Mutaties reserves	184.900	4.900	4.900	4.900	4.900
1.2	Openbare orde en Veiligheid	3.200	3.300	3.400	3.400	3.500
2.1	Verkeer en vervoer	3.742.100	3.980.300	4.011.300	4.089.300	4.117.900
2.2	Parkeren	9.300	8.600	8.400	8.500	8.600
2.4	Economische Havens en waterwegen	428.100	395.300	414.800	430.500	436.600
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0
5.3	Cultuur	66.300	64.900	65.000	66.400	67.600
5.4	Musea	21.600	22.100	22.300	22.600	22.600
5.5	Cultureel erfgoed	18.500	17.100	16.700	16.900	17.200
5.6	Media	15.600	15.900	16.300	16.600	16.900
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.181.200	2.050.800	2.053.300	2.070.300	2.084.800
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	362.300	352.300	245.300	248.100	249.200
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	66.500	63.500	62.200	62.700	63.400
7.2	Riolering	2.340.400	2.155.600	2.276.900	2.290.200	2.305.800
7.3	Afval	2.243.400	2.332.800	2.354.400	2.377.800	2.426.600
7.4	Milieubeheer	524.300	517.100	522.400	533.600	545.300
7.5	Begraafplaatsen	379.800	355.600	352.000	355.200	358.400
8.1	Ruimtelijke Ordening	43.800	37.100	37.000	36.500	36.100
8.3	Wonen en bouwen	38.700	51.700	40.000	53.300	41.100
totaal lasten programma 3		12.727.100	12.486.100	12.563.900	12.744.100	12.863.800
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	-221.000	-19.300	-19.300	-19.300	-19.300
1.2	Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0	0
2.1	Verkeer en vervoer	-9.000	-93.000	-93.000	-93.000	-93.000
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0
2.4	Economische Havens en waterwegen	-1.900	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0
5.3	Cultuur	0	0	0	0	0
5.4	Musea	0	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0
5.6	Media	-12.500	-12.900	-13.300	-13.700	-13.700
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-25.800	-28.400	-28.600	-9.800	-9.800
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-16.200	-16.700	-17.200	-17.700	-17.700
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
7.2	Riolering	-3.069.500	-3.026.400	-3.167.000	-3.185.300	-3.205.000
7.3	Afval	-2.836.100	-2.949.000	-2.991.700	-3.020.200	-3.079.800
7.4	Milieubeheer	0	0	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen	-264.400	-264.400	-264.400	-264.400	-264.400
8.1	Ruimtelijke Ordening	-123.400	-73.200	-73.300	-73.400	-73.400
8.3	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0
totaal baten programma 3		-6.579.800	-6.483.300	-6.667.800	-6.696.800	-6.776.100
saldo programma 3		6.147.300	6.002.800	5.896.100	6.047.300	6.087.700

Verschillenanalyse

De verschillen tussen de taakvelden zijn voornamelijk het gevolg van de actie beheer op orde.

Toelichting mutaties reserves

De last betreft een jaarlijks geraamde storting in de reserve Speelruimteplan.

De onttrekkingen dienen als dekking voor de kapitaallasten van de activa die betrekking hebben op het ruimen van de begraafplaats Poortugaal en de begraafplaats Rhoon.

De storting en onttrekking in 2018 zijn het gevolg van het werken van de bijdrage van het waterschap voor de Koedoodseplassen (jaarrekening 2017).

Totaal investeringen programma Buitenruimte

Investering programma Buitenruimte	2019	2020	2021	2022
Openbare verlichting	200.000	50.000	50.000	50.000
Reconstructies verhardingen	877.000	877.000	877.000	877.000
Bruggen	30.500	61.400	61.400	61.400
Beschoeiingen	93.600	86.300	86.300	86.300
Speeltoestellen	107.500	107.500	107.500	107.500
Vervanging riolering	420.000	420.000		
Vervanging drukgemalen	69.000	69.000		
Vervangen gemalen	48.000	15.000		
Totaal investeringen	1.845.600	1.686.200	1.182.200	1.182.200

Programma 4 Financiën

De financiële positie en planning en control cyclus staan in dit programma centraal. Het uitgangspunt is een duurzaam, materieel sluitende begroting en goed inzicht in inkomsten- en uitgavenstromen.

Taakvelden programma Financiën

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	8.000	8.500	8.500	8.700	8.600
0.8	Overige baten en lasten	-215.400	244.100	566.900	705.100	924.800
0.10	Mutaties reserves	219.600	10.800	160.800	260.800	260.800
totaal lasten programma 4		12.200	263.400	736.200	974.600	1.194.200
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-3.100	-3.200	-3.300	-3.400	-3.400
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	-439.300	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
totaal baten programma 4		-442.400	-81.700	-81.800	-81.900	-81.900
saldo programma 4		-430.200	181.700	654.400	892.700	1.112.300

Verschillenanalyse

De verschillen tussen de verschillende begrotingsjaren zijn het gevolg van de raming van stelposten voor bijvoorbeeld het nieuwe beleid en de nog niet functioneel verantwoorde indexeringen. De inkomsten stijgen ten gevolge van een hogere algemene uitkering en de indexering van de Onroerend zaakbelasting.

Toelichting mutaties reserves

Lasten

Met ingang van de begroting 2020 wordt jaarlijks een bedrag gestort in de Algemene reserve ten behoeve van het versterken van het weerstandvermogen.

De uitgave betreft een jaarlijkse storting in de reserve Groot onderhoud gebouwen.

Baten

In de begroting 2018 is de laatste onttrekking aan de reserve ter dekking van de BTW in oude activa geraamd.

Daarnaast dienen de overige onttrekkingen als dekking voor diverse kapitaallasten.

Programma 5 Educatie

In dit programma biedt Albrandswaard ruimte voor het faciliteren van kennisverwerving voor uiteenlopende doelgroepen in de samenleving. We beperken ons tot de wettelijke verplichting van (basis)onderwijs.

Taakvelden programma Educatie

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	687.200	716.700	715.700	715.400	713.700
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.134.400	1.139.600	1.118.600	1.133.000	1.144.700
5.6	Media	333.500	306.700	313.400	320.000	327.200
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	214.900	219.600	224.400	229.400	234.400
totaal lasten programma 5		2.370.000	2.382.600	2.372.100	2.397.800	2.420.000
0.10	Mutaties reserves	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
4.2	Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-140.500	-142.900	-145.200	-147.700	-147.700
5.6	Media	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0	0
totaal baten programma 5		-172.200	-174.600	-176.900	-179.400	-179.400
saldo programma 5		2.197.800	2.208.000	2.195.200	2.218.400	2.240.600

Verschillenanalyse

Niet van toepassing.

Toelichting mutaties reserves

Ter dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw van de Don Bosco school en de nieuwbouw van de school Valckensteijn wordt structureel een onttrekking aan de desbetreffende reserves geraamd van € 9.200 respectievelijk € 7.500.

Programma 6 Sport

Sport(verenigingen) en ontspanning speelt een belangrijk rol in onze samenleving. Wij streven naar een sterk ontwikkeld en actief verenigingsleven die van eigen krachten gebruik maken.

Taakvelden programma Sport

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0
5.1	Sportbeleid en activering	88.000	91.100	90.800	92.300	93.900
5.2	Sportaccommodaties	1.157.000	1.242.200	1.216.800	1.191.800	1.191.200
totaal lasten programma 6		1.245.000	1.333.300	1.307.600	1.284.100	1.285.100
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	-149.100	-153.400	-157.800	-162.100	-162.100
totaal baten programma 6		-149.100	-153.400	-157.800	-162.100	-162.100
saldo programma 6		1.095.900	1.179.900	1.149.800	1.122.000	1.123.000

Verschillenanalyse

Het verschil betreft voornamelijk een stelpost voor het openhouden zwembad.

Totaal investeringen programma Sport

Investering programma Sport	2019	2020	2021	2022
Reconstructie natuurvelden sportpark De Polder	68.200	68.200		
Totaal investeringen	68.200	68.200	0	0

Programma 7 Sociaal Domein

In dit programma staat het menselijk aspect centraal. Wij streven ernaar dat iedere burger, samen met ons, kan deelnemen en bijdragen aan het versterken van de Albrandswaardse gemeenschap.

Taakvelden programma Sociaal Domein

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.10	Mutaties reserves	44.400	54.400	43.000	20.000	20.000
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	851.900	864.100	876.400	889.000	870.700
6.2	Wijkteams	1.484.500	1.516.100	1.636.600	1.672.500	1.718.600
6.3	Inkomensregelingen	6.341.400	6.301.500	6.340.600	6.347.900	6.357.000
6.4	Begeleide participatie	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
6.5	Arbeidsparticipatie	862.000	863.000	875.900	839.100	916.800
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	684.900	663.100	732.700	736.400	741.000
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.298.100	2.312.500	2.431.900	2.451.600	2.525.000
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.603.100	2.703.300	2.687.600	2.677.800	2.668.100
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	53.200	53.200	55.600	55.600	55.600
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	664.400	496.800	507.600	520.300	533.500
7.1	Volksgezondheid	1.058.700	1.332.100	1.352.300	1.357.500	1.369.400
totaal lasten programma 7		16.967.600	17.181.100	17.561.200	17.588.700	17.796.700
0.10	Mutaties reserves	-61.000	-76.100	-73.500	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
6.2	Wijkteams	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	-4.531.400	-4.531.400	-4.520.000	-4.497.000	-4.497.000
6.4	Begeleide participatie	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	-178.500	-332.300	-341.600	-351.400	-356.100
totaal baten programma 7		-4.986.900	-5.155.800	-5.151.100	-5.064.400	-5.069.100
saldo programma 7		11.980.700	12.025.300	12.410.100	12.524.300	12.727.600

Verschillenanalyse

De verschillen tussen de taakvelden betreffen voornamelijk het herschikken van budgetten. De verschillen bij het taakveld Volksgezondheid hebben ook betrekking op het ingebruik nemen van het zorgcomplex Portland.

Niet in voorgaande programma's verantwoorde baten en lasten

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 mogen alleen baten en lasten die direct verbandhouden met activiteiten die gericht zijn op de externe klant, worden verantwoord in de programma's. Dus alleen de baten en lasten die betrekking hebben op het primaire proces worden in de programma's opgenomen. Baten en lasten die hier niet onder vallen, worden buiten de programma's gehouden. Het gaat hierbij om overheadkosten, algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien. Zo komt er meer inzicht in de omvang van de baten en lasten van het primaire proces in het algemeen en de overhead in het bijzonder.

Taakvelden

De volgende taakvelden vallen onder dit onderdeel.

nr	omschrijving	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
0.4	Overhead	6.867.850	7.545.900	7.280.200	7.256.100	7.261.500
0.5	Treasury	-214.200	-67.400	-147.200	-213.500	-187.300
0.61	OZB woningen	11.200	10.300	10.100	10.200	10.400
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	0	0
0.64	Belasting overig	180.200	194.000	197.000	198.000	200.000
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	0	0	400.000	650.000	900.000
0.8	Overige baten en lasten	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
0.9	Vpb	69.400	69.200	69.900	71.300	73.000
	Totaal lasten	6.989.450	7.827.000	7.885.000	8.047.100	8.332.600
0.4	Overhead	-13.750	0	0	0	0
0.5	Treasury	-648.900	-621.700	-417.000	-413.600	-413.600
0.61	OZB woningen	-3.881.500	-3.997.900	-4.117.900	-4.241.400	-4.368.700
0.62	OZB niet-woningen	-2.338.500	-2.408.700	-2.481.000	-2.555.400	-2.632.000
0.64	Belasting overig	0	0	0	0	0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	-25.477.000	-27.211.000	-28.247.000	-29.143.000	-30.006.000
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
0.9	Vpb	0	0	0	0	0
	Totaal baten	-32.359.650	-34.239.300	-35.262.900	-36.353.400	-37.420.300
	saldo	-25.370.200	-26.412.300	-27.377.900	-28.306.300	-29.087.700

Verschillenanalyse

De ramingen op het taakveld Treasury hebben betrekking op het financieringsresultaat.

De algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2018.

MEERJAREN BALANS

Met ingang van de begroting 2017 is de gemeente op basis van het BBV verplicht een meerjarenbalans op te nemen. De bedragen in deze balans betreffen de stand per 1 januari.

Bedragen x €1.000	2019	2020	2021	2022	2023
Activa					
Vaste activa (totaal)	64.768	67.285	65.967	64.295	62.640
* IVA					
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	335	335	335	335	335
* MVA					
- Investerings met een economisch nut	50.568	53.622	52.812	51.622	50.402
- Investerings met een maatschappelijk nut	10.170	9.756	9.339	8.915	8.533
* FVA					
<i>Kapitaalverstrekingen aan</i>					
- deelnemingen	1.556	1.556	1.556	1.556	1.556
- gemeenschappelijke regelingen	205	205	205	205	205
<i>Leningen aan</i>					
- overige verbonden partijen	223	131	71	44	21
<i>Overige langlopende leningen ug</i>	1.712	1.681	1.650	1.619	1.588
Vlottende activa	16.566	7.355	9.290	9.829	9.829
* <i>Bouwgronden in exploitatie</i>	6.737	-2.474	-538	0	0
* <i>Uitzettingen gelden looptijd < 1 jaar</i>	6.824	6.824	6.824	6.824	6.824
* <i>Liquide middelen</i>	421	421	421	421	421
* <i>Overlopende activa</i>	2.584	2.584	2.584	2.584	2.584
Totaal activa	81.333	74.640	75.257	74.124	72.468

Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021	2022	2023
Passiva					
Vaste passiva	63.649	63.090	59.021	56.137	53.446
* <i>Algemene reserve</i>	8.110	7.965	7.972	8.206	8.456
* <i>Bestemmingsreserves</i>	9.399	9.013	8.726	8.642	8.622
* <i>Begrotingsresultaat</i>	91	78	402	586	604
* <i>Voorzieningen</i>	6.325	6.338	6.452	7.065	7.653
* <i>Vaste schulden looptijd > 1 jaar</i> <i>Onderhandse leningen van</i> <i>- Binnenlandse banken enz.</i>	39.725	39.696	35.468	31.639	28.111
Vlottende passiva	17.684	11.550	16.237	17.986	19.022
* <i>Kortlopende schulden < 1 jaar</i>	13.073	6.939	11.626	13.375	14.411
* <i>Overlopende passiva</i>	4.611	4.611	4.611	4.611	4.611
Totaal Passiva	81.333	74.640	75.257	74.124	72.468

EMU SALDO

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV. Artikel 17c)	-440	-201	552	816
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.823	2.916	2.873	2.858
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.102	1.213	1.213	1.213
Uitgaven voorzieningen	-1.090	-3.657	-601	-624
Operationele kasstroom	2.395	271	4.036	4.262
Investeringen in (im)materiële vast activa die op de balans worden geactiveerd.	-1.400	-1.274	-1.206	-1.206
Grondexploitaties	9.211	623	0	0
Berekend EMU-saldo	10.206	-380	2.831	3.057

BIJLAGEN

BIJLAGE I – INVESTERINGEN MET ECONOMISCH EN MAATSCHAPPELIJK NUT

Investerings met economisch nut in €

Omschrijving	Programma	2019	2020	2021	2022
Openbare verlichting	Buitenruimte	200.000	50.000	50.000	50.000
Speeltoestellen	Buitenruimte	107.500	107.500	107.500	107.500
Bestuurkosten	Openbare Orde en Veiligheid & Algemeen bestuur	23.300	23.300	23.300	23.300
Investerings met een economisch nut		330.800	180.800	180.800	180.800

Investerings met maatschappelijk nut in €

Omschrijving	Programma	2019	2020	2021	2022
Reconstructies verhardingen	Buitenruimte	877.000	877.000	877.000	877.000
Bruggen	Buitenruimte	30.500	61.400	61.400	61.400
Beschoeiingen	Buitenruimte	93.600	86.300	86.300	86.300
Reconstructie natuurvelden sportpark De Polder	Sport	68.200	68.200	0	0
Investerings met een maatschappelijk nut		1.069.300	1.092.900	1.024.700	1.024.700

Investerings direct ten laste van voorzieningen in €

Omschrijving	Programma	2019	2020	2021	2022
Vervanging riolering	Buitenruimte	420.000	420.000		
Vervangen drukgemalen	Buitenruimte	69.000	69.000		
Vervangen gemalen	Buitenruimte	48.000	15.000		
Investerings direct ten laste van voorzieningen		537.000	504.000	0	0

BIJLAGE II – STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Datum besluit	Aflossings-jaar	Bedrag geldlening	Rente%	Schuld per 01-01-2019	Vermeerdering	Aflossing	Schuld per 31-12-2019
13-12-2000	2025	6.806.703	5,79%	1.905.878		272.268	1.633.609
01-03-2001	2026	4.537.802	5,65%	1.452.097		181.512	1.270.585
04-03-2002	2027	10.000.000	5,37%	3.600.000		400.000	3.200.000
05-01-2003	2028	10.000.000	4,88%	4.000.000		400.000	3.600.000
17-03-2010	2025	4.000.000	3,56%	1.866.666		266.667	1.600.000
17-03-2010	2020	4.000.000	3,07%	800.000		400.000	400.000
24-03-2011	2021	3.000.000	3,49%	900.000		300.000	600.000
28-02-2014	2034	6.500.000	2,63%	5.200.000		325.000	4.875.000
11-08-2014	2034	7.500.000	2,04%	6.000.000		375.000	5.625.000
begroting 2015	2029	6.000.000	0,73%	4.800.000		400.000	4.400.000
begroting 2016	2027	5.000.000	0,27%	4.000.000		500.000	3.500.000
05-03-2018	2034	5.200.000	1,37%	5.200.000		208.000	4.992.000
begroting 2019	2039	4.000.000	1,50%		4.000.000		4.000.000
		76.544.505		39.724.641	4.000.000	4.028.447	39.696.194

BIJLAGE III – RESERVES EN VOORZIENINGEN

Reserves in €

Naam Reserve	Saldo per 01-01-2018	Saldo per 01-01-2019	Saldo per 01-01-2020	Saldo per 01-01-2021	Saldo per 01-01-2022	Saldo per 01-01-2023
Algemene reserves						
Algemene Reserve	8.318.000	8.109.600	7.964.500	7.972.000	8.206.000	8.456.000
Totaal algemene reserves	8.318.000	8.109.600	7.964.500	7.972.000	8.206.000	8.456.000
Reserves Grondbedrijf						
Reserve Ontwikkelingsproj voorbereidingskredieten	0	0	0	0	0	0
Reserve Ontwikkelingsprojecten vrije reserve	1.269.700	1.269.700	1.269.700	1.113.000	1.113.000	1.113.000
Strategisch verbinden	321.800	321.800	321.800	321.800	321.800	321.800
Vitaal Albrandswaard	43.300	43.300	43.300	43.300	43.300	43.300
Ondernemend Albrandswaard	84.700	84.700	84.700	84.700	84.700	84.700
Gebiedsfonds polder Albrandswaard	0	0	0	0	0	0
Totaal reserves grondbedrijf	1.719.500	1.719.500	1.719.500	1.562.800	1.562.800	1.562.800
Overige bestemmingsreserves						
Reserve Speelruimteplan	337.900	342.800	347.700	352.600	357.500	362.400
Reserve Ruimtelijke visie	24.100	24.100	24.100	24.100	24.100	24.100
Reserve dekking BTW oude activa	90.900	0	0	0	0	0
Reserve Baggeren	378.900	558.900	558.900	558.900	558.900	558.900
Reserve Grootonderhoud gebouwen	807.600	778.400	799.200	820.000	840.800	861.600
Bestemmingsreserve Wethouderspensionen	767.200	693.100	619.000	544.900	539.300	598.000
Reserve zwembad Albrandswaard	0	0	0	0	0	0
Sociaal deelfonds	2.427.300	1.886.100	1.663.400	1.696.400	1.706.400	1.716.400
Basis onderwijs	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000
Landschapstafel io	79.800	79.800	79.800	79.800	79.800	79.800
BAR-taakstelling	20.000	0	0	0	0	0
Totaal overige bestemmingsreserves	5.007.700	4.437.200	4.166.100	4.150.700	4.180.800	4.275.200
Naam Reserve	Saldo per 01-01-2018	Saldo per 01-01-2019	Saldo per 01-01-2020	Saldo per 01-01-2021	Saldo per 01-01-2022	Saldo per 01-01-2023
Overige bestemmingsreserves kapitaallasten						
Reserve nieuwbouw school Don Bosco	248.600	239.400	230.200	221.000	211.800	202.600
Reserve nieuwbouw Sportzaal Portland	1.315.000	1.278.900	1.242.800	1.206.700	1.170.600	1.134.500
Reserve nieuwbouw buitendienst	1.144.500	1.102.100	1.059.700	1.017.300	974.900	932.500
Reserve nieuwbouw school Valckesteyn	202.600	195.100	187.600	180.100	172.600	165.100
Reserve ruiming begraafplaats Poortugaal	104.800	97.300	89.800	82.300	74.800	67.300
Reserve ruiming begraafplaats Rhoon	340.800	329.000	317.200	305.400	293.600	281.800
Reserve gemeentehuis Poortugaal	97.900	0	0	0	0	0
Totaal overige bestemmingsreserves kapitaallasten	3.454.200	3.241.800	3.127.300	3.012.800	2.898.300	2.783.800
Totaal-generaal	18.499.400	17.508.100	16.977.400	16.698.300	16.847.900	17.077.800

Voorzieningen in €

Naam Voorziening	Saldo per 01-01-2018	Saldo per 01-01-2019	Saldo per 01-01-2020	Saldo per 01-01-2022	Saldo per 01-01-2023
Voorzieningen dubieuze debiteuren					
Dubieuze debiteuren	231.100	231.100	231.100	231.100	231.100
Totaal Vz dubieuze debiteuren	231.100	231.100	231.100	231.100	231.100
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's					
Wethouderspensiolen	860.600	960.600	1.060.600	1.190.900	1.143.100
Wachtgeld vm wethouders	52.300	489.300	326.600	66.900	66.900
Afwikkeling Smaak van Poortugaal	3.700	3.700	3.700	3.700	3.700
BTW sportbesluit	173.300	173.300	173.300	173.300	173.300
Totaal Vz verplichtingen, verliezen en risico's	1.089.900	1.626.900	1.564.200	1.434.800	1.387.000
Vz middelen 3den met bestedingsverplichting					
Riolering	3.614.100	2.663.100	3.019.500	4.398.700	5.343.200
Afvalstoffenheffing	1.929.200	1.744.300	1.444.000	881.700	554.500
Totaal Vz mddelen 3den met bestedingsverplichting	5.543.300	4.407.400	4.463.500	5.280.400	5.897.700
Voorzieningen verliesgevende grondexploitaties					
Centrumplan Poortugaal	822.400	822.400	822.400	0	0
Plan Spui	1.688.800	1.688.800	1.688.800	0	0
Portland	47.000	47.000	47.000	0	0
Totaal Vz verliesgevende grondexploitaties	2.558.200	2.558.200	2.558.200	0	0
Voorzieningen onderhoud egalisatie					
Onderhoud Sporthal Portland	271.700	291.100	310.500	349.300	368.700
Totaal Vz onderhoud egalisatie	271.700	291.100	310.500	349.300	368.700
Totaal Voorzieningen	9.694.200	9.114.700	9.127.500	7.295.600	7.884.500

BIJLAGE IV – SUBSIDIEPLAFOND 2019

Subsidieplafonds 2019	
Omschrijving	bedrag
Bibliotheekwerk	171.800
Sportbeleid algemeen	140.700
Culturele activiteiten/stimulering	27.300
Monumenten	1.000
Lokale media	14.300
Maatschappelijk werk algemeen	17.900
Sociale Activering ouderen	229.400
Vluchtelingen	21.400
WMO algemene voorzieningen	412.600
Jeugd- en jongerenwerk algemeen	195.400
Peuterspeelzalen	157.000
Gezondheidszorg Algemeen	11.100
Centrum Jeugd en Gezin	628.700
Wijkleefbaarheid	9.700
Lokaal preventief jeugd	48.500
Sociale wijkteams en cliëntondersteuning	117.900
	2.204.700

BIJLAGE V – TAAKVELDEN

nr	omschrijving	begroting 2019				saldo	Programma
		lasten	bijdrage	BAR totaal lasten	baten		
0.1	Bestuur	1.586.500	0	1.586.500	600	1.585.900	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
0.2	Burgerzaken	463.300	642.700	1.106.000	459.400	646.600	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	79.400	197.100	276.500	36.200	240.300	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	57.200	0	57.200	0	57.200	Buitenruimte
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	8.500	0	8.500	3.200	5.300	Financiën
0.4	Overhead	673.200	6.872.700	7.545.900	0	7.545.900	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.5	Treasury	-67.400	0	-67.400	621.700	-689.100	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.61	OZB woningen	0	10.300	10.300	3.997.900	-3.987.600	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	2.408.700	-2.408.700	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.64	Belasting overig	194.000	0	194.000	0	194.000	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	0	0	0	27.211.000	-27.211.000	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.8	Overige baten en lasten	244.100	0	244.100	0	244.100	Financiën
0.8	Overige baten en lasten	75.000	0	75.000	0	75.000	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.9	Vpb	51.900	17.300	69.200	0	69.200	Niet in voorgaande programma's verantwoorde b&l
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	410.200	-410.200	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie
0.10	Mutaties reserves	4.900	0	4.900	19.300	-14.400	Buitenruimte
0.10	Mutaties reserves	10.800	0	10.800	78.500	-67.700	Financiën
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	16.700	-16.700	Educatie
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	Sport
0.10	Mutaties reserves	54.400	0	54.400	76.100	-21.700	Sociaal Domein
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	-90.900	90.900	
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.132.500	30.000	1.162.500	53.600	1.108.900	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
1.2	Openbare orde en Veiligheid	139.100	390.800	529.900	27.200	502.700	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
1.2	Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	12.800	-12.800	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
1.2	Openbare orde en Veiligheid	3.300	0	3.300	0	3.300	Buitenruimte
2.1	Verkeer en vervoer	2.765.700	1.214.600	3.980.300	93.000	3.887.300	Buitenruimte
2.2	Parkeren	0	8.600	8.600	0	8.600	Buitenruimte
2.4	Economische Havens en waterwegen	377.900	17.400	395.300	0	395.300	Buitenruimte
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	Buitenruimte
3.1	Economische ontwikkeling	10.600	88.400	99.000	25.000	74.000	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.959.900	17.300	1.977.200	1.959.900	17.300	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
4.2	Onderwijshuisvesting	683.700	33.000	716.700	0	716.700	Educatie
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.005.600	134.000	1.139.600	142.900	996.700	Educatie
5.1	Sportbeleid en activering	45.900	45.200	91.100	0	91.100	Sport
5.2	Sportaccommodaties	1.086.300	155.900	1.242.200	153.400	1.088.800	Sport
5.3	Cultuur	37.100	27.800	64.900	0	64.900	Buitenruimte
5.4	Musea	22.100	0	22.100	0	22.100	Buitenruimte
5.5	Cultureel erfgoed	0	17.100	17.100	0	17.100	Buitenruimte
5.6	Media	306.700	0	306.700	15.000	291.700	Educatie
5.6	Media	15.900	0	15.900	12.900	3.000	Buitenruimte
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.253.300	797.500	2.050.800	28.400	2.022.400	Buitenruimte
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	864.100	0	864.100	24.000	840.100	Sociaal domein
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	219.600	0	219.600	0	219.600	Educatie
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	211.600	140.700	352.300	16.700	335.600	Buitenruimte
6.2	Wijkteams	1.383.200	132.900	1.516.100	0	1.516.100	Sociaal domein
6.3	Inkomensregelingen	5.778.400	523.100	6.301.500	4.531.400	1.770.100	Sociaal domein
6.4	Begeleide participatie	21.000	0	21.000	0	21.000	Sociaal domein
6.5	Arbeidsparticipatie	354.500	508.500	863.000	0	863.000	Sociaal domein
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	396.800	266.300	663.100	0	663.100	Sociaal domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.117.100	195.400	2.312.500	192.000	2.120.500	Sociaal domein
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.539.700	163.600	2.703.300	0	2.703.300	Sociaal domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	53.200	0	53.200	0	53.200	Sociaal domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	12.200	51.300	63.500	0	63.500	Buitenruimte
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	456.100	40.700	496.800	0	496.800	Sociaal domein
7.1	Volksgezondheid	1.283.000	49.100	1.332.100	332.300	999.800	Sociaal domein
7.2	Riolering	2.091.600	64.000	2.155.600	3.026.400	-870.800	Buitenruimte
7.3	Afval	2.268.100	64.700	2.332.800	2.949.000	-616.200	Buitenruimte
7.4	Milieubeheer	368.700	148.400	517.100	0	517.100	Buitenruimte
7.5	Begraafplaatsen	169.600	186.000	355.600	264.400	91.200	Buitenruimte
8.1	Ruimtelijke Ordening	196.700	491.300	688.000	53.300	634.700	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
8.1	Ruimtelijke Ordening	37.100	0	37.100	73.200	-36.100	Buitenruimte
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	9.638.600	276.300	9.914.900	9.624.300	290.600	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
8.3	Wonen en bouwen	83.000	403.900	486.900	441.200	45.700	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
8.3	Wonen en bouwen	51.700	0	51.700	0	51.700	Buitenruimte
		44.877.000	14.423.900	59.300.900	59.300.900	0	

BIJLAGE VI – VERTREKPUNT CONCEPT BEGROTING 2019 - 2022

Om schrijving	2019	2020	2021	2022
Meerjarig perspectief van primitieve begroting 2018	76.700	202.400	263.100	263.100
Structurele gevolgen 2* tussenrapportage 2017	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Structurele effecten jaarrekening 2017	7.000	7.000	7.000	7.000
Structurele effecten 1* tussenrapportage 2018	-483.400	-496.000	-507.000	-523.000
Uitgangspunt voorjaarsnota 2019	-429.700	-316.600	-266.900	-282.900
B. Rekenkundige en algemene kaders	-214.800	-529.200	-939.600	-1.314.400
- GRen index 2,6% (besluit 1306497)	-23.600	-23.600	-23.600	-23.600
- Nadeel ivm afschaffing rentedifferentiatie	-78.400	-45.800	-99.600	-107.900
- Index inkoop/ subsidies 2,3%	-112.800	-229.800	-351.100	-476.900
- Index sociaal domein o.b.v. 2,3%	0	-230.000	-465.300	-708.000
C. Autonome ontwikkelingen	-293.400	-700.300	-840.100	-1.090.100
- Lokale vertaling Interbestuurlijk Programma (8 thema's)	-100.000	-500.000	-650.000	-900.000
- Milieu - toezicht op bedrijfsmatige asbestverwijdering door DCMR	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
- Oplossing SEVP (besluit 1314962)	-76.100	-73.500	-70.500	-67.500
- Afname leges Burgerzaken	-99.300	-108.800	-101.800	-104.600
D. Bedrijfsvoering	-938.300	-356.600	-356.600	-356.600
- Autonome ontwikkelingen en volumegroei	-454.800	-161.700	-161.700	-161.700
- Nieuwe taken (voldoen aan nieuwe wetgeving)	-331.600	-43.000	-43.000	-43.000
- Handhaven ambitie huidige dienstverlening	-151.900	-151.900	-151.900	-151.900
E. Investeringen	-11.000	-90.500	-90.500	-90.500
- Buitenruimte Huis van Albrandswaard (Stationsstraat)	0	-68.000	-68.000	-68.000
- Ontwikkeling Gymzaal Rhoon (besluit 1307824)	0	-11.500	-11.500	-11.500
- Rhoonse Ruiters (besluit 1241487)	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
F. Voorgestelde dekking	1.760.700	2.003.500	2.502.100	3.245.100
- Inzet steunpost bedrijfsvoering	152.400	209.000	193.100	193.100
- Aores maartcirculaire 2018	972.000	1.721.000	2.309.000	3.052.000
- Inzet Algemene Reserve ter dekking SEVP	76.100	73.500	0	0
- Inzet reserve Sociaal Deelfonds (voorstel 1325390)	267.100	0	0	0
- Inzet programmabegroting Sociaal Domein 7 (voorstel 1325390)	293.100	0	0	0
G. Gevolgen gemeentelijk belastingbeleid	0	0	0	0
Bijgesteld perspectief voorjaarsnota	303.200	326.900	275.300	393.500
Saldo meerjarenperspectief	-126.500	10.300	8.400	110.600